

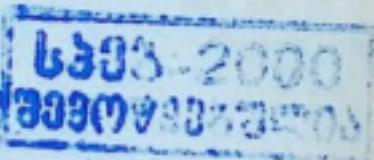
କାନ୍ତାର ଶିଳ୍ପିମାଳା



K 24 845
2

ଅହାକାଶ ଏବାପାଞ୍ଚଲୀକା

19-୩ ୧୯୭୬ ୧୫ ଜାନୁଆରୀ





ГЕРЦЕЛЬ БАЗОВ

НЕМЫЕ
ЗАГОВОРИЛИ

драма в 4 дейст., 14 карт.

ФЕДЕРАЦИЯ

ТИФЛИС

1933

გერმელ გააზრვი

80549
2010.5.20
2010年5月20日

ՃՐԵԿԱՆ

აღაპარაკენ

ପ୍ରକାଶିତ 4 ମେୟେ 14 ବ୍ୟାଙ୍ଗ.

K 24.845



ଓ ০ ৮ ০ ৬ ১ ৩ ০ ১

၁၃၀၉၀၈ၦ

1933



30430 දායක තොපිලිසිල 630614
හෝඩ. සෑත. මාත්‍ර. ජ. පැහැදිලිවාගොනු ටෙල්පුලුවාගොනුගත
අභ්‍යන්තරය සාමෙලන්තිපත තොත්තේ 1992 අ. 3 පැහැදිලි;
ස්ථානාධිකරණ — ඩී. ප්‍රංශිකාගොනු ටෙල්පුලුවාගොනුගත
අභ්‍යන්තරය සාමෙලන්ති. තොත්තේ 1992 ජූලි 10 පැහැදිලි

බ්‍ර. මෙලියරාජුස්කුම්බා, ඇ. ජුරුජ්‍යෙන් අ. № 3

ඩී. № 1867

රුප. 4000

ම්‍යා. № 1923

მოხვევი პირი:

1. დანიელ შათარაშვილი. მდიდარი ებრაელი
2. ოხაზედ ცოლი
3. ყაზარია შეილი
4. იესისკიელ ქვითელა-

შვილი ლარიბი ებრაელი

- 5.** ნაყოში ცოლი
 6. დავიდ შეილი
 - 7.** მირიამ ქალიშვილი
 8. მერი ხელიაშვილი . . ლარიბი ხარაზი. ახალგაზრდა
 9. ხარიტონ აბზიანიძე . . დანიელის მეგობარი, კულაკი
 10. ზებო დავითაშვილი . . ივანტიურისტის ტიპი
 11. რაბი შიმუონ მანაშერა-
- შვილი მოხუცი რაბინი
12. იშაი მამისთვალი . . ლარიბი მოხუცი, სალოცავის დარაჯი
 13. მიხა დვალი რაიალმასკომის თავმჯდომარე
 14. გარღამ ფარიშვილი . . აქტიური კომუნისტი
 15. აბრამია მოხუცი ებრაელი

ებრაელთა მასა: ქალები, ქაცები.

საბაზროდ მოსული გლეხები.

უცხო ქაცი.

მილიციელი.

მგრაული სიტყვების ახსნა

I მოძღვადება

1 სურათი

მეზუზა — მოვრძო თუნუქის ცუთში გამოკრული ებრაული ლოცვა, რომელიც ცოველ მორწმუნე ებრა-ელს სახლის კარზე აქვს მიკრული.

ჟარბით — საღამოს ლოცვა

მაზალ — ბედი

ყოლამ ჰაბა -- საიქიონ

2 სურათი

ბერახა — კურთხევა

ფარნახა — სარჩო

რაბი — რაბინი, მოძლვარი

ქეთუბა — ქორწინების აქტი

3 სურათი

ადონაი — ღმერთი

ყოლამ — ქვეყანა

ხაზირ — ღორი

მაზალტობ — კარგი ბედი

მაღან-ჰამაცეთ -- სიკედილის ანგელოზი

4 სურათი

შალომ-ყალებები — მშეიღობა თქვენზე (გამარჯობა)

შამაშ — სალოცავის დარაჯი

ლეხაობი — იკოცხლე

სიმანტობა — ქარგი ნიშანი

ხათან-ქალა — მეფე-დედოფალი

„კოლ ხასონ ვეკოლ სიმხა“

კოლ ხათან ვეკოლ ქალა“

„ხმა ლხენისა და ხმა სიხარულისა, ხმა მეფისა და ხმა დედოფლისა“

ხასიდ — ებრ. შორის ფანატიკური რელიგიური სექტა

5 სურათი

ბირქათ შალებანა — მთვარის კურთხევა

„ბარუხ ათა ადონაი, ელოენუ,

მელებ მაყოლამ, აშერ ბარა

ბემამართ შეხაკიმ“

„კურთხეულ იყავ შენ ადონაივ,

ჩეენო ღმერთო, ქვეყნის მეფეო,

რომელმაც შეჰქმნა თავის ბრძანებით

სამყარო“

II მოძრავება

ქაშერ — ებრ. რელივიის წესების დაცვით

დამზადებული ხორცი

ბენ-ზახარ — ვაეფიშვილი

III მოძღვანელი

1 სურათი

აყადოშ ბარუხ უ — იგულისხმება ღმერთი
 (სიტყვა-სიტყვით ნიშნავს „წმინდა კურთხეულია“)
 მონედაბე — მათხოვარი (ნედაბა — შეწირულება)

IV მოძღვანელი

1 სურათი

ბეთლინ — სასამართლო
 გეინამ — ჯოჯოხეთი

2 სურათი

ჩაშიან — მესსია

3 სურათი

რიბონო შელ ყოლამ — მეუღეო ქვეყნისაო!

მოქმედების ადგილი — ლასავლეთი საქართველო

დრო 1928 წ.



ମୋହନ୍ତିର ପାଠ୍ୟକଣ୍ଠ

სკონა დაყოფილია სართულებად.

პირველი სართულიც იყოფა სამაღლი: იებისკიელ ყევითელა-
შეილის ოჯახის სადგომი ბინა, მეირ სეფიაშვილის სახა-
რაზია და იშაი მამისთვალის ოჯახი.

მეორე სართული წარმოადგენს დანიელ შათარაშვილის სასარბაზო ოთახს — მთლიანად.

პირველ სართულში ჭრაქი, ჩვერები, სილარიბე.

მეორე სართულში ელექტრონი, მოკრიალებული იატა-
კი, სიმღიდორე.

კარებებზე ყველგან — მეტები.

ორსართულიანი სახლის წინ-მოედნის ნაწილი.

ახლად დაღვიწებულია.

1

იშავი მამისთვეალის სალგომი ოთახი.

ოთახი ძალის პატარაა. ტახტი არ არის. დახურული ქვეშსაგები იატაკზეა გაშლილი. დამტკრეცული თიხის ქურქლები, თაროსე დამტკრეცილი და ძველი სამლოცველო წიგნები.

თვითონ იშან-სამოცი წლის მოხუცი, წვერი გათეთ-
რებული და ოდნავ გაყოფილი.

“ပြောဝါ အကွယ်အလုပ် ရှင်စာပြမ်းလိုက်၊ ဖျားတော် သာကျောလိုက်၊
သာဒ္ဓိ နှုန်းလိုက်”



ოდნავ წამოწოლილია ქვეშსაგებზე.

რამდენიმეჯერ ხელით იწმენდს ცხვირს.

ემზნევა მოუსცენრობა.

ხშირ ხშირად დგება, გამოდის მოედანზე და შესცძე-
რის ზეცას.

ეძებს მთვარეს, რომლის გამოჩენას აგვიაწდება.

იშაი. მთვარის კურთხევა კარგია მაშინ, როდესაც გა-
მოდის ყარბითის ლოცვა. აკურთხე მთვარე, წადი სახლში,
ივაბშე, დაიძინე. თუ ღმერთმა ჰქნა და ახალმა მთვარემ
მოგიტანა კარგი მაზიალი, ამას რალა სჯობია. (პაუზა).

უბედურ იშაის კი ყველა მასხარად მიგდებს და თავში
მცემს. ყველა მიყვირის. ყველა მატყუებს. რამდენი მთვარე
მიკურთხებია — მაინც ჩემს საქმეს არაფერი ეშველა. ცოლი
მომიქედა, შეილები დამეხოცა, და-ძმანი წავიდ წამოვიდენ
და მე დავრჩი მარტო ამ ქვეყანაზე.

რისთვის შე დალოცვილო ღმერთო? რჯული არ გა-
მიტეხია, არავისთვის არ მიწყენებია. მაინც ყველა მე მემ-
დუას: ქრისტიანი და ისრაელი. ვემსახურები ლოცვის-
ჯამიათს არ ვუყვარეარ: უშნო ხარო. ვეგზავნები დანიელ
შათარაშვილს — ბრაზი მოსდის: მკვდარი ხარო. თავს დაბ-
ლა ვუკავ ხარიტონ აბზიანიძეს — თვალებიდან ციცხლს
პყრის: ფეხებში ნე პებლანდები, ურია ხარო. მე ურია
ვარ, დანიელ შათარაშვილი ვიღაა? (პაუზა).

ვინ მოსთვლის რამდენი მთვარე მიკურთხებია? თვეში
ერთხელ. წელიწადში-თორმეტი თვეა. ხანდახან წელიწადი
ცამეტთვიანი ხდება. ეს მოხდება ოთხწელიწადში ერთხელ.
მე ეხლა ვარ სამოცი წლისა, მთვარეს კი ვაკურთხებ
ორმოცდათორმეტი წელიწადი. მაშ რამდენი მთვარე
მიკურთხებია? (პაუზა).



ექვსას ოცდა ჩეილმეტი. ექვსას ოცდა ჩეილმეზი. ექვსას ოცდა ჩეილმეტი. ყოლამპაბას ალბად სათითაოდ ჩაწერილია ჩემს დავთარში. ნეტავი მე!

ამაღამ მთვარე იგვიანებს. რა ვუყო, უნდა დაველოდო. რა დროსაც არ უნდა ამოვიდეს, უნდა შევატყობინო ჯამიათს.

მაგრამ რა ეშველება ისრაელის ხალხს თუ ამაღამაც არ გამოჩენდა მთვარე? (იცეირება ჸეცისკენ და შემდეგ ბრუნდება ოთახში).

2

მეირ სეფიაშვილის სახარაზო.

ორიოდე კალაპოტი. მაგიდა, თითქმის იატაკამდე დაბალი. ასეთივე სქამი. მაგიდაზე — სახარაზო ნივთები, ძერლი ტყავის ნაჭრები და დაგლეჯილი ფეხსაცმელები. კედელზე გაზრდის ქალალდები და გაზრდის ამონაჭური ლენინის, სტალინის და ვოროშილოვის სურათები. კარებთან დიქტის ფიცარზე წარწერა: „ვიღებ პაჩინკას: მეირ სეფიაშვილი“. იქვე დახატულია ცალი ფეხსაცმელი.

მეირ სეფიაშვილი — ოცდა თრი წლის ახალგაზრდა. აცვია შავი ხალათი და შავი ქუდი. თავ ჩაღებული მუშაობს და ნელა მლერის.

მეირ. რას დაეძებ იშაი, რას დაეძებ შე გლახა.

ლმერთმა მოგცეს გაძლება, ლმერთმა მოგცეს ბერახა.

დაიძინე იშაი, რას დაეძებ მანდ, რასა,

იქნებ სისრმად მაინცა, ლმერთმა მოგცეს ფარნასა.

სხვას ვერ გირჩევს ვერაფერს, თუნდაც ჰყითხო
მარჩიელს,
ნუ ენდობი ჩეენს მდიდრებს: ხარიტონს და დანიელს.

(შემოდის ხარიტონ აბზიანიძე, 40 წლის, ოდნავ ჩასუ-
შებული. (კოტათი მთვრალი, შავი ულვაშები).



ხარიტონ. რას ახსენებდი შენ აქ ყმაშვილო, ხარიტონ აბზიანიძე?

შეირ. სიმღერაში გამოერია შენი სახელი.

ხარიტონ. მე შენ გვეკითხები რას ახსენებდი აქ ხარიტონ აბზიანიძეს? (შეირი ჩუმალაა). გესმის თუ არა, პასუხი ეხლავე: რა შეაშია აქ ხარიტონ აბზიანიძე?

შეირ. რა გაჯავრებს შე კაი კაცო. ჩვენს იშაის ხომ იცნობ? ამაღამ რაღაცას დაეძებს და უცბად ენაზე მომაღვა. იშაი ღარიბია და უბედური. მეც ღარიბი ვარ და უბედური. მაგრამ როდესაც ჩვენ სხვებს დავცინით, გვავიწყდება ჩვენი საქუთარი უბედურება.

ხარიტონ. ფილაფოზობას თავი დაანებე. შენ-ურია, იშაი ურია. რა შეაშია აქ ხარიტონ აბზიანიძე? (შეირი არ პასუხობს). რას დამუჯჯდი? შეგვშინდა? აბა ეხლა იმღერე ჩემთან თუ ბიჭი ხარ. გესმის თუ არა შენ, ვაებატონო? უსათუოდ მართალია. შენც კონსომოლში ჩაეწერე? ურია და კონსომოლი! როგორ მოგწონს ხარიტონ ჩემი ეს ამბავი? იმღერე, იმღერე ხარაზო. ბალშენიკები ჯერ შენი კეუით ივლიან. თქვენ მდიდრები არ გიყვართ, სახეში არ მოგწონვართ, ჩვენი ცხვირი არ მოგლით თვალებში, მაგრამ ხო იცი, ჩვენი დრო რო მოვა, შენ და ვარღამ ტატო-შეილს ერთ ხეზე ჩამოყენდებთ, ჩამოგახრიობთ, ძალლებს შეგაქმეთ. რას იტყვი შენ ამაზე? მოგწონს ჩემი აზრები? რას გაშტერებულხარ ამ კედელივით? არ გინდა მიპასუხო? მაშ კარგი. ეხლა გადავდოთ ანგარიშები. ამაღამ შენი რჯულის კაცთან ვარ დაპატივებული საქეიფოდ. შენთვის არ მცალია. ფეხსაცმელები გამიკეთე?

შეირ. ქალის გავაკეთე. ერთი მანეთი მერგება. (აჩქენებს).

ხარიტონ. მე გვეკითხები ჩემს ჩექმებს.



მეირ. ჩექშები არაა მზად. დანიელ შათარაშვილმა ტყავი არ მომცა ნისიად. მთელი დღე კი ფულს ველოდი და ერთი კაპიკი არ შემომსელია.

ხარიტონ. (ჩექშებს სახეში ესვრის) აბა საქეიფოდ ძველი ფეხსაცმლით უნდა წავიდე? (შეირი ჩუმადაა). უქ შენი დედმამის სული... ჩამივარდები ხელში და მოგავონებ-ხარიტონ აბზიანიძეს როგორი პატივისცემა ეკუთვნის... (იღებს ქალის ფეხსაცმელს, ჩექშებს და მიღის).

მეირ. ფული?

ხარიტონ. შენ კიდევ ფულს ითხოვ? (აჩვენებს მუშტს. მეირი თავ ჩალებული ფიქრობს. ხარიტონი მიღის. კარებთან შედგება და ისევ ბრუნდება). კოჭობიას თამაში კარგად იცი? (შეირი გაშტერებით შესკერის). კოჭობია-გაიგე? ვერა? კოლხოზობია... ახლა ხომ გაიგე? როგორ გადავიწყვეტიათ? დანიელ შათარაშვილის სახლი, ხარიტონ აბზიანიძის მამულ დელული და... უნდა გააკეთოთ ურიების კოლექტივი! როდის გნებავთ მიირთვათ? თქვენ ხომ ყველანი კანკალებთ ხარიტონ აბზიანიძის. წინაშე. თქვენ ხომ ყველანი მუნჯი თავვები ხართ? რომელი თაგვი გაპედავს კატას ეფვანი შეაბას? სთქვი შე ეშმაკის კერძო.

მეირ. თავი დამანებე, ხარიტონ. რას ჩამაცივდი ამალამ. შენი ფეხსაცმელები ხომ წილე და მეტი რა გინდა?

ხარიტონ. თავი დამანებე, რომელია? როგორ გაბედე ხმის ამოღება? იცი, ვის ელაპარაკები? ხარიტონ აბზიანიძეს. მერე ვინ არის ხარიტონ აბზიანიძე? ხარიტონ აბზიანიძე ჩველაფერია. იმან სთქვა ჟა-გათავდა. იმან თუ სთქვა — აი ეს ჩაქუჩი დაეშვება შენს კეფაზე... (იღებს ჩაქუჩს, მაგრამ ამ დროს შემოსული ვარსამ ტატიშვილი ხელიდან გამოსტაცებს).

ვარდამ. როგორ გეკადრებათ, ხარიტონ. წაპრძანდით
სახლში, მოისცენეთ.

ხარიტონ. სწორეთ შენ და აკლდი. დაჯექით ეხლა და
კრება მოაწყეთ. მოისმინეთ, დაადგინეთ. ხოლო შესრუ-
ლები არ გამედოთ. დედას გიტირებთ ხარიტონ აბზიანიძე.
ვერაფერს დააკლებთ ხარიტონს. ვინც რა უნდა ისა სოქ-
ვას, წისქვილმა კი ფქვას. ეხლა წავალ და მაშინ მოვალ,
როცა თქვენ არ გაგეხარდებათ. დიახ! (გადის).

ვარდამ. როგორ არ გრცხვენია მეირ. როგორ უთ-
მენ მას ყოველივე ამას და არ ატყობინებ ხელისუფლე-
ბას? მე ეხლა შემთხვევით რო არ გამომევლო, ვინ იცის
რა სისაძაღლეს არ ჩაიდენდა. ეგ როცა მოვრალია, მაშინ
აყრანტალებს თუ რამე გულში აქვს. შენ კი ჩვენი პირვე-
ლი კომეავშირელი ხარ და სირცხვილია ჩვენმა კლასობ-
რივმა მტრებმა რო დაგვიწყონ სიცილი, კომეავშირის რი-
გებში ერთი ებრაელი გყავთ—ისიც მხდალიო.

მეირ. არა ვარლამ. მე მხდალი არა ვარ. მე მომთმენი
ვარ. ბავშობიდანვე შევეწიო ობლობას, ვაჭირვებას, ყვე-
ლაფრის მოთხინით ატანას.

ვარდამ. დღეს აღარ ვარგა შენი ხასიათი. კომეავში-
რელი უნდა მტყიცე იყოს და სალი კლდესავით შეუპოვარი.

მეირ. მე ხშირად ვფიქრობ ამაზე და იცი, ვარდამ, რა
მოვითიქრე? ჩემს ხელობასაც მიუძღვის ამაში ბრალი.
თორმეტი წელიწადია ვზიგარ ამ სკაშე თავზალებული.
გვალი შეკუმშული მაქვს და ასე მგონია, ერთ მშენიერ
დღეს იგი უცბად გასკდება. შენ წარმოიდგინე, თორმეტი
წელიწადი მთელი დღეობით, თავაუღებლად, წარმშეუხ-
რელად—ერთი და იმავე საქმის კეთება.

ვარდამ. შენ კიდევ ბელნიერი ხარ, რომ საკუთარი
შრომით თავს ირჩენ. ამ შემთხვევაში შენ რაღაც იშვიათ

გამონაკლისს წარმოადგენ შენს თანამოძმეთა შორის, რომ-
ლის ოთხმოცდაცხრამეტი პროცენტი დღემდე სამარცხი-
ნოდ მეწვრილმანეობას მისდევს.

მეირ. როგორი მიუვარს გარღამ შენი ლაპარაკი! ასე
მონია ჩემს პატარა სახარაზოში რაღაცა ახალი შუქი
შემოდის.

გარღამ. არა მარტო ახალი შუქი. აქ უნდა დაიწყოს
ახალი საქმე. დიდი საქმე. ის კი არ ქმარა, ჩემთ მეირ,
რომ შენ კომედიურის რიგებში ეწერო ფორმალურად.
საჭიროა იგრძნო საბჭოთა ხელისუფლება. ებრაელთა ქუჩას
კი სამწუხაროდ დღემდე არ უგრძენია — გადატრიალება.
თუ ჩენ ხელი მივუშვით მათ, მაშინ არაფერი არ შეიც-
ვლება, მდიდარი ყოველთვის იქნება-მდიდარი, ლარიბი-
კი ლარიბი.

მეირ. ინტერნაციონალის სიმღერაში კი-რა კარგადაა
ნათქვამი: ვინც ყველაფერი იყო-ის დღეს აღარაფერი იქნე-
ბაო და ვინც არაფერი იყოო, ის ყველაფერი იქნებაო.

გარღამ. მერე შენის აზრით, მარტო სიმღერა ხომ არ
ქმარა? საქმედ უნდა გადავიქციოთ ეს სიტყვები. მე ეხლა
მოვედი სასიხარულო ამბით. პარტიულმა კომიტეტმა
დაამტკიცა ჩენი გადაწყვეტილება. გადაწყდა-მოლშე-
ვიყური ტემპებით ჩამოყალიბებულ იქნეს ებრაელთა კოლ-
მეურნეობა. გამოყოფილია 30 ჰექტარი მიწა. მალე ჩენი
კულაპ-მდიდრები აყეფდებიან, რაღაცაც იმათი ინტე-
რესები ილახება. მაგრამ ეს ასეც უნდა იყოს, ასეთ დიდ
საქმეში უბრძოლოდ არ იქნება. ამას ეწოდება სწორედ
კლასობრივი ბრძოლა, რომლის შესახებაც გელაპარა-
კებოდი ამას წინედ. ხომ არ გაშინებს ბრძოლა?

მეირ. აი ჩემი ხელი. (ძლევს ხელს). მე ორი გრძნობა
მაქვს: სიძულვილი და სიყვარული. ამ ორი გრძნობით

სული მიდგია, თორემ სხვა მეტი აღარაფერი დამრჩენია, მძღლს, მეზიზლებიან ყველა რჯულის მდიდრები, რომლებ-
მაც ლარიბები გადაგვაჭყის თავიანთ ყურმოჭრილ მო-
ნებად და მუჯებად...

ვარლამ. მაგრამ ვაი ჩათ, როდესაც დადგება გან-
კითხვის დრო.

მეირ. ო, როგორი ბედნიერი ვიქნები, ჩემო ვარლამ,
როდესაც ველირსები, ჩემსავით გაჭირებული ყველანი
ურთად რო ამოვილებთ ხმას და შევქმნით ახალ ცხოვრე-
ბას. მიწა! მიწა! მიწა! მე ეხლა მიწის იმედით ვცოცხლობ.
აღარაფერი დამრჩა ზეცაში. ეხლა ვიცეირები დაბლა.

ვარლამ. აი სწორედ, რომ ყველაფერი ეს გავატაროთ
ცხოვრებაში, საჭიროა დაკარითოთ წესით ვიმოქმედოთ. ხეალ
ბაზრობის დღეა და პარტიულმა კომიტეტმა დაადგინა:
ვინაიდან ხეალ თითქმის მთელი ებრაელობა იქნება ბა-
ზარზე—მოვაწყოთ მიტინგი და შეურველები გაევატაროთ
რეგისტრაციაში. მუშაობას კოლექტივის შესაქმნელად უნ-
და შეუდგეთ დაუყოვნებლივ.

მეირ. დაუყოვნებლივ. დე ასე. მეც მომბეზრდა ამ
სახარაზოში ჯდომა. მომეცით მინდორი. გამიშეით მინდორ-
ზე. მტერს არ გავახარებთ. ეიმუშავებთ. ათასჯერ უფრო
კარგად — ვიდრე დღემდე.

ვარლამ. ხეალ დილით იდრე, უნდა მოვამზადოთ
ნიადაგი ღარიბი მოსალეობის შორის. კულაკები და
მდიდრები-ეცდებიან ხელი შეგვიშალონ, მაგრამ ჩვენ უნდა
ყველგან ავლევთოთ მათი აგიტაცია.

მეირ. მე ამ საქმისთვის თავს დავდებ. ხეალიდან ჩემი
ცხოვრების ერთ-ერთი მიზანი იქნება-ახალი საქმე. (პაუზა).

ვარლამ. იყი მეირ, საჭირო იყო მირიაშის ჩათრევა
კომედიის რიგებში. იგი როგორც ულარიბესი ოჯახის

ქალიშვილი, უდიდეს სამსახურს გაგვიწევდა ქალთა შორის
და გარდა ამისა თვითონ მისი ჩვენთან ყოფნა — ეს იქნებო-
და ჩვენი უდიდესი გამარჯვება.

შეირ. (თითქოს დაბნევით) ეინ იცის...

ვარლამ. რისთვის მელაპარაკები ასეთი დაბნევით?
მირიამს შენ ხომ უყვაოხარ ძელებურად?

შეირ. განა არ იცი, რომ ებრაელი ქალი არ არის
თავის თვის ბატონ-პატრონი?

ვარლამ. ჩვენ უნდა გავზადოთ ის თავის თავის ბატონ-
პატრონი.

შეირ. ეს ასე ადვილი არაა. არც ასე ჩქარია მოხდება.

ვარლამ. არ დაეცე სულით. მირიამი ჩვენი უნდა იყოს.
ჩვენ უნდა მივიღოთ ამისათვის ყოველივე ზომები. მაშ,
დილამდე! (ვარლამი გადის).

შეირ. ჩვენი უნდა იყოს... რა ადვილია თქმა. როგორი
მართალია ხარიტონ აბზიანიძე: ჩვენ ყველანი მუნჯები
ვართ... მუნჯები... მამაკაცები და დედაკაცები კიდევ
უფრო. (შემოდის მირიამ. 17-18 წლისა, აცვია სადათ,
თავზე ჭრელი თავშალი, ფეხზე ჩუსტები, ლამაზი, შავ-
თვალ წარბა, გრძელი თმა). მირიამ, შენ?

მირიამ. (თავზაღებული) ჰო.

შეირ. ახალი არის რამე? (მირიამი ჩუმადაა). შენ ისევ
ჩუმადა ხარ. შენ ისევ იტანჯები ალბალ. მითხარი, ჩემთ
ძეირიფასო გოგონა, ამოილე შენი ტკბილი ხმა, კიდევ
უსიამოენება გაქვს სახლში?

მირიამ. ჰო.

შეირ. თუ კი ასეა ჩემთ მირიამ, ჩაშინ რაღას უცდი.
გადმოდი ჩემთან და დავიწყოთ ერთად ცხოვრება.

მირიამ. მამაჩემი...



მეირ. რა—მამაშენი გენაცვალე? არ განებებს? განა ის ჩემზე უარესი ღარიბი არ არის? ჩეენ ვიცხოვრებთ ერთად და ჩეენი პატიოსანი შრომით არ შევარცხვენთ ოჯახს.

მირიამ. მამაჩემი ყურმოჭრილი მონაა დანიელ შათა-რაშვილისა.

მეირ. მერე დანიელ შათარაშვილს რა ესაქმება?

მირიამ. დანიელ შათარაშვილი არ ანებებს.

მეირ. რისთვის? იმას რალა უნდა? რა მიზანს ისახავს?

მირიამ. (მხრების აწევით) რა ვიცი...

მეირ. მიაფურთხე ყოველივე ამას, მირიამ. წამოდი მა-მიშვნის სახლიდან.

მირიამ. რაბი არ წაგვიკითხავს ქეთუბას.

მეირ. მერე რათ გვინდა რაბი?

მირიამ. ხომ არ გაგიცდი. უქეთუბოთ ცხოვრება როგორ შეიძლება?

მეირ. ჩეენ ყველანი გაგვაგიცეს. გესმის, ჩემო მირი-ამ! ვისაც დოლებდე ხმა არ ამოულია - ყველანი ვიცები ვართ. მუნჯები ვართ — ამიტომაც ვიცები ვართ. ვანა მარტო მამაშენია ყურმოჭრილი მონა დანიელ შათარაშვი-ლისა? ჩეენ ყველანი ვართ მისი ყურმოჭრილი მონები. ჩეენ ყველანი ვართ, იგრეთვე სიმნელეში გახვეული. თუ ასე არაა, რა ესმის გამოქერჩეულებულ ბებერს, ხახამ შიმ-ყონ მანაშერაშვილს, რომლის სულელურ აზრებს სუყვე-ლა მოწიწებით ვისმენთ? ის ბოდავს თავის ხრინწიანი ხმით, რაც ენაზე მოადგება და ჩეენ უნდა ვასრულოთ მისი ბრძანება. დანიელი და ხახამ შიმყონი ამაგრებენ ერთი-ერთმანეთს, აკეთებენ ერთმანეთის საქმეს. მდრ.დარი მხარს უჭერს რაბინს. რაბინი- მდიდარის. რატომ არ აძლევ ჩემო მირიამ შენ თავს საკითხს: რისთვის ხდება ასე?



მირიამ. რა ვიცი, მე წიგნები არ წამიკითხავს. მოვლი სიცოცხლე, კურჭელის რეცხვის მოვანდომე.

მეირ. უბედურებაც ამაშია. მაგრამ ამის მიხედვისა შეიძლება ისედაც. მდიდრები და რაბინები ცოტანი არიან, ღარიბები კი უმეტესობა ვართ. მაგათ პსურთ ყოველთვის მათ მორჩილებაში ვიყვალ, რათა ჩვენს ზურგზე მაგათმა ინავარდონ და თავისუფლად იცხოვრონ.

მირიამ. კი მაგრამ ჩვენ რას ეიზამთ. მამაჩემიც სწებს მაგას, მაგრამ ასე ამბობს თორაში სწერიაო, მდიდარი არ გამრავლდებაო და ღარიბი არ დაცოტავდებაო.

მეირ. როგორ პფიქრობ, ვისთვის არის ეგ ნათქვამი? ჩემისთანა და შენისთანა მუნჯებისათვის! მაგითი სურთ პირში ბურთი ჩაგვიცონ. დავანებოთ ამას თავი მირიამ. შიპასუხე მოკლედ: გინდა თუ არა იცხოვრო ჩემთან, გაიზიარო ჩემი ჭირიც და სიხარული? (მირიამი ჩუმადაა). ჩვენ შევქმნით კოლმეურნეობას, შენ ჩაგწერთ კომქავშირში.

მირიამ. რა, რა სთქვი?

მეირ. რათ ალელდი? იცი რა არის კომქავშირი?

მირიამ. ვიცი. გაქრისტიანებაა.

მეირ. მეც ასე მეგონა. მაგრამ შემცდარი ხარ. ეხლა საბჭოთა ხელისუფლებაა. კომქავშირი კიდევ — ჩვენ ვართ ახალგაზრდობა, რომლებიც ცეხმარებით მთავრობას, რომ მომავალი ცხოვრება გარდავჭმნათ, გავაუმჯობესოთ. გვიყო რაც წინედ ვიტანჯეთ. მირიამ! ჩვენ ფეხი შევდგით იხალ გზაზე. ვარლამ ტატიშვილი და მიხა დვალი ჩვენი უცროსი ამხანაგები არიან. გინდა თუ არა წამოგვყვე ამ გზაზე? ნუ გაჩუმებულხარ, მიპასუხე. შენ იქნები ჩვენს რაიონში პირველი ებრაელი ქალი, რომელიც დაამსხვრევ ძველ ბორჯილებს და მაგალითს მისცემ სხვა შენსაეით ჩაგრულ



ქალებს. (მირიამი თაეჩალებული პფიქტობს). მირიამ, მე
ველი შენს პასუხს.

მირიამ. ამ შემიძლია.

მეირ. რა?

მირიამ. კომყავშირში შემოსელა.

მეირ. მე ეს წინედაც ვიცოდი. იქნებ ესეც მითხრა:
ალარ გიყვარვარ?

მირიამ. (ალექსით მიუახლოედება). განა შენ არ იცი,
რომ ძალიან მიყვარხარ? აბა ამ დროს რა მინდოდა აქ?
თუმცა-წასკლის დროა. მოიტა ჩემი ტუფლები.

მეირ. (აძლევს). მაპატივე, ჩემო გოგონავ. უკეთესი ტყა-
ვი არ მქონდა. დანიელ შათარაშვილი ეს ერთი კვირაა
ტყავს ალარ მაძლევს ნისიად.

მირიამ. ალარც შენ გაძლევს ნისიად?

მეირ. როგორ, მამაშენსაც შეუწყვიტა?

მირიამ. მამაჩემსაც. ჩემს ძმასაც. შშვილობით.

მეირ. არ გინდა ერთხელ მაინც მაკოცო?

მირიამ. (ყოყმანით) არა, არ შემიძლია. (გადის).

მეირ. ასე. ასე. ძნელია ცხოვრება. საჭიროა ბრძოლა.
ორი ბანაკია ქვეყნად: დანიელ შათარაშვილი და მეირ
სეფიაშვილი.

3

იეხისკიელ ყვითელაშვილის სადგომი ბიხა.

ლარიბულად მოწყობილი ოთახი. აქა იქ გამნეულია სპილენძის ჭურჭელი, ბუხარში—ცეცხლია. კეცებში ცხვება ყვითელი ჭადი.

იეხისკიელ ყვითელაშვილი—50 წლის, შავწვერა, დაგლე ჯილ ჩოხაში, ზის ცეცხლისპირას ჩატიქრებული. მისი ცოლი ნაყოში ძველ ვედრაში რეცხავს სარეცხს.

იატაქხე გაშლილია ქვეშაგები, რომელშიაც სძინავთ ბავშვებს.

იეხისკიელ. რაზე იგვიანებს შენი ქალიშვილი?

ნაქოში. შენი არ არის თუ?

იეხისკიელ. ჯანჯალს თავი დაანებე. ამ ლამეში საღ დაეთრევა?

ნაყოში. ჯერ რა ლამეა, ახალი დალამებულია. მთვარეც არ უკუთხებიათ ჯერ. ხარაზთან გავიდა, ძველ ტუფლებს სამიადლოდ, ნისიათ უკეთებს. ვაი ჩემს მოსწრებას, მაგხელა გასათხოვარი ქალიშვილი მყავდეს, ვარსკვლავით ლამაზი და ერთი წყვილი ტუფლიც არ უნდა ჰქონდეს...

იეხისკიელ. ახლა დამიწყე კრუსუნი. დედაქაცო, მაქ-მარე ჩემი გაქიდება. რომელ ერთს უნდა გაუძლო მე უბედურმა? ბავშებისათვის ეს საოხრო ჭადი ძლიეს მი-შოვნია. ხანდახან ესეც არა მაქვს. ზამთარში სიცივით ვკან-

კალობთ, ორი ფიცარი ვერ მიშოვია, რომ მიწაზე და-
ვაგო. გვირდებში წყალი შემიღება. ჩემს სიცოცხლეში არ
მცირა მთელი ფეხსაცმელი და მთელი ჩოხა. არასოდეს
ღმერთისათვის არ დამიჩინელია. სადა მაქვს ქალიშვილის
ტუფლების თავი? სად ვიშოვო ფული? ხომ ვერ მოვი-
პარავ?

ნაყოში. ორი წელიწადია ჩემი საწყალი გოგო ნატრობს
ერთ ტუფლებს. ვიზე ნაქლებ გაგშეუნდებოდა შე უბე-
დურო მირიამ!

იეხისკიელ. ხმა ჩაიკინდე, ნაყოში. დამწვარს კიდევ
მდუღარე მესაჭიროება? რა ვქნა, რომელ წყალში გადავარ-
დე? დანიელ შათარაშვილმა შემიწყვეტა ნისიად საწერილ-
მანოს მოცემა. სულ დამრჩა ხუთი მანეთის საქონელი:
შპილკები, ნივილიმკები და ურმის მაბი. რა უნდა მოვი-
გო ამაში? ამაში, ორი ამაში... (ათვალიერებს თავის
საქონელს). მოვებას ვინ სჩივის. დანიელ შათარაშვილი
იბლვირება ამდენი ხანია. გამოუანგარიშებია: ასი მანე-
თია შენზეო... ვაიმე ამოწყვეტილო, საიდან დამედო
ეს ვალი? როგორ გადავიხადო, ვის მივადგე? რო მომთ-
ხოვოს, პირდაპირ გავგიედები.

ნაყოში. ხო გყავს უფროსი შეილი. უთხარი, ხელი გა-
ვიმართოს, დაგეხმაროს.

იეხისკიელ. შემოვეველე ჩემს დავიდს. რა კარგი გული
აქვს. მართალია გაგვეყო და ცალკე წავიდა, მაგრამ რო-
ცა რამე აბადია, ყოველთვის მებმარება. ეხლა რა შეი-
ქვა უნდა მომცეს, როცა ისრაელის მტერს, თეიოთონ ჩემ-
ზე უარესად აქვს საქმე.

ნაყოში. რა უსამართლოდ არის ეს ქვეყანა გაჩენილი.
ზოგი ბევრი სიმდიდრით იმდენს ჰამს, რო მონელებაც

აღარ შეუძლია, ზოგს კი მარტო თავის კუპი აქეს მოსა-
ნელებელი.

იეხისკიელ. ადონაიმ ჰემი ცოდვა დანიელ
შათარაშეილს.

ნაყოში. რა სიცოცხლეა. ერთი წელიწადია ხორცი არ
მიჭამია. იმ დღეს შათარაშეილის ძალლი ძელებს ახრამუ-
ნებდა. ოპ, როგორ შემშრდა. ღმერთო ნუ მიწყენ, ასე
ვიფიქრე, ნეტავი ეხლა ერთი საათით ამ ძალლად გადა-
მაჯუია-თვი.

იეხისკიელ. ხორცი მოუნდა ქალბატონს. მოდი, მოეთ-
რიე, ამ ჭადს მოხედე. ყვითელი იყო და რამ გააშავა?

ნაყოში. (საქართველო მოირჩენს და თავში დაიშენს)
უი, უი, უი, შე უბედურ მაზალზე დაბადებულო, ხო
ხედავ, სულ დამწვარა ქადი და რაღას მეკითხები რამ
გააშავაო? მთელი საათია ამ ბუზართან ზიხარ და თვალები
სად სიკედილში გქონდა? რა ვაჭამო შეიიღებს ხვალ? (სტი-
რის). თქვე უბედურებო. მარტო ხმელა ქადი და წყალი
გქონდათ. ისიც დაგეწვათ. შენ დაგეწვა მა გამოტევინე-
ბული თავი.

იეხისკიელ. გაათავე დედაკაცო. ღმერთი პატრონია.

ნაყოში. ღმერთი რო პატრონი ყოფილიყო, ამდენხანს
ფეხებს გამაფშევინებდა და შენი ხელიდან გადამარჩენ-
და (მიუბრუნდება სარეცხს).

იეხისკიელ. გაცშიკე მერე, ვინ გიშლის?

ნაყოში. შენი ღმერთი მიშლის.

იეხისკიელ. ჩემი ღმერთი — შენი ღმერთი არ არის, თუ
როგორაა შენი საქმე? შენც ხო არ გაბალშევიკებულხარ?

ნაყოში. თფუ. (პაუზა).

იეხისკიელ. თორაში სწერია: მდიდარი არ გამრავლდე-
ბა — ღარიბი არ დაცოტავდებაო.



ნაყოში. მომზებულდა შენგან ყოველდღე ერთი და იგი-
ეს ბოდეა. თუ არ დაკოტავდება ლარიბი, მიდი და სკამე
ეს ნახშირი, (უჩვენებს დამწევარ ჭადს).

იეხისკიელ. (სეირნობს. ძალზე დაფიქრებულია. წევ-
რები პირში აქვს ჩადებული. უცბად მიუახლოვდება ნაყო-
შის და მხარზე ხელს დაადებს). ნაყოში, მირიამი უნდა გა-
ვათხოვთ.

ნაყოში. მერე ვინ გეუბნება ორიო? მაგხელა ქალიშვი-
ლის გაჩერება როგორ შეიძლება? მე მირიამის ტოლა რო
ვიყავი — ორი შეილი მყავდა.

იეხისკიელ. ჩამოჰყეა ახლა თავის ისტორიებს. მე მა-
გისთვის კი არ მითქვამს.

ნაყოში. მზითვე მაგას არა აქვს და ტანსაცმელი. ვინ შე-
ირთავს მაგ უბედურ დღეზე გაჩენილს?

იეხისკიელ. არის კაცი.

ნაყოში. ვინ?

იეხისკიელ. გულში მენანება მირიამი. გულით არ მინ-
და, მაგრამ გული მოკვდა და გული ალარა მაქვს. ეხლა
ჩემთვის სულ ერთია. ეხლა იითქმის სხვა გზაც არა მაქვს.

ნაყოში. აღარ იტყვი, ვინ არის? ლარიბია?

იეხისკიელ. არა, მდიდარია. ასე მითხრეს, თუგინდა
შიშველი მოკვეცით, თქვენი მზითვე არ გვინდაო.

ნაყოში. განა მე კი არ ვიცოდი, რომ ჩემს მირიამს,
ვენაცვალე, თავისი მაზალი არ დაეკარგებოდა? მაგისთა-
ნი ქალი მთელ კაცებისაში არ არის. ვინ დაიწუნებს ჩემს
მირიამს? მეხი კი დავაყარე ჩვენს მტრებს. აღარ იტყვი
ვინ არის?

იეხისკიელ. ამ საქმეში ორი მხარეა. ერთი მხარე-კარ-
გია, შეიძლება პირველხელზე ჩვენც სული მოვითქვათ და



ხუთი-ათი თუმანი თანხა სესხადაც ვიშოვო. მეორე-მხარეზე
რე კი — მაინცდამაინც არ მომწონს.

ნაყოში. ახლა შენ დაიწყე ლობე-ყორეს მიდება. ვინ
არის ის ოჯახდასაქცევის შეილი აღარ იტყვი?

იეხისკიელ. მართლაც რომ ოჯახდასაქცევის შეილია.
დანიელ შათარაშვილმა მოხოვა თავისი შეილი ყაზარიას-
თვის.

ნაყოში. ხომ არ გავიედი, ხისკო!

იეხისკიელ. რა მოგივიდა დედაკაცო?

ნაყოში. შე არაფერი არ მომსელია, მაგრამ შენ რა
მოგივიდა? არ იცი, რომ ყაზარია შათარაშვილს სამ წე-
ლიწადში სამი ცოლი მოუკედა და ჯამიათშა გადასწყვი-
ტა აღარავინ გაიმეტოს თავისი ქალიშვილიო?

იეხისკიელ. სიკედიღი ღმერთის ნებაა. ჩვენც სუჟექ-
ტი მოკედებით. იმას თუ ცოლები მოუკედა — რა იმისი
ბრალია?

ნაყოში. შათარაშვილების სიძუნწისა და ბოროტების ამ-
ბავი მთელმა ყოლამბმა იცის. ქმარმა და მამამთილმა ეირები-
ვით ამუშავეს საწყალი ქალები, ველარ გაუძლეს და დაი-
ხოცენ. ჩვენი მირიამის ამბავი ხო იცი, ნამდვილი მუნჯია.
უფროს კაცს სიტყვას ვერ შეგედავს, ხოის ამოულებლად
შეასრულებს უკელას ბრძანებას. სამ თვეში ამოხდება სუ-
ლი. რა თავში ვიცემ იმის. სიმდიდრეს, თუ იმისგან ხეირი
არავის ექნება?

იეხისკიელ. ხეირი ჩვენ გვექნება. დანიელ შათარა-
შვილი კიდევ მომცემს ნისიად წვრილმანს, მისი შეილი
კიდევ ხუთ-ათ თუმანს გვასესხებს.

ნაყოში. ყაზარიას ცუდი სახელი იქნეს გავარდნილი.

იეხისკიელ. სახელს რალას დაეძებ, როცა შიმშილით
კუჭი გაგვიხმა.



ნაყოში. კაზარია ულამაზოა. ნამდევილი ხაზირია.

იეხისკიელ. დაელოდე ლამაზ სიძეს და როჩილდი ჩამოგიყავა.

ნაყოში. უკვე მიეცი სიტყვა?

იეხისკიელ. სიტყვა არ მიმიცია, მაგრამ მე მგონია ამაღამ მელიან. არ მინდა დედაკაცოარც მე. მაგრამ უარი რო უთხრა, ვაი თუ ვალი მომთხოვონ. მაშინ ჩა ექნა, სხვა გზა იღარ დაგვრჩება. უნდა გავატანოთ. ნაყოში, შენ კი მანამდე უნდა შეატყობინო მირიაშს.

ნაყოში. მე არაფერსაც არ ვეტყვი. უფროსი ქალიშვილი გავათხოვეთ ძალით. უკვე მქონე შეიძლი ჰყავს და ჭლეჭიანს ჰგავს. მეყოფა იმის წყველაც. ღმერთი არ გვაპატივებს ხისკო, ჩვენი შეილების ასე გაუბედურებას. ძალა ალარა მაქვს, არ შემიძლია, ადამიანო. ჩემს შეიღს ყელს ცერ გამოისცრი. მე ვერ ცურჩევ გაპყვეს იმ ადამიანს, რომელსაც მთელი ქვეყანა აფურთხებს, ვერა.

იეხისკიელ. აბა რა გვონია, რამდენ ხანს უნდა ვაჭამო?

ნაყოში. რას აქმევ, რას იმადლი შე უბედურო ამ ნახშირს? (შემოდის დავიდი. 25 წლის).

დავიდ. საღამო მშეიღობის ჩემო მშობლებო, რა ყვირილი მოისმოდა თქვენგან?

იეხისკიელ. სიღარიბემ იცის ყვირილი, ჩემო შეიღო.

ნაყოში. კაცი რომ დაბერდება ღმერთი ჰქუას წიართვეს. მამაშენს ჰქუა არც წინედ ჰქონდა ღიღი, მაგრამ თუ რამე ჰქონდა — ისიც დაუკარგია.

იეხისკიელ. ჩემი ჰქუა თუ არ მოგწონს, გადი და შენ უკეთესად მოაგვარე საქმე. მე სხვა გამოსავალი არა მაქვს. თუ თავი დაგვანებეს, მოუკვდა ჩემ თავათ შემხსენებელი და ხშირ ამომლები. ცხოვრიებით-როგორც დლემდე გვიცხოვ-

რია, ისე ვიცხოვრებთ აწიც. თუ კი მომთხოვეს ასი მანე-
თი, მაშინ შენ მიბრძანდი დედაკაცო და გადაუმაღლე...
დავიდ. დანიელ შათარაშვილმა ვალი ხო არ მოვთ-
ხოვა?

იეხისეკიელ. ჯერ არა, მაგრამ უკუკე ნიშნებია, რომ მომთ-
ხოვს. ნისია კი მთელი კვირაა შემიწყვიტა.

დავიდ. ნისია მეც შემიწყვიტა. ასე მითხრა ამ ბოლო
დროს შენი ცხვირი აღარ მომწონს.

ნაყომი. პო და მამაშენს უნდა მაგ წურბელას შეილს
მიჰყიდოს შენი და მირიამი ასი მანეთის ანგარიშში. (ხანგ-
რძლივი პაუზა). რალას გაჩუმდი, მიულოცე მაზალტობი. ვაი
თქვენ, უბედურებო, რალა გიშვეთ, ყაზარია შათარაშვი-
ლი თქვენი სიძეა.

დავიდ. მამაჩემო, თვითონ მირიამს რატომ არ ეყით-
ხებია?

იეხისეკიელ. მე როდის შემცირხა მამაჩემი, როცა დედა-
შენი გამირიგეს? რამ აგაყეფათ ეხლა ორივენი? მე უკვე
გითხარით, რომ მე თვითონ არ მინდა ეს საქმე, მაგრამ
თუ იძულებული გამხადეს, მაშინ არავისაც აღარ გით-
ხვეთ. მე უფროსი გარ და როგორც მინდა ისე მოეიქცივი.

ნაყომი. ბატონი ბრძანდები. მიათხოვე მალახ-ჰამავეთს.
ერთი წლის შემდეგ, მირიამის ნახევა რო მოვენატრება, სა-
საფლაოზე წადი და შენი ქალშვილი იქ იქნება უძრავად-
მიწაში.

იეხისეკიელ. ქმარა, დედაკაცო, აღარ შემიძლია მეტი!
(გულამოვარდნით ყვირის).

დავიდ. დაწყნარდი მამაჩემო. ყველაფერი მოგვარდება.

იეხისეკიელ. თქვენ მხეცები ხართ. თქვენ გვონიათ მე
ჩემი მირიამი აღარ მიყვარს? თუ, მე (იცემს გულში ხელს).
რილასთვის ცოცხლობ იეხისეკიელ ყვითელაშვილო ამ ქვეყა-
ნაზე? მთელი სიცოცხლე ცოლშვილს გადაჭალიე, ერთი

წუთი არ დამისცენია, ერთი წუთი არ გამიხარია და ესენი
მეუბნებიან-მირიამი აღარ გიყვარსო. ვაკ მე!

ნაყოში. ნუ ლრიალებ, უფროსი ქალიშვილიც შენ და-
მიღუპე და უნცროსსაც შენ ჰღუპავ.

დავიდ. სილარიბებ ყველაფერი იცის, მამაჩემო. მაგ-
რამ დღეს მაინც სხვანაირი დროა. ძალათი გათხოვება არ
შეიძლება. მირიამს მაინც უნდა შეეკითხო.

ნაყოში. შენც ლაპარაკობ, რაღა, თითქოს არ იცი შე-
ნი დის ამბავი. როდეს წასულა მამიშენის, წინააღმდეგ?

იეხისკიელ. დაჩუმდით! დაჩუმდით! დაჩუმდით!

ნაყოში. ჩვენ დაეჩუმდეთ და შენ კი უნდა იყვირო?

იეხისკიელ. მე ვყვირი? მე კი არ ვყვირი, უსამართ-
ლობა ჰყეირის, სილარიბე ჰყეირის. იღარ გავიგონო მეტი
არავის ხმა! მე უნდა ვიყვირო მარტო! (ძალზე უწევს ხმას).
მე უნდა ვიღრიალო! (ზავშებს ეღვიძებათ და სტირიან).
დაჩუმდით თქვე ძალის შვილებო, ერთის ხმა არ გავი-
გონო, თორემ საკუთარი კმილებით დაგგლეჯავთ. (ზავშები
ჩაჩუმდებიან და ქვეშაგებში იმალებიან). თქვენ კი, ცოლო
და შვილო, ახლოს არ მომეკაროთ. გვერდზე ჩამოდექით.
(შემოდის მირიამი და იეხისკიელი ხმას დაუწევს). მირიამ!
ჩემი მირიამ, მოდი ჩემთან ახლოს. აი ასე. დაჯექი ჩემს
მუხლებზე. (მირიამი ჯდება და შეშინებული იცქირება დე-
დისა და ძმისაკენ). რას კანკალობ, რას უცქერი მაგათ.
მაგათმა ცილი დამწამეს. მაგათ მარტო ჭორიკანობა შე-
უძლიათ. მითხარი, გენაცვალე, გიყვარს თუ არა შენი მშო-
ბელი მამა?

მირიამ. ჰო.

იეხისკიელ. შენ კი გენაცვალოს შენი მამა. ეხლა ესეც
მითხარი, ამდენი ხანია სილარიბით და ვაივაგლახით გზრდი,
ერთი ტუფლიც კი ვერ შეგიკერც. ხომ არ მაგინებ გულში?



მირიამ. არა.

იეხისკიელ. ამაღლამ მამაშენს უპირობენ მოვალეები დახრისხის ჩიბას. (მირიამი სტირის). ნუ სტირიხარ, ჩემო სიცოცხლევ. ჯერ არ ვიცი დამახრისხობენ თუ არა, მაგრამ რო ძალიან გავირდეს და დაძიპირონ დახრისხბა, მაშინ შენ, დედაშენს და ამ პატარა ბავშებს შიმშილით სული მოვალეებათ. ეს რო არ მოხდეს, შენ შეგიძლია ჩეკი ყველას გადარჩენა. ვინდა თუ არა დავვეხმარო?

მირიამ. კი.

ნაყომი. შე უბედურო, რას ამბობ! იცი, რა სთქვი?

იეხისკიელ. დედაკაცო, ხმა თორემ სისხლი მოვიდა ყულში...

დაფიდ. მამაჩემო, ასე ამბობენ, ხეალ ბაზარზე მიტინგი იქნება, მთავრობა ისრაელებს მიწებს ურიგებს და კოლექტივი უნდა გააკეთონო. ჩავეწეროთ იმაში. ღმერთი პატრიონია. ვიშრომოთ და ჩეკი ოფლით ყველგან ვჭამთ პურს.

იეხისკიელ. აი, აი, გავიგე. დანიელ შათარაშვილმა ალბად მაგიტომ შეგვიწყვეტა ნისია. იმას უთქვია, ვინც კი გამცედავს ბალშევიკებში ჩაწერას—ჩემთან საქმე ალარ ჭიონდესო. გაუგია შენი აზრები და შენი გულისფერის მეც ამომწყვიტა კაცი.

დაფიდ. მერე რის გეშინია? დავიწყოთ მიწის მუშაობა. ჩავეწეროთ, მამაჩემო.

იეხისკიელ. აი შეილი. სად გაგონილა: ისრაელი და გლეხ-კაცობა? კი დაგემართა, მალე ამოვა შენი და ჩემი დათესილი პური? ვერ გაიგონე იმ დღეს ხახამშიმყონი რო იძახოდა: „ღმერთმა ეს დროება ქვეყნად გამოსაცდელად შემოილოო, ვაი იმას ვინც შესცდება და ურჯულო ბალშევიკებში ჩაწერებათა“?



დავით. მომბეჭრდა წვრიმალის თრევა. თუმცა ისიც შემომელია. ხვალინდელი ბაზრი, საყოფი ძლიეს მაქვს. მერე რაღა ვქნა? მიწაზე მუშაობა სადაური ბალშევიკობაა? რამდენი ხალხი მუშაობს მიწაზე. ვინ გითხრა, რო სუკველა ბალშევიკებია?

იეხისეკიელ. აბა შენ კიდეც გადაგიშუვეტია?

ნაყოში. ეხლა მაგასაც შეუშალე ხელი. ქალიშვილების გაუბედურება არ გვყოფა. ეგეც ააცდინე სწორ გზაზე. წალი შეილო, ჩაეწერე. ღმერთმა ხელი მოვიმართოს. ეს თუ არ ჩაეწერება—მე ჩაეწერები და თვითონ მე დავა-მუშავებ მიწას.

იეხისეკიელ. მიწამ შეგვამა, თუ მთელი სიცოცხლე არ უნდა ბუშლუნობდე.

იშაი. (შემოიტის). მთვარის კურთხევის აგვიანდება. და-ნიელ შათარაშეილმა გამომაგზავნა—ასე უთხარი მამასაცა და შეილსაცაო—ეხლავე ჩემთან ამოვიდენო. საჩქარო საქმე მაქვსო. წალით, ილაპარაკეთ. ჩემი აზრით, მთვარის ამოსვ-ლამდე მოასწრებთ. (გადის).

იეხისეკიელ. (დავიდს) წავიდეთ, შეილო! (გადახედავს მირიამს). ეჭ, მირიამ... (გადიან).

მირიამ. (მიუახლოვდება დედას). მამაჩემმა არ სოქვა ჩველაფერი. რა უნდა ვქნა მე?

ნაყოში. ყაზარია შათარაშეილს უნდა გაძყვე ცილად. მირიამ. (გაფითრებული) რა?

4

დანიელ შათარაშვილის სასტუმრო დარბაზი.

მდიდრული ავეჯეულობა. ტახტები. ხალიჩები. დიდი სინათლე. დანიელ შათარაშვილი, 50 წლის კაცი, პატ-რიარქიული წვერით, აბრეშუმის ახალუხში ჩატყული, ოდნავ წამოწოლილია დივანთან და ხელში ათამაშებს კრი-ალოსანს. სასადილო მაგიდასთან ზის მისი შეილი ყაზარია, 30 წლისა და ანგარიშობს „ჩოთქნე“. დანიელის ცოლი იოხაბედი, ფეხმოკეცილი წამომჯდარია დივანზე და ქსოვს. მაგიდაზე აღავია ხილი და ლეინო.

დანიელ. (წვერზე ხელს ისეამს). იანგარიშე, ყაზარია. სამას ოცდა ხუთი. ას თექვსმეტი. შეიდას ორი. ასი. ერ-თხელ კიდევ ასიანი. შვიდი თუმანი. ოცდა ცხრა. ას ხუთი. წვრილად—ორმოცდა ჩვიდმეტი. რამდენია?

ყაზარია, ათას ექვსას ოთხი მანეთი.

დანიელ. სწორია. შეილიც შენისთანა უნდა. აი სია. ხვალ ბაზრობა დღეა და ეს ფული სულ უნდა აკრიფო. კაპეიკი არ შეარჩინო არავის. არც გადაუდო ვისმე.

ყაზარია, რა ბიჭი ვარ, ვისმე გადაუდო? ათას ექვსას ოთხ მანეთს ხვალ ჩავიბარებთ ერთი კაპეიკიფოთ. მერე წავიდენ და ბალშევიკებმა გაუსწანან კრედიტი.

დანიელ. ხა, ხა, ხა! მოკუტებიან, მოგელაქუცებიან. არაფერმა არ შეგაცდინოს, ხვალ ფული უნდა აიკრიფოს, ხვალ პირობენ რაღაცა მიტინგს. ვნახავთ, დავთვლით,

რამდენ უულს დაურიგებენ ბალშეციკები! იქნება ჩვენც
გვერდოს რამე.

იოხაბედ. ნუ მომქალი ჩემო კაცო სიცილით.

დანიელ. იანგარიშე, ყაზარია. შენი საქმე რო ამაღამვე
გამოეწყოს- მაგ თანხას ა'ი მანეთი გამოაკლდება.

ყაზარია. არა უშავს. ეგეც დროებით, მამაჩემო. მერე
მაგ ასმანეთსაც ავიღებთ.

დანიელ. მირიამი კარგი გოგონაა. მირიამის ხათრის-
თვის, ესე იგი შენი მომავალი საცოლეს ხათრისათვის,
შეიძლება მის შშობლებს ვალის გადახდა გადაუდოთ ერთი
წლით.

ყაზარია. ლარიბის ქალიშვილია.

დანიელ. შენ კიდევ წუნობ, ჩემო შვილო? ასე გგონია,
ასარჩევად გქონდეს საქმე. იანგარიშე ყაზარია, კარგად
იანგარიშე. ერთი ცოლი სახალით მოგიკედა. ერთი — ბაეში
იყო, მშობიარობას ვერ გაუძლო და თან გადაჰყვა, ერთმა
თავი მოიწიმლა. ჩვენს გარდა ხომ არავინ იცის, თუ რი-
თი მოკედა შენი უკანასკნელი ცოლი. შენ ისე აგზავნიდი ცო-
ლებს ყოლამბაბას, როგორც მე ვაგზავნიდი ცხრაასოციში
სტამბოლში ლირებს და დოლარებს.

იოხაბედ. ნუ მომქალი ჩემო კაცო სიცილით.

დანიელ. მე არ შემიძლია, იოხაბედ, შენი მოკულა.
ამაში ყაზარიაა სპეციალისტი. შენ კი ჩემო ყაზარია, იანგა-
რიშე, კარგად იანგარიშე, მერამდენე ცოლი მოგყავს ეხლა?

იოხაბედ. მაგას რა ანგარიში უნდა. მეოთხე მოქაეს.

დანიელ. პო და კარგად უნდა იანგარიშო, ჩემო შვილო.
რომელი სულელი მოგათხოვებს შენ, სამჯელ დაქვრიცებულს,
თავის ქალიშვილს? მე მაგალითად, არ ვიყო მამაშენი და
შეავდეს ოცი ქალიშვილი გასასაღებელი — არც ერთს არ
მოგცემდი, თორის მშემ.

შენჯები ალაპარაკდენ.



ოռხაծედ. ნუ მომკალი ჩემო კაცო სიცილით.

დანიელ. იანგარიშე, ყაზარია. მირიამი ლამაზი გოგონია, გარდა ამისა სახუმარო საქმე ხო არია. მირიამი ლარიბია. წინედ-მდიდრები იყვნენ მოდაში, ეხლა-ლარიბები. მართა-ლია ლარიბებს ეპტი წინედაც ცარიელი ჰქონდათ და ეხლაც ცარიელი აქვთ, მაგრამ ნალოგს მაინც არავინ აწერს მათ. მთავრობაში კარგიდ იღებენ და ასე ეუბნებიან თეთრ სიაში ხართო. პეტ გიდი, თეთრი სია და შავი სია... რაკე მდიდარი და პატიოსანი ზალხია — შავ სიაში მოახვედ-რეს, რაც ლარიბ თხერი და გატიელებულია — თეთრ სიაში ჩამყარეს. ითამაშონ ეს სიობია, ერთი დრო არავის არ შერჩენია, მაგრამ ეხლა კი, ლარიბთან შეუდლება საძრა-ხისი არაა. ხარიტონ აბზიანიძე იძახის-გისაც დლეს ლარი-ბის პატენტი აქვს — ის წითელი თავიდიშვილიათ. მეტი რა გინდა?

ყაზარია. მე რასაც მიბრძანებ მამა, შენს სიტყვას არ გადაუალ. ხო იცი.

დანიელ. ვიცი, ჩემო კარგო შვილო. ერთოც უნდა იანგარიშო, ყაზარია. სხვანაირი დრო დაფგა. მირიამის სილარიბე თავის დროზე გამოვეაღვება.

ოოხაծედ. შორსმჭერეტელი ხარ ჩემო კაცო, მაგრამ ერთი საქმეა კიდევ. იმ კვირაში ქალები ლაპარაკობდენ, მირიამი ხარაზი მეირის საყვარელიათ და სიტყვაც მიუ-ცია. (პაუზა).

ყაზარია. რას იტყვი ამაზე მამაჩემო?

დანიელ. იანგარიშე, ყაზარია. ასეთი საქმე როგორ შეიძლება. სიყვარულიც და სიძულეილიც მდიდრების მოგონილია. იეხისკიელ ყვითელაშვილი პატიოსანი ისრა-ელია და მის სახლში მაგისთანა აჩხებს არ შეიძლება ექ-ნეს აღგრეთ. მაგრამ ის ნუ გადარდებს. რასაც ჭორიკა-



ნა ქალები იყბეფებენ რიონზე სარეცხის დროს. პირიქითა, ჩვენთვის უკეთესია. ილაპარაკონ რაც შეიძლება მეტი. დროზე მაგ ამბავიც გამოსაღევი იქნება. თორის ბრძანება ხომ გახსოვს: „გამ ზო ლეტობა“, ესეც სასიკეთოდ იქნება.

იოხაბედ. ჰკვიანი ხარ, ჩემთ კაცო.

დანიელ. მაშ არა და ეხლანდელი ხალხი მაჯობებს? მე ის მაფიქოებს, თუ რისთვის არ მოღიან ამდენი ხანი.

ყაზარია ვაი თუ სულ არ მოვიდენ?

დანიელ. სულ არ მოვლიან? მაშინ... იანგარიშე ყაზარია, დანიელ შათარაშვილი ვიღა ყოფილა? ჯერ ადამიანის შვილს ვერ დაუძალვიდარ და, ღმერთო შენით, ვერც ვერავინ დამძალავს. მართალია, დროება გამოიცეალა, მაგრამ დანიელ შათარაშვილი ცოცხალია!

იოხაბედ. იცოცხლებ კიდევ, ისოცწლამდე, ჩემთ კაცო!

დანიელ. დანიელ შათარაშვილი — ამ ქვეყნის პატარა ღმერთია. ჩეენ ასე დღვილად არ ედლევით ჩეენს სამფლობელოს. ჩეენი სიტყვა-ხალხისთვის უნდა კანონი იყოს. დანიელ შათარაშვილმა თუ სთქვა ეს იშაა ნიშნავს, საქმე გაეყოებულია. (ნაბიჯები). აი, მოღიან. თქვენ ჩუმად იყავთ. ნუ ჩაერევით. უველაფერს მე გავარიგებ. (შემოდიან იეხისკიელი და დავიდი. თავს უხერხულად ჰერძნობენ). იეხისკიელ. დაფრდ. (ერთად) შალომ-ყალეხემ!

დანიელ. ყალეხემ-შალომ, ისრაელებო! მოიწიეთ ახლოს, დაბრძანდით, აი, ასე. იოხაბედ, სუფრა გააშევ. (იოხაბედი მაგიდას ალაგებს).

იეხისკიელ. ნუ სწუხდები ჩეენი გულისთვის.

დანიელ. რა შეწუხებაა შე კაი კაცო. დანიელ შათარაშვილის ოჯახს სტუმრობა და ჩასპინძლობს ჯერ არ დაჰკლებია. მართალია, დროება გამოიცეალა, მაგრამ ღმერთი პატარონია, ღმერთი არ გვივიწყებს. მოიწიე სუფრას-



თან, ყაზარია. (ასხაში ლეინოს ჭიქებში). ლეხაიმ, იეხის-კურ-
კიელ! ღმერთმა გილოცხლოს ურლშეილას თავი! ლეხაიმ,
დავიდ! ლეხაიმ, ყაზარია! (სეამს).

იეხისკიელ. დავიდ. ყაზარია. (ჭიქების რახუნით-ერ-
თად) ლეხაიმ!

დანიელ. ამაღამ მთვარის კურთხევას დააგვიანდა.
ჯერ არსადა სჩანს. ხახამ შიმყონმა ასე ბრძანა: ამაღამ ამ-
თვის უკანასკნელი ღამეაო.

იეხისკიელ. იშაი ყარაულომს, როცა ამოეა შეგვა-
ტყობინებს.

დანიელ. ერთობ უხეირო შამაში გუყავს. დაბერდა
იშაი და გამოჩერჩეტდა.

დავიდ. სილარიძემ გამოაჩერჩეტა.

დანიელ. ეგა სთევი შენ. მეცოდებს-ღარიბია, თორემ
ამდენ ხანს ჩემს სახლში როგორ ვავიჩერებდი. ერთი კა-
პერეკი არ გადაუხდია სახლია ქირა.

იეხისკიელ. სახლის ქირაზე ჩენც ძალიან უკაცრავად
ვართ.

დანიელ. სახლის ქირაზე აღრეა წუხილი, მოღი პირ-
დაპირ საქმეზე გადავიდეთ. იეხისკიელ, შენ ამაღამ პასუ-
ხი უნდა მოგეტანა ჩემთვის. როგორცა სჩანს შენით არ
აპირებდი მოსვლას, მე რო კაცი არ გამომეგზავნა. ეხლა
მითხარი შენი პასუხი.

იეხისკიელ. (დავიდს) უპასუხე!

დავიდ. (იეხისკიელს) შენ უპასუხე!

დანიელ. რას ვაქრობთ. მართალია მე ორივეს გამო-
გიძახეთ, მიგრამ პასუხი უფროსის წესია.

იეხისკიელ. უფროსის საქმე თუა და... პირდაპირ მოგახ-
სენებ: დაგვეხსენი თავიდან დანიელ, ჩენ ქალიშვილს ვერ
გავატანთ ყაზარიას. (პაუზა. დიდმნიშვნელოვანი სახეები).



დანიელ. ვითომ და რისთვის ვერ გაატანთ? სამოყვროდ
წუნობთ დანიელ? შათარაშვილს?

იეხისკიელ. რავა გეკადრებათ, ბატონი. ღმერთმა
ყვილა ისრაელს შეიხვედროს თქვენისთანა მდიდარი მოკე-
თო, მაგრამ აქ სხვა მიზეზებია.

დანიელ. რა მიზეზებია, რალას ლექავ, პირდაპირ სთქვი.

იეხისკიელ. მირიამი ბავშია, ჯერ ჩვიდმეტი წლისაც არ
იქნება. რა დროს იმის გათხოვებაა?

დანიელ. ეგ არის სულ? მაგით გინდა ეხლა თვალები
ამიზეიონი? არ იცი რომ ჩვენებურ ისრაელებში სირცხვი-
ლია მაგხელა ქალიშვილის სახლში ყოლა? არ იცი, რომ
ჩვენში ცამეტი წლისას ითხოვებენ ქალიშვილს? განა
რამდენი წლისა იყო შენი ცოლი, როცა ქეთუბა წაიკითხე?

იეხისკიელ. ის დრო სხვა იყო. ის დრო წავიდა.

დანიელ. ის დრო ქრისტიანებში აღარ არის. ჩვენში კი
ისევ ის დროა.

დავიდ. ჩვენშიაც სხვა დრო იწყება. აღარც ჩვენ შეგ-
ვიძლია ძექლებურალ ფიქროვროთ.

დანიელ. არ მომწონს ყმაწევილო შენი აზრები.

დავიდ. შეც ბევრი რამე არ მომწონს, მავრამ რას ვიზამ.

იეხისკიელ. შვილო, რა ხელს მოგცემს დანიელ შათა-
რაშვილთან შელაპარაკება. დაანებე მაგ ლაპარაქს თავი.

დანიელ. მართალი ხარ, იეხისკიელ. მაგრამ მე მაინც
მინდა ვავიგო ნამდვილი მიზეზი, თუ რისთვის მწუნობთ
სამოყვროდ.

დავიდ. ლია კარებში მტკრევა რა საჭიროა. თქვენს
შვილს ყაზარის ცუდი სახელი იქნეს გავარდნილი.

დანიელ. შენ უფრო პატიოსანი ხარ, ჩემ შვილზე, არა?

დავიდ. ეგ რომ პატიოსანი კაცი ყოფილიყო — საში
ცოლი არ შემოაკედებოდა სელზე.


 დანიელ. მერე დაგავიწყდათ, რაც სთქვა ხახაში შიძუნონდა „ადამიანის შვილი ლმერთის მობარებული ამანათია, ლმერთი იძლევა, ლმერთივე უკან წაიღებსო.“ ყაზარია ამაში რა შეუშია?

იესისკიელ. მაგას ასეთი ილბალი პქონია და მე რა ვენა ჩემი ქალიშვილი არ მემეტება ასე ადეილად დაუბრუნო ქვეყნის გამჩენს.

დანიელ. აბა უარს მეუბნებით გადაწყვეტით?

იესისკიელ. (ოდნავი ალელუებით) დიახ.

დანიელ. (წამოდგება მაგიდიდან და მიუახლოვდება იესისკიელს) შენი უარი კარგად იანგარიშე? (იესისკიელი ჩუმადაა). ვიდრე დრო გაქვს იანგარიშე იესისკიელ, კარგად იანგარიშე, არ შეგცდეს. იცი, რამდენი დაგიჯდება შენი უარი?

იესისკიელ. (კანკალით) ასი მანეთი.

დანიელ. მარტო ასი მანეთი? სხვა არაფერი? რას დადუმდი? მე შენ გეკითხები, გესმის? დანიელ შითარაშვილი გეკითხება შენ, ოხერტიელ იესისკიელ ყვითელაშვილს, იანგარიშე თუ არა, რა დაგიჯდება ჩემის უარის თქმა?

დავიდ. რალა გნებავთ კიდევ?

დანიელ. რა მნებავს? თქვენი არაფერი. მე—ჩემი მნებავს. იანგარიშე ყაზარია. ათი თუმანი საწვრიმალოს ვალი, თორმეტი თუმანი-ერთი წლის სახლის ქირა, რა თუმანი-განაცდენი პროცენტები. რამდენია, ყაზარია?

ყაზარია. ოცდაათი თუმანი.

დანიელ. გაიგონე? ანგარიში გაასწორე. ამ წუთში აქ ფული გაჩდეს. ოცდაათუმანს ერთი კაპეიკი არ დააკლდება.

იესისკიელ. (დავიდს) შეილო, ხო გაიგონე, ოცდაათი-თუმანი...



დავიდ. ლმერთი ალარ არის ქვეყანაზე? თუ ლმერთი შენი მოგონილია? ვინ დაგიჯერებს, რომ მამაჩემს შენი მართებს ოცდაათი თუმანი?

დანიელ. ვინ დამიჯერებს? სასამართლო. აი მამიშენის ვექსილი ოცდაათ თუმანზე ხელ-მოწერილი. (იღებს მაგიდილან ვექსილს).

დავიდ. მამაჩემო, მართალია ეს ამბავი?

იესისკიელ. მართალია შეილო, ერთი თუმანი მასესხა და ვექსილზე ხელი მომაწერინა. მე რა ვიცოდი, რაზე ვაწერდი ხელს.

დავიდ. ვაიმე მამავ, ამოგწყვეტილუართ ოჯახი.

დანიელ. ამოგწყვეტი ჯერ სადაა. ფულს გადამიხდით ეხლავე და სახლსაც დამიცლით. ათი წუთის შემდეგ თქვენი ხსენება ალარ იყოს ჩემს სახლში. გეყოფათ თქვე ამოთრეულებო, რაც ამავი დაგდეთ. ეერ იანგარიშეთ კარგად? აწი, როდესაც მშიერი ძალლებით ქუჩაში სული ამოგხდებათ-მაშინ იანგარიშებთ კარგად, მაგრამ გვიანლა იქნება.

იესისკიელ. რაღა ვქნა შეილო, ეხლა?

დავიდ. ოჯახი ამოგიწყვეტით და ეხლა მეუითხები რაღა ვქნა? აი ისე იცის უსწავლელობამ.

იესისკიელ. უსწავლელობა კი არა, სიღარიბე-გავიყრება, შვილო. (სდგას თავჩალებული),

დანიელ. (ნიშნის მოგებით) რას იტყვით ეხლა ჟვითელაშვილებო?

იესისკიელ. უპასუხე შეილო!

დავიდ. მე არათერი მაქეს სათქმელი. პირი წყლითა მაქეს სავსე და ადონამ გონება წამართვა.

იესისკიელ. ვექსილს დახევ?



დანიელ. იმ წუთსევე, როცა შენი ქალიშვილი უქს შემოსდგამს ჩემს სახლში. ამას გარდა, იანგარიშე იქნის-კიელ, აწი ბინის ქირის აღარ გამოვართმევ და შენც და შენს შეილსაც ხუთ-ხუთი თუმნის ნისის კიდევ გაგიხსნით. იქნისკიელ. რას იტყვი შეილო?

დავიდ. რასაც შენ იტყვი მამაჩემო.

იქნისკიელ. მეტი რა გზა გვაქვს. თანახმა ეართ. ღმერ-ომა კეთილი პენას.

დანიელ. ჰო, ასე მესმის. აბა ჩემს ახალ მოყვრებს გაუ-მარჯოს! ყველანი სუფრასთან! ყაზარია-მრიწიე შენს სიმა-მრთან! იოხაზედ-ჩემთან! დავიდ-ყაზარის გვერდით! მიუ-ლოცეთ ერთმანეთს. მაზალ-ტობ! სიმან-ტობ! ლეინო, ლეი-ნო დაასხით! პირველი კიქა ხათან-ქალას სადლევრძელო! ლენამი ჩეენო ახალო მოყვრებო! ქორწილს დაგვიანება აღარ უნდა, ერთ კვირაში ისიც გადაეიხადოთ! იცოცხლონ ჩეენმა მეფე-დედოფალმა, ჩეენმა ხათან-ქალამ!

იოხაზედ. ყაზარია. ლეხაიმ! (სეამენ).

იქნისკიელ. ლე... ხა... იმ! (სეამს). —

დავიდ. რა მემართება, ასე მგონია, სატიროლში ვარ. ლეხაიმ! (სეამს. შემოდის ზებო დავითაშეილი. მოეროლია. ავანტიურისტის ტიპი. 30 წლის. აცეია ყელიანი უძიროები, ოქროსუერი ღილებიანი ბლუზა. შარვალი-გალიფე. ქუდი-ზავი ცხვრის ტყავის. წერ-გაპარსულია. შავი ულვაშები ზერჩენია. ნიკაზშე კრილობის დალი).

დანიელ. ვინც მოვიდა-გაუმარჯოს! ჩემთან ზებო-ჯან! ზებო. ო, რა ვიქეიფეთ მე და ხარიტონმა... მოელ სალამოს ესვამთ. (იქნისკიელს და დავიდს). თქვენ რა ბაი-ყუშებიერით დამჯდარხართ, რაშია საქმე?

დანიელ. დავმოყვრდით, ზებოჯან. მირიამი მოგვყავს.

ჰებო. ო, ეს ძალიან აშბავია, ამა ამალამ ისევ კეტიფობთ.
მალე ხარიტონიც მოეა... ჩექმებს დაეძებს... კერც ერთ
ჩექმაში ვერ ჩაეტია მისი ფეხი... ო, როგორი გაბრაზებუ-
ლია მეირაზე, ჩექმები არ გამიკეთაო... ახალი კიდევ არ
ჩაეტია... ხა, ხა, ხა!... მაგრამ ვერ მაჯობა... შენ საღაური
ურია ხარ, ჩემზე მეტსა სვამო. აი დედასა, ის რო ერთსა
სვამდა, მე ორსა ვსვამდი... გზაზე კიდევ ხახამ შიმყონი
შემხვდა, რო გაიგო აქ მოვდიოდი, ასე მითხრა... უთხარი
დანიელსათ... მეც მალე მოვალო ...

დანიელ. სწორედ ძალიან აშბავი მითხარი. ხახამ შიმყო-
ნი დავვილოცავს შვილებს. ასე არა მოყერებო?

იესისკიელ. დიახ, სჯობია.

ჰებო. კიბეზე კიდევ იშაი შემხვდა. რას დაეძებ აქ ბე-
ბეროთქვა? — მოვარესაო... (იცინის. სხვებსაც ეცინებათ).
გესმით თქვენ? იშაი მოვარეს დაეძებს...

ოთხაბედ. ეხლა შენ მომვალი სიცილით.

(კულისებიდან მოისმის ხარიტონის სიმღერა:

„მე ის ქაცი გახლავართ, მინდორზე რო ხარი სძოვს,
ისიც სალამს მომართმევს: გაუმარჯოს ხარიტონს“)
დანიელ. ჰებო. ხარიტონი მოდის.

ხარიტონ. (შემოდის ახალ ჩექმებში). გაუმარჯოს აქა-
ობას... ჩექმები მიქერს... მე იმან შემაცდინა... მეირა
ურიამ... ურია და უიტი ეს ერთი და ივივეა... შენ არ
გეწყინოს, დანიელ... თუმცა ნათქვამია... დანიელა ურია,
ჩექმში რამ გაერია... მაგრამ შენ... არა ხარ ურია... შენ,
შენ იბრაელი ხარ. გესმის იბრაელი.... მეირა ხარაზისა
და ვარლამ ტატიშვილის ბაბუა კი... ალბად უიტი იყო..
უიტი... უკ, იმათი დედმამის სული...

დანიელ. დაწყნარდი ხარიტონ, დაბრძანდი ტახტზე.
კეტიფობთ. ყაზარიამ ცოლი შეირთო.

ხარიტონ. ამათი ქალი არა? ო, წითელ თავადიშვილებს
ვახლავართ... თქვენ არაფერი გეწყინოთ... დანიელა მი-
ყვარს ძმასაცით., მაშასადაც მისი მოყერები ჩემი მოყე-
რებიცაა. (ისხამს ლვინოს), ეს ღმერთმა გაუმარჯოს იმის,
ვინც რომ მოიგონა ცოლი და ქმარი. აბა, ზებო, ალავერდი
შენთან!... შენ ურია არა ხარ, ზებო... ბებია შენთან ალ-
ბარ ქართველს პქონდა საქმე. დიახ!

ზებო. მე გახლავართ ზებო დავითაშვილი... უცხოერობ
უდარდელად. არავინ იცის, რითი ვცხოერობ და არც მე
ვიცი... ყველაზე კარგად კი ვცხოერობ.. რჯულს არ ვინახავ
და რაბის ყველაზე უფრო კი ვუყვარვარ... ჩემი მიზანი
ქვეყანაზე მხოლოდ ესაა. აბა ხარიტონ, ბანი! (მღერიან: „სა-
მი რამ მიყვარს ამქეცინად, ლვინო, დუდუკი, ქალები, ლვი-
ნოს ესეამ, დუდუკს დავუკრავ, ქალებო გენაცეალებით“).
(შემოდის რაბი შილეონ მანაშერაშვილი, 60 წლის მოხუ-
ცი. აცილა შევი სერთუელი და შევი ცილინდრი. ცილინდრის
შიგნით კიდევ პატარა ქუდი— ერმოლკა. ყველანი ეგებებიან
რაბი მომზრდანდის“ ძახილით და აჯენნენ შეაგულ დღილას).

დანიელ. რაბი, დაგვილუე სიძე— დედოფალი. ისე
შეგისრულდა ყოველივე წადილი, როგორც ჩვენი საწადელი
შესრულდა. ყაზარიან შეირთო მირიაში. (მიაწოდებს ჭიქას).

რაბი. იკოცხლე შეილო, ყაზარია, სიმანტობით და
მაზალტობით. მტერი არ გაახაროს ღმერთმა თქვენს ხალ-
ოჯახზე და ისრაელის რჯული არ დაგვიწყებოდეთ. გამო-
ვეზარდოთ შეილება ღვთის მოშიშე და მისი წესების შე-
ნახველი. ლეხამ!

ყველანი. (გაერძელებული) ლე—ხა—იმ!

რაბი. აბა სიმურა, ცლენ. (დაიწყებენ სიმღერას:
„კოლ სასონ ვეკოლ სიმხა, ქოლ ხათან ვეკოლ ქალა“.
ცლენ ნახევრად ხასილური, ნახევრად სიმღერის ხე-
ლის შემწყობი).

5

შერეული სცენა. ფარდები ახსნილია ყველგან, დაბლა
და ზევით. დანიელისას გრძელდება ცეკვა, სიმღერა, სიმ-
თვრალე. შუაში რაბი. გვერდზე ცეკვავენ ხარიტონი და
ზებო. იოხაბედი ქალებშია გართული. დანიელი ჩუმად
რაღაცას ეუბნება ყაზარიას. იეხისკიელი და დავიდი მგლო-
ვიარებივით დგანან ამ საერთო ფერხულში.

მეირი ზის თავის სახელოსნოში, ავრძელებს შუშაობას
და უსიამოვნობ უცქერის მტვერს, რომელიც იყრება მეო-
რე სართულიდან ცეკვის გამო.

ნაყოში ისევ სარეცხს რეცხს. ხოლო მირიამი დგას
ფანჯარასთან უძრავად და თვალებში ცრემლი უბრწყინავს.
იშია იცქირება ზეცისაენ.

მთვარე ნელნელა გამოდის ღრუბლებიდან და ეშვება
დაბლისაენ. იგი მეტად ფერმერთალია, მაგრამ თანდათან
იზრდება.

იშია სიხარულით გამოხტება ოთახიდან და იშვებს
ცვირილს.

იშაი. ისრაელებო, პირქათ ჰალებანა. მთვარე ამოვიდა.
ისრაელებო! მთვარის კურთხევა. რაბი, მთვარე! (ნელნელა
მოედანზე გროვდებიან მორწმუნენი).

რაბი. კარგი ნიშანია მთვარის ამოსელი ხათანქალისათვის.

ნაყოში. რაო? ხათანქალისათვისაო? ვაიმე, შეიღო,
ვაგათხოვეს.

იშაი. მთვარე ამოვიდა!

შირიამ. ვისთვის ამოვიდა დედა ეს მთვარე? ვის უნა-
თებს იგი?

ვალაც დედაკაცის ხმა მეირის სახარაზოსთან.

ქალო, სიფორ, ყაზარიას მირიამი უთხოვია, გაიგე?
მეირ. (ფერმერთალი) რაო? მირიამი?

რაბი. ისრაელებო, მთვარე ვაკურთხოთ.

ხარიტონ. (ზებოლ) მე რა ვქნა ეხლა? მეც ხო იბრაელი
არა ვარ—მთვარე ვაკურთხო? მოიცა რალა. (ზებო და ხა-
რიტონი იყარებიან სცენის სილრმეში).

რაბი. „ბარუს ათა ადონაი, ელოენუ, მელეხ ჰაყოლამ,
აშერ ბარა ბემაამარი შესაკიმ“.

იშაი. მეირ! მთვარის კურთხევაზე გაგეიანდება.

მეირ. არა, თქვენ აკურთხეთ მთვარე. თქვენი მთვარე
თეთრია და ციდან ჩამოდის. ჩვენს მთვარეს კი კურთხევა
არ უნდა, იგი ჩვენი შრომით მიწიდან ამოვა!

მოძღვანელი მოთხოვ

დიდ მოედანზე გიმართულია ბაზრობა.

გრძელ სკამებზე, რომლებიც სამივე მხრით გაშლილია სკენაზე, ჩამწერივებულიან გლეხი ქალები სხვადასხვა გვარი სარძეო პროდუქტებით და ქილებით. სკენის შუაგულში ქვებისაგან გაშენებულია ტრიბუნა. აქეთ იქით მრავალი საწერილმანო ბუდეები, ზოგან უბრალო შავიდებზედაც აწყებია სხვადასხვა გასაყიდი საქონელი. მოჩანან ბავშები სხვადასხვა მოხეტიალე პროფესიებით. აუარებელი ებრაელები, ქალები, ქაცები, ახალგაზდები. მოძრაობა, ჩოჩქოლი, ჯგუფური ვაჭრობა. მოედანზე — აშკარად მეფიბს სილარიზე.

გვერდზე მოჩანს დიდი მაღაზია წარწერით: „დანიელ შათარაშვილი“. მაღაზია დაკეტილია. მაღაზიისთან ქვებზე ჩამოშაბდარან უსაქმო ხალხი. ხანდახან მათ შორის მოჩანს ზებო დავითაშვილი.

სკენიდან მოისმის ყეირილი, მუდარა, უმეტესობა გაკიცის. ყველას უნდა გაასაღოს თავისი საქონელი.

სკენის სილრმეში მოჩანს ავრეთვე იეხისკიელისა და მისი შვილის დაეიდის საწერილმანო ბუდეა. ეტყობათ დალილობა და ღამის თევა.

მოძრაობა მოელი აქტის განმავლობაში არ წყდება.

იმის ურმების ქრიალი, მილიციელის ფშტვენა.



80736000816015 పాశా.

- შნურები, კნობები, ნივიდიმები!
 - კრუევეა, კრუევეა, ბელი კრუევეა!
 - ბულავები, ბულავები, ინგლისები ბულავები!
 - ურმის მაზი! ზაგრანიჩნი მაზი!
 - ჩაინაები! აფრიკანები ჩაინაები!
 - ცოლაქები, ლილები, მასკოვები!
 - საპონი, პუდრა, ინტერესნი ადიკალო!
 - დუხები, დუხები, მირნი ვრემის დუხები!
 - ლამფის შუშა!
 - ჩიბუხი! სათითური!
 - ქმილის პარაშუები! სავარუწლები! თავის შიოთქი
 - ნასკები, ნასკები! ჩულქები, ჩულქები!
 - წინდები, თბილი წინდები!
 - ხელიათმანი! ნასტიაში პერჩატკი!
 - ლევერვერის ბუდე! ტიფლისები ბუდე!

ՅԵՐԱԿԱՆ ՅԱՆԱ

- წაბლი! წაბლი! ჟემშვირი წაბლი!
 - გოგრა! გოგრა! ქარენი გოგრა! გოგრააა....
 - ხინკალი! მოხარული ხინკალი!
 - ჩურჩხელა, ჩურჩხელა, კახეთის ჩურჩხელა!
 - ქლიავი, ლოლნაშო, ტყემალი!
 - პერსიკი, პერსიკი, ვა რა ატამია!
 - საზამთრო, ნესვი, კიტრები!

- ლვინო, ლვინო, ქაშერი ლვინო!
 - მდავე წყალი! ახალი მოტანილი მდავე წყალი!

— ციცია, კაცო! ვადა, ვადა! ხალოდი ნე ბუღერ,
დენგი ნე ნიდა!

სავა და სავა.

- ქალამნის ტყავი!
- ცხენის ძუა!
- დანა-ჩანგალი!
- ცილინდრი!
- საბალიშე ბუმბული!
- თაფლის სანთელი!
- მკვდრის სუდარა!
- ჩისტიმ, ბლისტიმ!
- მოიტა ძია, რა, მტევერი გადავაცალო!
- შაური—ჩისტი!
- პრობკები, პრობკები!
- ბარეომსკი ბუტილკა! ვაი, რა ბუტილკა კაცო!
- ნემსები, ძაფი!
- მაშინის ზეთი!
- მელანი, მელანი, ანწლის მელანი!
- საფერფლე!
- შაიმუნი, დედოფალი, დათვი— ბავშების სათამაშო,
ხასიათის გამსწორებელი, გულის გამგრილებელი!

(მოპირდაპირე მხრიდან შევალი ერთმანეთს შეხვ-
დებან ვარლამი და მიხა. შეჩერდებიან).

იხა. ვარლამს სალამი!
ორლამ. ამხანაგ მიხას გაუმარჯოს. როგორ არის
საქმე?

შხა. კარგად. ნახევარი საათის შემდეგ ჩენ აქ მი-
ტინგ გვიქნება. როცა ამ ბაზარზე ედგავარ და ვხედავ

ამ ჩვენ ებრაელობას, გული მტკიცა. რა ბედნიერი ვიქ-
ნებით, როცა ჩვენი პარტიისა და ხელისუფლების
დაბმარებით - მოვსპობთ ამ ბაზარს და ამ ჰაერის ხალხს
მიწაზე დავაყენებთ!

ვარლამ. ვნახოთ. დღეს პირველი ნაბიჯი იქნება. ყო-
ველ შემთხვევაში ჩემის მხრით მიღებულია კველა საჭირო
ზომები. წუხელის მეირი გავაფრთხილე, დღეს ის არ მუ-
შაობს, დადის და ახალგაზღიულობაში ავიტაციას ეწეო
ჩვენს სასარგებლოდ.

მიხა. მეირი ენერგიული ამხანაგია. ჩვენ ის უდა
დავაწინაუროთ.

ვარლამ. უსათუოდ! (გადიან).

ბავშები. (ხელში უჭირავთ კალათები უმნიშვნელო
წერილმანით).

- ჩამომექსენი, მოშეა, რო გეუბნები!
- რა იყო ბიქო, რა მოგივიდა?
- ნუ დამდევ კუდში, შე ამოსაწყეტო!
- ე ბაზარი შენი ხო არაა?
- თორა მწამს, შემომელახები!
- შენც გინდა გაყიდვა, მეც მინდა გაყიდვა!
- აბა არ გესმის შენ ჩემი?
- პილპილი ხომ არ გიქამია მიხაელი?
- აი ესეც პილპილი! (გაძერავს).
- ვაი, ვაი! მომკლეს!

ხალხი. (გროვდება).

- რაზე სცემ?
- რა შენი საქმეა?

— როგორ თუ რა ჩემი საქმეა? თუ არ მეტყვე, ეხ-
ლავე მილიციელს დაუძახებ და ციხეში გაგაგზავნი-
(გალაზულს) რაზე გცემდა?

— ძია, ძია, შენი ჭირიმე ციხეში არ გააგზავნო, მა-
მაჩემი მომკლავს.

— კარგი, არ გავაგზავნი, შენ ესა სოქვი რაზე
შემოგერა?

— კონკურენციას ნუ მიწევ. საცა მე დაუდივარ იქ
არ იარო, შენ სხვაგან ივაჭრო.

— მერე რა მაგის საქმეა, რომ გიშლის? ეს ბაზარი
ორივეს დაგიტევთ...

— აბა ეისი საქმეა, თუ მაგის საქმე არაა?

— როგორ, ეინ არის ეს შენი?

— ჩემი უფროსი ძმაა, აბა რა გეგონა შენ?

(ხალხი სიცილით იშლება).

უცხო კაცი. ცოლმა გამომგზავნა, პარასკევი - ბაზრობა
დღე, წალი როგორც გინცა მიშოვე ერთი პატარა,
კოხტა ძალი - ფოქსიო. შემოვიარე მთელი ბაზარი და
ვერ ვიშოვე. რა ვქნა ეხლა, როგორ დაებრუნდესახლში?
ხომ შემვამა ჩემთა ცოლმა. (შეამჩნევს იშაის). ეი, ბებერო,
მოდი აქ, რას აქეთებ?

იშაი. ევაჭრობ.

უცხო კაცი. ჩითი ვაჭრობ? ხელში არაფერი გიჭირავს.

იშაი. ჰაერი ეის დაუჭერია, მე რომ დავიჭირო? ჩემი
ხელობა ისაა თუ ვინმემ რამე დამავალა, წავიდე და
ვუშოვო.

უცხო კაცი. კაი დაგემართოს, აბა სწორედ შენ ყო-
ფილხარ საჩემო კაცი. შეგიძლია მიშოვო ჩემი ცოლისთ-
ვის კოხტა და ლმაზი, პატარა ფოქსი?

იშაი. შემიძლია.



უცხო კაცი. ჰე კაცო, აბა დატრიალდი ჩქირა.

იშაი. დავტრიალდე რომელია, ბზრიალა ხო არა ვარ, ჯერ მოვრიგდეთ. რამდენს მისკემ შენს ქალბატონს რო შეეფერებოდეს ისეთ ფოქსში?

უცხო კაცი. სამ თუმანს.

იშაი. (ჩატიქტლება). ცოტაა.

უცხო კაცი. აბა რამდენი გინდა?

იშაი. ხუთი თუმანი.

უცხო კაცი. ბევრია. სამ თუმან ნახევარს მოგცემ.

იშაი. (ავტორიტეტულად). ერთი კაპიკი არ დაკლდება.

უცხო კაცი. ოთხი თუმანიც არ გეყოფა?

იშაი. შენს ქალბატონს ოთხთუმნიანი ფოქსი არ შეეფერება.

უცხო კაცი. არც ოთხთუმან ნახევარი გინდა?

იშაი. მე დაკლება არ მიყვარს.

უცხო ხაცი. კარგი. თანახმა ვარ. მოგცემ ხუთ თუმანს, მხოლოდ საჩქაროდ ირბინე და მომიყვანე. (იშაი დგას ჩრმად). რალას ვაჩერდი? ხო ვაძლევ, რამდენიც გინდა, თუ ეგიც გეცოტავება?

იშაი. (თავს იფხანს). უკაცრავად ბატონო... ფოქსი რა არის?

უცხო კაცი. ოჲ, შენი წევერები... თუ არ იცოდი რას მაყბედე, რალას მევაჭრე...

იშაი. რას ბრაზონმ, მე ხომ ვითხარი ჰიერით ვეაქრობ-თქვა. აბა მე რა ხეირი ვნახე შენში? ფოქსი მე არ ვიცი რა არი. ალბად აფთიაქში ეცოდინებათ.

(გადის. უკან მიპყვება უცხო კაცი ბურტყნით და მუშტრის ქნევით. სცენაზე გამოივლის აბრამია. ხელში უჭირავს საზამთრო).



ხალხი.

- აბრამია, რა მიეცი საზამთროში?
- ექვსი აბაზი შეიღო.
- აბრამია, რა მიეცი საზამთროში?
- ექვსი აბაზი.
- აბრამია, რა მიეცი საზამთროში?
- ვერ გაიგონე ი კაცს რო უთხარი, ექვსი აბაზი.

— აბრამია, რა მიეცი საზამთროში?

— ექვსი აბაზი მივეცი, ექვსი აბაზი, თქვენი სახელ
სახსენებელი ამოვარდა ამ საზამთროსთან ერთად. (დაბ-
ლის საზამთროს და გადის).

- ძია! იყიდე სავარცხელი! იაფად მოგცემ.
- წვერი არა მაქეს და თავზე ერთი ლერი თმა არ
შემრჩა. ტყუილადაც რო მაჩუქო რად მინდა?
- მაღამ სათქვენო საჭონელი მაქეს. არ გამისალებთ?
- აბა რა გაქეს?
- კრუევე, ბელი კრუევა.
- ქალიშვილი გავათხოვე და მე რაში მინდა?
- აი პუდრა, ნახე. ზაგრანიჩნი რამეა.
- სამოცდა ხუთი წლის ვარ და მე ამნაირი ცუდი
არაფერი მინახავს. ნამდევილი ფქვილია. ეს ხომ სახეს
წაახდენს.
- მაღამ, ჩემი პუდრა კარგია. შენს სახეს კი, ღმერ-
თის მზემ, ათასი ფუთი კოტიე. რო წაუსვან — მაინც ვერ
უშეველის.
- ყბედობას თავი დაანებე, თორემ იცი?..
- მაღამ, ნუ მემუქრები. ლამფის შუში არ გინდა?
- შუშა რათ მინდა. ერთი კვირაა ნაეთი ვერ ვიშოვე.

- ၏ გეკადრებოდა, მაღამ, ოჩერელში ჩაფიცონი?
- რევმატიზმი მაქეს ფეხებში.
- ყველაფერი გქონია, ძალიან მდიდარი ყოფილსას, ერთი სუდარა გაელია მქოდრისა. გინდა მოგყიდო? (ქალი მიატურთხებს და გადის).
- ၏ იცი, შათარაშვილებს რისთვის დაუკატიათ დუქანი?
- წუხელის მოელი ლამე უქეიფნიათ. ყაზარიას მირიამი შეუტავს.
- ეისი მირიამი?
- ხისკოს ქალიშვილი.
- ვაი, აფხუს, რა ქალი ჩაუგდია ხელში!
- ალბად ძალიან თუ გაუჭირდით, თორემ სამჯელ დაქვრიცებულს როგორ გაატანეს მაგისთანა ქარგი გოგო?
- შათარაშვილების მალაზია რისთვის არის დაკეტილი?
- ეშმაქმა რო ၏ იცის იმათი თავი და ტანი.
- ეშმაქმა ၏ იცის და მე კი ვიცი. ყაზარია შათარაშვილს უშეელებელი სია დაუჭერია ხელში, დადის და ყველას ვალს ახდევინებს. რამდენი ისრაელი ატირდა დღეს!
- ეგენი პირდაპირ ხალხს სცარცავენ. მანეთში სამ მანეთს ახდევინებენ. ჩეენი ხალხი მაგათ ვერ გაუძლებს.
- ჩეენივე ბრალია, თორემ მაგენი თავს ვერ შეგვა-დებოდენ.
- შათარაშვილებს დღეს მალაზია ၏ გაულიათ. რა-ზია საქმე?
- ხალხში დაიარებიან.



- ვითომ რა აშბავიაო?
- ჲი, საცაა მაღლე მიტინგი იქნება.
- მერე რა უნდა იქადაგონ?
- ისრაელობამ ვაჭრობას თავი დაანებეთ და გლეხობა დაიწყეთ.

— დანიელ შათარაშვილი მაგას რავა იქადაგებს?

— მე როდის ვითხარი, დანიელ შათარაშვილი იმას იქადაგებსთქო? დანიელ შათარაშვილი დადის თავისი შვილით და ისრაელებს აფრთხილებს: „ლმიერთი არ ვაგიწყრეთ, რჯული არ დაივიწყოთ, ქრისტიანებმა არ შეგაცდინონონ“.

- გაიგე ახალი აშბავი?
- რა?
- რა და მართალი უოფილა. რაიალმასკომის თავმჯდომარე ილაპარაკებს დლეს ბაზარზე. ისრაელებს მიწას გვაძლევენ.
- სადაა საჩერნო მიწა?
- წინედ რო არ ვიყავით მაგას შეჩერეული, გაგვიძნელდება.
- არაფერია. გაუძლებთ.
- საქმე შეჩერება.
- ნერავ კი მართალი გამოდგეს, დლესვე ჩავეწერები.
- ენახოთ.

(შემოდის ყაზარია თავის სიით. მიაღება ერთ შეწვრილმანეს).

ყაზარია. შენზე შეიდი თუმანია.

შეწვრილმანე. ვიცი, მაგრამ დლეს სამი მანეთი ძლიერს ვივაჭრე. ფული ჯერ ასე მალე არ მექნება.

ყაზარია. რა ჩემი საქმეა, როდის გექნება ფული. მე ჩემი გამისწორე, შენი საქმე თეოთონევე იცოდე.

მეწვრილმანე. რასაც პხედივ ესაა მთელი ჩემი ქონება. აյ სამი თუმნის საქონელიც არ იქნება. საიდან გადაგიხადო ასე მალე. შენი კირიმე, ყაზარია, წუხელის ცოლი შეგირთავს, ლმერთმა გაგამელნიეროს, ერთი კვირით კიდურ მაღროვე, იქნება გავახერხო რამე.

ყაზარია. კარგი, თანახმა ვარ. მხოლოდ იცოდე ერთი პირობით. დღეს აქ ქადაგობას აპირობენ-ისრაელებმა კოლექტივი უნდა გააკეთონო. უნდათ ჩვენც გაგვაქრისტიანონ და მათსავით ვლახობა დაგვაწყებინონ. ლმერთი არ გაგიწყრეს, არ გაბედო ჩაწერა. გესმის?

მეწვრილმანე. კი, ბატონო. იქ რა მინდა. რა ისრაელი შეილის საქმეა კოლექტივი.

ყაზარია. ასე უთხარი სხვებსაც. დღეისწორ პარასკევისთვის კი არ დაგვიწყდეს ვალის მომზადება. (გადადის სხვა მეწვრილმანებთან. სცენაზე შემოდიან დანიელი და ხარიტონი).

დანიელ. როგორ ნებავთ? შენი კარმიდამო. ჩემი სახლკარი? ამას რა ჰქონა? ეს არაა ყაჩილობა? მაგრამ არაფერია. ოცდაათ ოჯახს მაგენი ვერ შეაგროვებენ. კოლექტივს ვერ დაარსებენ.

ხარიტონ. თქვენი ხალხი სანდო არ არის, რა იკი რო იცდაათ ოჯახს ვერ შეაგროვებენ?

დანიელ. მე შენ გეუბნები, ჩემო ხარიტონ, რომ ოცდაათს კი არა, ათ ოჯახსაც ვერ შეაგროვებენ. იცის დანიელ შათარაშეილმა, რასაც ამბობს. ამ დილას, როგორც კი გავიგე, მიტინგის მოწყობას აპირობენო, შეუდექი ზომების მიღებას. შეილს დავაფალე, რომ ზოგიერთ ლარიბებს,

რომელებიც უერ შესძლებენ ვალის გადახდას, გადაუდონ
დროებით. გესმის ჩემო ხარიტონ? რომელი ოხერ-ტიფლი
შესძლებს ჩემი პირობის შემდეგ კოლექტივში შესვლას?

ხარიტონ. ყოჩალ, ჩემო დახიერ. მე ყოველთვის ვამ-
ბობდი, რომ დანიელ შათარაშვილი ურია არ არისთქო,
შენ იბრაელი ხარ.

დანიელ. იანგარიშე ჩემო ხარიტონ. ათას ექვსასი მა-
ნეთი ვალი მქონდა ისაკრეფი. შეიძლება ნახევარიც ვი-
ღარ ავკრიფო დღეს, მაგრამ არა უშავს. კოლექტივის ხუ-
ხულას ხომ მაინც ჩაუშლით!

ხარიტონ. ჩაუშლით ხარიტონის მზემ!

დანიელ. შენ იყი მეირას რა უუყავი? დილაზე ადრე
გამოუყარე მთელი თავისი სახელოსნო და ჯლანები ეზო-
ში. ოთახი კი გავაქირავე და უკვე კაცი ჩავაყენე.

ხარიტონ. ყოჩალ, ყოჩალ, დანიელ. მომწონხარ! (ამ დროს
უკან ხელებ ჩაწყობილი გამოიელის იშაი). ბიჭო, რა უნ-
და ამ კაცს ჩემგან, რაზე მთარსავ, რას მებლანდები ფე-
ხებში, ურია.

იშაი. მე ჩემთვის მივდივარ. შენ რას ვიშავებ?

ხარიტონ. მეჯავრები: ურია ხარ.

იშაი. მე ძალიან ბოდიშს ვიხდი, მაგრამ მე და დანიელ
შათარაშვილი ორიენი ერთი რჯულისა ვართ.

ხარიტონ უკაცრავად. შენ ურია ხარ, დანიელი კი იბრა-
ელია.

იშაი. (დანიელს). შენ რას ბრძანებ ამის შესახებ?

დანიელ. მართალია. უშნო ხარ და ყველას ეჯავრები.

იშაი. მართალია? არა, სიცრუეა. ღმერთმა ხომ იცის
სიცრუეა. უშნო კი არა ვარ, ღარიბი ვარ, გაჭივრებული
და უველა თავზე შემაჯერით. (მოდის ზებო).

ზებო. შალომ-ყალეხემ იშაი! წუხელის რამდენ ხანს

ყარაულობდი, ძლიერს ხელში ჩაიგდე მთვარე და რავა გე-
კადრება, როგორ გაეცარა? (ჰველანი იცინიან).

იშაი. დამცინეთ, დამცინეთ, ზრდილობა დაგიკარგიათ,
თორებ ამხელა კაცს თქეენ მასხარად არ უნდა მიგდებდეთ.
მაგრამ ერთი დროება ვის შერჩენია, რომ თქვენ შეგრჩეთ?
(მიღის).

ხარითონ. ერიპა, უყურებთ ამ გლახას. რალაცა სხვა-
ნაირად გიპასუხათ.

დანიელ. ნუ სწუხარ, ჩეენი კაცია. ალბად დღეს არ
უჭამია და იმიტომ ლრენავს. იცის, რომ მოვინდომი ერთ
წუთში თევზივით სული ამოხდება. ამიტომ ჩემი მონა
მორჩილია. ეხლა ზებომ გააწიწმარი. გუშინდელს უკანაა
გადაპყიდებია ი მთვარის გულისათვის. (პაუზა). ეს არა-
ფერი, შენ ეს მითხარი ზებო, რა ჰქენი იმისა, მე რო
დაფავალე?

ზებო. კოლექტივის შესახებ? დარდი ნუ გაქვს, დანიელ-
ჯან. იცის ბიჭმა. ველაპარაკე ჩემს ძმაბიქებს. ისე გავი-
მასხრო ეს კოლექტივისტები, რომ სირცეებით ცხეირი
ვერ გამოჰყონ ჭრიაში. სად გაგონილა ისრაელს არშინი
გადაეგდოს და თოხი აელოს? შენი სიტყვის არ იყოს,
ანგარიშის საქმე არაა? რომელმა სულელმა არ იცის,
რომ თოხი მძიმეა არშინშე? (შემოღის ყაზარია).

დანიელ. როგორაა საქმები ჩემო საყვარელო შეილო?
ყაზარია. ისე, როგორც შენ გაეხარდება. აქ ხალხი
იყრის თავს, წამომჷვევით იქით მხარეს და ჟერლაფერს
ვიამბობთ.

(გადიან სცენიდან — ცალცალკე. მათ თვალს გააყო-
ლებს იეხისკიელის ბუდეკიდან დავიდი).

იგბისეიელ. საით იცქირები შეილო?



დავიდ. ჩეუნს მოკურებს მოგეხორი უფალი. რამდენიმდე
თაფისთვის არხევინად. დღეს მაღაზიაც კა არ გაულიათ.
ჩეუნსავით საფიქრება ხომ არა აქვთ საჭლეისო ლუქმი?
იქნისხედეთ, ასე იცის შვალო სიმღიდრეები.

დავიდ. მაგათა სიმღიდრე ჩეუნს ჰურვზე, შექნილი.
მაგათი ჟულები ჩეუნი ოფლითა და სისხლითა დასოუ-
ლებული. ეს... მომშესრულა უკულალეტერი. ნეტავი შილე და-
იწყებოდეს!

იქნისხედეთ. რა?

დავიდ. რა და მიტინგი.

იქნისხედეთ. უნ მაინც და მაინც გინდა ჩაეწერო კო-
ლექტივში?

დავიდ. აბა რა ხელს მომცემს შენი ცემრა? დაბერდი
და მოელი შენი სიცეაცხლე ერთი კარგი დღე არ გასხოვს.
მანამ კარგად არ დავამტკრევენ კბილებს-არ გინდათ
თვალები გაახილოთ?

ვიღაცა შეწერილმანე. (მიღის მათთან). მირიამი გა-
ვითხოვებიათ. მომილუკავს.

დავიდ. (ზელს ჩააქნევს). კა ნუ გვილოცავ, შეგვიცოდე
ბიძია. ასე სიტევა- საბრალო უკითელი შეიიღებით-თქო... მა-
მიქმო, ივაჭრე, ივაჭრე, ხომ ხედივ, შოელი დღე ერთი
კაპეიკი ური იშოვე. შე რაოს გაკეთებო? წივალ, გაუკელ-
გამოვიდი, გავიგებ რა ხდება ქუჯანიზე.

იქნისხედეთ. (ამოხვრით) წადი შეიიღო! (დაეიდი მიღის).

შეწერილმანე. მვეუანა აირია. (გადის სხვა მიმართუ-
ლებით. სცენაზე ერთშანოւს ხვდებიან ვარლამი და
მეირი).

ვარლამ. მეირ!

მეირ. ვარლამ! უნ გეძებდი,



ვარლამ. არის რამე ახალი?

შეირ. არის. დანიელმა სახელოსნო გამომიყარა გარედ.

წავიდე ჩემი ჯლანები ჩემს პატარა ოთახში, მაგრამ იქ მუშაობა კი არა, მობრუნებაც არ შეიძლება.

ვარლამ. ეგ არაფერია. მაგან გული არ გაგიტეხოს. დღეიდან შენ ალარ დაგჭირდება დაუბრუნდე შენს ჯლანებს. პარტიულ კომიტეტმა განიზრახა შენი გამოყენება. ეს დღესვე იქნება, ჩემო მეირ. (მეირი ჩუმადაა და მწუხარედ დგას). შენ რატომ ხარ თავჩალებული, თითქოს არ გავახარა ამ ამბავშა?

შეირ. ჩემს სიხარულს სიმთელე აკლია. წუხელის მირიაში გაათხოვეს.

ვარლამ. ეს არ შეიძლება, რო მოხდეს.

შეირ. შეუძლებელი არაფერია. ყვითელაშვილების ოჯახი მოექცა გამოუსავიალ ხლართში. მირიაშმა თავისი თავი მსხვერპლად მიიტანა. ო, მე ძალიან კარგად ვიცნობ მირიაშს. როგორი უყვარს თავისი მამა. მირიაშს სხვა გზა არა ჰქონდა.

ვარლამ. მაშ შენ პფიქტონი, რო ცველაფერი დაკარგულია?

შეირ ცველაფერი.

ვარლამ. ეს იქონიებს გაელენას ჩეენს საერთო მუშაობაზე.

შეირ. პირიქით, ამიერიდან უფრო გააფორებით ვიბრისოლებ. მე დამრჩა მხოლოდ ერთი გრძნობა: სიძულეილი დამჩაგვრელებისადმი და ამ გრძნობით ვიცლი წინ უკანასკნელ მოსუნთქვამდე.

ვარლამ. ყოჩალ მეირ, მომწონს შენში ხასიათის სიმტკიცე.

(მით უახლოვდებათ დაცილი).



დავიდ. ამხანაგებს გაუშარჯოს. ჯერ კი არ ვართოლად
თქვენი ამხანაგი, მაგრამ ალბად მალე გავხდები. მალე
დაიწყება მიტინგი?

ვარლამ. მალე, სულ მალე, ოც წუთში.

მეორ. რას ამბობს ხალხი?

დავიდ. მდიდრულს ხალხი ძალიან დაუშინებიათ. მაგრამ
ზოგიერთი ლარიბები მაინც იძახიან: „ამაზე მეტი გასა-
ჭირი რაღა იქნებაო, უსათუოდ ჩავეწერებითო.“

ვარლამ. თქვენი ოჯახი ხო ეწერება?

დავიდ. მე კი ვეწერები. ხოლო მამაჩემი ეურ დაეიყოლე.

ვარლამ. ეს ასეც უნდა იყოს. ყველა თაობას როდი
შეუძლია ერთნაირად აზროვნობა?

მეორ. უკვე დროა. არ დავიწყოთ?

ვარლამ. ჯერ მიხა არ მოსულა. ყოველ შემთხვევი-
სათვის გაუაროთ აღმასკომში და ერთად მოვიდეთ.

დავიდ. თქვენთან წამოსელა არ შეიძლება?

ვარლამ. რატომაც არა. თუ კი ისე ძალიან გინდა ჩვენ-
თან სიარული, ჩეენ ძალიან მოხარული ვართ. (გადიან).

მბრავლი ძალები.

— ზილფა, შეილი დაგრჩენია, მიიხედე იქით!

— რა იყო რახელა?

— ი ქალი რო დგას თავშალმოსხმული ნაყოშას გოგო
არ არის?

— ჰო, მირიამია.

— წესელის გაუთხოვებიათ უბედური.

— გავიგე. ძალიან კაი საქმე მოხველია. რატომაა უბე-
დური? მდიდარ კაცს შეურთავს.

— კაი მისცა ლშერთმა ყაზარია შათარაშეილს, კაი ის
იყოს! სამი ცოლი შეპყლაპა და ალბად არც მეოთხეს და-
ჯერდება.



— დავუძახოთ, ქალო, მხოლოდ ცუდი ბრაფერი უხედით.

— მირიამ, მირიამ! (მირიამი მოდის მათთან).

— მაგვილოცავს მირიამ!

— ლმერთმა გაგამედნიეროს მირიამ!

— სიმარტობით! მაზალტობით! დამადლიანდი ბენზახარზე!

— იღბლიანი ქალი ყოფილხარ! მდიდრის ოჯახში ჩიგარდი!

— აწი ალბად ფეხშიშეელი ალარ ივლი. ტანხედაც ალბად ფარჩის კაბებს შეგიკერნ.

— რა მოგიეიდა ქალო, რას გაჩრდებულხარ? არ გიხარია?

— მორცხეობს მირიამი. რაც არ უნდა იყოს ახალი პატარძალია.

(შირიამი აქამდე იდგა თაეჩიალებული. უკბად მოტრი-ალდება და ჩქარი ნაბიჯებით იკარგება სცენის სიღრმეში).

— რა მოუვიდა შენი კირიმე მაგ გოგოს, თოფნაკ-რაეცით რო გაეარდა!

— წინეთაც ძუნწი იყო სიტყვაზე და ეხლა მთლად დამუნჯებულა!

— კევიანი გოგოა. ალბად მიშედარია თავის უბე-დურებას.

— საბრალო ნაყომი. ქალიშეილებში ხეირი ვერა ნახა.

— ახლა ქალებო, ლაპარაკს რო გამოუდევით, შებათის საჭმელის ჩადგმას აღარ აპირობოთ?

— კურცხები მაქეს საყიდელი.

— მე კიდევ ბოლოკი.

— აბა ჩქარი ვიყიდოთ, თორეშ ბაზარი ვაიცულება.

ასე ამბობენ მალე ქადაგობა დაიწყებაო. (იფანტებიან აქეთ იქით. ერთ გლეხი ქალს, რომელსაც კალათი აქვს სავსე კვერცხებით, ევაჭრება ნაყომი).

ნაყოში. სამი კვერცხი მიჩდა. ჩემხელა შოიყარე, სამ-
სა შაურს მოგცემ.

გლეხი ქალი. აბაზზე ნაელებ არ იქნება. თუ მთელ
კალათს წაილებ, მაშინ წყეილს შეიღმაურად მოგცემ.

ნაყოში. სამი კვერცხის ფულს ძლიეს მოუყარე თავი.
მთელი კალათის შეძლება რო მქონდეს, რალა მიჭირდა მა-
შინ. (იოხაბედი მიუახლოვდება კვერცხების გამყიდველს).

იოხაბედ. მომეცი მე მთელი კალათი. (ლაპლებს კა-
ლათს ხელს).

ნაყოში. (ეერ ამჩნევს) ეინ ხარ, ქალო, რო იტაცები?
იოხაბედ. ნაყოში, შენა ხარ! სალამო მშეიდობისა!
ჩენ ხო ეხლა მოყვრები ვართ.

ნაყოში. მოყვრები, არა, მამის სული ნუ წაგიწყდება.
სადაური მოყვრები ვაჩო, შენ მაძლარი ხარ, მე მშეირი.

იოხაბედ. ეხლა ნაყოშიჯან, ნულარ წიწმატობ. რაც
იყო—იყო. ეხლა ჩენ როგორც მოკეთეს, ისე უნდა შევ-
ხდოთ ერთი მეორეს. მომილოცას ქალიშეილის გაბედ-
ნიერება! რა ოჯახში ელირსა შემოსვლა!

ნაყოში. მეხი კი დაგაყარე მაგ თავზე, რა ოჯახში
ელირსა. (აჯაერის). ჩემისთანა ოჯახი — კავკასიაში არ
არის. მირიამისთანა ქალი მთელ ესესერიაში არ იქნება.
აფსუს მირიამ, შენი დამწუნებელი კაცი არ ყოფილა და ეხ-
ლა დაბერებულსა და სამჯელ დაქვრივებულს უნდა გაჰყვე.

გლეხი ქალი. (იოხაბედის). ანგარიში გამისწორე, ქა!
ძერე იჩხუბეთ. სოფელში მაგვიანდება. თქვენ საყურადღლად
კი არ მოგსულდეთ აქანა!



ოოხაბედ. ჩომ გითხარი, მიმაქვს მთელი კალათი, რაღა!
გლეხი ქალი. აბა ფული ჩამოლი!

ნაყოში. ეგ რა სინდისია, შენზე ადრე მე ვევაჭრებოდი.

ოოხაბედ. რას ევაჭრებოდი, გაფხევილი კაპეიკის პატ-
რონი. მე ვიყიდი და სამ კვერცხს სამადლოდ გაჩერებ.

ნაყოში. სამადლოდ გაჩერებო? თი, შენ კი გაგიხმა ეგ
თავი და დამიწლა შენი ენა! (იტაცებს კალათიდან კვერ-
ცხებს და ესერის).

გლეხი ქალი. უი, უი, რას უშევებით ჩემს კვერცხებს?

მილიციელი. იმ წუთში დაიშალენით, გესმით ოქვენ?
(ქალები იშლებიან. მილიციელი წინ შეუჩეხება წინ და უკან
მოსეირნე იშაის, რომელსაც ხელები ჩვეულებრივად უკან
აქვს შემოწყობილი). შენ რას აკეთებ აქ? რას დასე-
ირნობ?

იშაი. (მიაშტერდება და შემდევ შეპყირებს). კუიქრობ.

მილიციელი. მე კი მეგონა, რომ კვერცხების დასატა-
ცებლად მოხვედი.

იშაი. გეგონა. შენ გეგონა. მეც ბევრი რამე მეგონა,
მავრამ შემცდარი ვიყავი. კმარა. კეუ ვისწავლე!

(ტრიბუნის გარშემო გროვდება ხალხი. ტრიბუნაზე
დგანან მიხა, ვარლამი და მეირი).

გლეხები. —რა ამბავია დღეს?

— უნდა იქადაგონ.

— ებრაელებს მიწას აძლევენ. კოლექტივი უნდა გაა-
კეთონ.

— იმათ რა უნდა გააკეთონ? მიწის ყადრი რა იციან?

— ჯერ არ იციან. მალე შეეჩერებიან.

— ზოგი ისეთი გამრჯვე ხალხია მაგათში —ჩვენებურ
გლეხებს არ ჩამოუვარდებიან.

— ხო გიგივნია, ხარი ხართან დააბიო, ან ფერს იცემა იცემა ლის, ან ზნესაო. (შემოდის ზებო თავის უსაქმურთა ამა-ლით. გლეხები ნელნელა იშლებიას).

ზებო. იწყებენ გლახაობას.

სხვები.

- ჩვენი ხალხი და თოხი! სასაცილოა, თორის მზემ!
- ჩვენი ხალხი და მიწები! მართლაც დამდგარა დასა-მიწებელი დროება...
- ერთი უყუროთ სეირს. რომელი შტერი ჩაეწერება.
- ჩვენი ხალხი ჯერ არ გაგიღებულა.
- ჩვენს მამაპაპას არ მოსწრებია ასეთი ამბავი...

(სცენაზე შემოდიან პიესის ყველა მომქმედი პირები, როგორც კაცები, აგზეთვე ქალები. მირიამი დგას მოშორებით ტელეგრაფის ბოძ-თან და მორიცებით იცქირება მეირის მხარეს. იშაი ცხეირს აცემინებს რამდენიმეჯერ, ეტ-ყობა მოუსევნრობა, დასეირნობს წინ და უქან და ემზადება სიტყვების მოსასმენად. იშაისთან ახლოს დგანან დანიელი და ხარიტონი).

ხალხი.

- გაჩუმდით კაცო! მალე დაიწყება.
- ცოტა მიიწიე, ცუდათ ვდგავარ!
- აქ თუ არ მოგწონს, თავმჯდომარესთან მიბრძანდი!
- სიჩუმე....
- სსს.... (ჩამოვარდება სიჩუმე).
- ვარლამ. ამხანაგებო! მშრომელ ებრაელთა მიტინგს გასსწოლად ვაცხადებ.



ხალხი.

— რაო, რა გახსნა?

— კაცო, ყურები იმიტომ გაქცეს — მე ხელი შემიშალო?

— დაჩუმდით ორივე...

ვარდამ. დღევანდელი მიტინგი უაღრესი მნიშვნელობის პოლიტიკური ფაქტია. ჩვენ განვიზრახეთ უდიდესი საქმე. ჩვენ გვსურს ჩამოვაყალიბოთ ებრაელთა კოლმეურნეობა. სიტყვა ამის გარშემო ეკუთვნის ჩვენს უფროს ამხანაგს, რაიალმასკომის თავმჯდომარეს ამხანაგ მიხა დვალს. (ტაშისცემა).

მიხა. საბჭოთა ხელისუფლებას აქცს ბევრი მიღწევები. მაგრამ ჩვენ არ გვწევეთ ერთ წერტილზე გაყინვა. ჩვენ ვიცქირებით ჩვენი ცხოვრების ყველა კუნკულებში. ჩვენ არ გვინდა დაგვრჩეს არც ერთი ბნელი მხარე. ჩვენდა სამწუხაოდ — დღემდე საქართველოს ებრაელობას არ ჰქონდა საქმაო უზრადღება მიქცეული. დადგა დრო, როცა უნდა ვიფიქროთ თქვენს შესახებაც. დღევანდლამდე თქვენ, ძეელი მთავრობებიდან მოყოლებული, ხელში გეპირათ არშინი და იმით ზომიერით არა მარტო ფართალს, არამედ მთელ ქეყნიერებას. ჩელიგია და ჩირჩევრობა ხელიხელ ჩაკიდებული მოგდევდათ ათეული საუკუნოების განმავლობაში და უმათოდ ცხოვრება არ წარმოგედვინათ.

ოქტომბერშა შეაჩყია მთელი მსოფლიო და თქვენი უბანი კი ჯერჯერობით შეუწყევლად აგრძელებს ძველი ტრადიციების გზით სიარულს. უმეტესობა თქვენზი წარმოადგენს ლარიბ-ლატაკებს, მაგრამ სამარცხეინო სახელი ვაჭრისა — თითქმის ყველას აქცს მიკერებული. ჩვენი ვალია შეუტიოთ ძველ ყოფაცხოვრებას და დავსახოთ ახალი გზები. დღევანდელ პირობებში სხვაგვარად არსებობა შეუძლებელია. თქვენ ხომ კარგად ხედავთ, რომ

სახელმწიფო ვაკრობის და კოოპერაციის ზრდა ანადგურებს კერძო სექტორის უკანასკნელ ნაშთებს. ასეთ პირობებში ყოფილ მეწვრილმანეთა მომავალი არსებობა პირდაპირ წარმოუდგენელი ხდება, ეინაიდან მას ძირი უკვი გამოეთხარა.

დღევანდელი ბაზრობა ერთხელ კიდევ ამტკიცებს იმ გარემოებას, რომ თქვენ სავალალო მდგომარეობაში ხართ ჩაცვენილი. თითო თუმნის კრუზიცებითა და ნივილიმკებით შორს წასელა არ შეიძლება. თუ სამწუხაროდ დღემდე თქვენს წორეში არავინ არ გამოსულა ისეთი, რომელსაც შესძლებოდეს თქვენთვის თვალების ახელა, ეს ჩვენ არ გვანთავისუფლებს ჩვენი მოვალეობისაგან. ჩვენი ვალია, დაგანახოთ თუ საით მიექანება თქვენი მომავალი, რის-თვისაც საჭიროა ეხლავე დავსახოთ სათანადო პერსპექტივები. (პაუზა).

საბჭოთა ხელისუფლებამ უკვი მოქიდა ხელი საქართველოს ებრაელთა მდგომარეობის გაუმჯობესებას. თუ წინედ, თქვენ არ გაეარებდენ სკოლებს, დღეს სამაგიეროდ საქართველოს ყველა კუთხებში ათასობით ებრაელი ბავშები შიდიან სკოლებში, სწავლობრნ წერაკითხვას და ებმებიან ახალი ქვეყნის მშენებლობაში. ჩვენი მთავრობის აზრით, ებრაელ ლარიბ ლატაკია ნაყოფიერ შრომაში ჩასაბმელად არსებობს ორი გზა: წარმოებებში ჩაბმა და მიწაზე გადასკლა. ჩვენ უნდა გავშალოთ მუშაობა ორივე მიმართულებით. ტურილია ამხანაგებო, თითქოს თქვენ არ შეგეძლოთ მიწის დამუშავება, ამას ჩვენი მტრები აერცებენ, რომ ხელი შეგვიშალონ თქვენს ნაყოფიერ შრომაში ჩასაბმელად.

ჩვენი რაიონის პარტიული და საბჭოთა ორგანოების დადგენილებით უნდა მოეწყოს ჩვენში ებრაელთა კოლმე-მუნჯები ალაპარაკდენ.





ურნეობა. მართალია, ჩვენ გვაქვს მიწების დიდი კრიზისი, მაგრამ ჩვენი ფონდიდან მაინც გამოვყავით 30 ჰექტარი მიწა. (ტაში). ჯერჯერობით ეს იყოს, შემდეგში კიდევ გამოვძებნით, ზოგს კულაკებსაც მიეაკითხებთ.

ხარიტონ. (დანიელს). ე კაცო, დანიელ, ხო გაიგონე?

დანიელ. გავიგონე, ჩემო ხარიტონ. არაფერია. ილაპარაკოს.

შიხა. (განაგრძობს). კოლმეურნეობაში უნდა მიღებულ იქნან ლარიბ ლატაკი ებრაელობა. ჩვენ დაუყონებლივ უნდა შეუდგეთ მუშაობას სწრაფი ტემპებით. უნდა შეუდგეთ იგრეთვე მშენებლობასაც. უნდა ავაშენოთ კოლმეურნეობათვის საერთო სახლი. ჯერჯერობით კი გამოვძებნით შესაფერ სახლს.

დანიელ. (ხარიტონს). ხომ გაიგონე, ხარიტონ?

ხარიტონ. გავიგონე ჩემო დანიელ. არაფერია. ილაპარაკოს.

შიხა. (განაგრძობს). ჩვენ უნდა მოვახდინოთ ჩვენი ლარიბ-ლატაკი ებრაელობის შეგნებაში მთელი ასპროცენტი-ანი გარდატეხა ე.ი. ნამდვილი რევოლუცია. ჩვენ უნდა შევაჩიოთ ჩვენებური ებრაელი თოხსა და გუთანს, შემდეგ იგი უნდა შეესვათ ტრაქტორზედაც, რათა მით თავისუფლად ინავარდოს საბჭოთა მინდერებზე. ჩვენ უნდა გავხადოთ ჩვენებური ებრაელი ლირსეული წევრი მშრომელთა ოჯახისა, რომ აღარავის არ პქონდეს საშუალება ებრაელებზე ცილისწამების გაერცელებისა. როდესაც ჩვენ ამას მივაღწევთ, ნაშინ ჩვენ შეგვიძლია ვიამაყოთ ჩვენი მორიგი გამარჯვებით და შეუსენებლივ ვიაროთ წიჩ ახალახალი გამარჯვებების მოსაპოებლად სოციალიზმის საბოლოო გამარჯვებამდე. (ხანგრძლივი ტაში).

ხალხი.

- გაუმარჯოს საბჭოთა მთავრობას!
- გაუმარჯოს ამხანაგ მიხას!
- გაუმარჯოს ჩეენს ახალ საქმეს!

ვარლამ. სიტყვა ეკუთვნის ამხანაგ მეირს.

მეირ. ამხანაგები! მე ბევრს არ გავაგრძელებ, ვინაიდან ამხანაგმა მიხამ ცველაუერი მოკლედ და გარკვევით სთქვა. მე მინდა ვსთქვა, რომ ჩეენ გვყავს ბევრი მტრები, ხოლო თქვენ ამ გარემოებამ გული არ გაგიტეხოთ. ჩეენ დაფიქტოთ მუშაობა და საბჭოთა მთავრობა ჩეენს მტრებს არ ვახასრებს. ნურავინ ნუ იფიქრებს, ვინაიდან ჩეენ გამოუყდელები ვართ — საქმე ჩაგვეშლება. შემოვდივარ პირ ველი კოლმეურნეობაში და ამ მოედანზე ედებ ახალგაზრდა მებრძოლისა და კომუნარის ფიცს, რომ ჩეენი კოლმეურნეობა იქნება რაიონში თითით საჩერენებელი — სანიმუშო.

ვარლამ. (სწერს). პირეელი კოლმეურნე — მეირ სეფია-შვილი. შემდეგი!

დავიდ. ჩასწერეთ: დავიდ ცვითელაშვილი.

ხარიტონ. (დანიელს). ვერა ხედავ კაცო, რა საქმეს შეება ე შენი მოყერისშვილი?

დანიელ. ვხედავ. ვანანებ.

ვარლამ. მეორე კოლმეურნე — დავიდ ცვითელაშვილი. შემდეგი!

ხმები.

- ჩამწერე!
- იეუდა ჯინჯიხაშვილი!
- ელიშავ დანიელაშვილი!
- სიმანტობ ნაფთალიშვილი!
- რიბკა შიმშილაშვილი!
- ხაიშ ბერიძე!



— ელიაუ როკეთლიშვილი!
— ბათშებაყ ხეტუაშვილი!
— შაულ კრიხელი! (პატჩა).

ვარლამ. შემდეგი! (პატჩა). აღარავინ არის მეტი მსურ
ველი? (სიჩქმე). ჩაწერილია ათი ოჯახი-ჯველანი ლარიბები.
მათში-ორი ქვრივი ქალია, რაც მეტად სასიამოვნოა. შემ-
დეგი, ამხანავებო, ყოჩალად, გაბედულად ჩაეწერეთ!

ზებოს ამალა.

— ძალაზე ხომ არაა... მეტს არავის უნდა.
— ჩაეწერონ, თორუმ ერთბაშათ არ გამდიდრდენ.
— ვინც ჩაეწერა, ისიც მალე გამოიქცევა.
— ოფლს ადენენ ეირებივით.
— როდის სკერია ჩვენს მამაპაპას თოხი?
— რიბეა შიმშილაშვილი მიწის რო გადააბრუნებს — მა-
შინ ვირები დაიწყებენ მამლებივით ყივილს.
— ვინც კი ჩაეწერა- ყველა კოტორია, რა ეყარგებათ...
— როცა ჯანსა და ლონეს დაჰკარგავენ, მაშინ მიად-
გებიან ისევ დანიელ შათარაშვილს.

ხარითონ. რა ურიის საქმეა გლეხობა, ვერ გამიგია ...
ურიამ ხორბალი რო დათესოს, მაინც არშინს მოიმკის.
ყაზარის. რა ცუდია არშინი! ენაცვალე იმის მომგონს!

ზებო. მეტრი დაგვიწყდა, ყაზარია.

დანიელ. ვერ გიანგარიშებია კარგად, ზებო. არშინი-
ძეელია, ხო იცი. მეტრი — ამათი მოვონილია... (ჩუმად რა-
ლაცას ეუბნება).

ვარლამ. კერძო ლაპარაკი ნუ იქნება. თუ ვისმე რამე
აქვს საოქმედი — აქ ამოვიდეს და ილაპარაკოს.

ხები. სწორია.

ვარლამ. ვის სურის სიტყვა?

დანიელ. მე! (დაჭიმული ყურადღება. შეიქნება ერთ-
ერთი უხერხულება და ჩურჩული).



ვარლამ. ილაპარაკეთ.

დანიელ. იანგარიშეთ, ჯამიათო. ყველაფერი ანგარიშის საქმეა. ჯერ ერთი რისთვის გეშინიათ, რისთვის პირდაპირ არ მოახსენებო ჩეენს მთავრობას, რაც სათქმელი გაქვთ. ხო იცით, ეხლა რჯულის თავისუფლებაა და ჩეენი მთავრობა, ლმერთმა აცოცხლოს, ხელს არ გვიშლის. ამიტომ უნდა მოახსენოთ მას, რო ჩეენი რჯულის ხალხს არ შეფერის მიწაზე მუშაობა. ისრაელის ხალხი — ამორჩული ხალხია ხალხებს შორის და მას არა ჩვევია მიწაზე მუშაობა. რაც ჩეენს ბაშუას არ გაუკეთებია — ჩეენ რაზე უნდა გავაკეთოთ? ასე არაა, ისრაელებო?

ხმები. (აქა იქ).

- მართალია დანიელ, ილაპარაკე.
- ჩეენ ენა და პირი არა გვაქვს, შენ მაინც ილაპარაკე.
- ყველაფერი მოახსენე...

დანიელ. (აგრძელებს). ეხლა მეორეს მოგახსენებთ. ვინც ჩაეწერა ეგენი ყველა უკეუო ხალხია. ანგარიში არ იციან, მიწის მუშაობა საიდან უნდა იცოდენ? ვინ უნდა დაამუშაოს ი მიწები? კიდევ რომ დაამუშაონ, მაგენი ვიდრე მოსავალს მოიყვანებენ, ერთი წელიწადი გავა. ამ ერთ წელიწადში მავათ ჭამა არ უნდათ, თუ რას ჰყიუქრობენ ეს სულულები? ხომ არ ქვინიათ, შხამზარეულს მიართმევენ?

ზებოს ამაღლა.

- ეგენ მართალია. ჭამა სულ დაავიწყდათ.
- ერთი წელიწადი არაფერია. შეიძლება უტმელი გაძლები.
- თუ მაინც და მაინც მოპშიათ, მიწა უფასოდ აქვთ და შესჭამენ.
- აცალეთ კაცო დანიელს!
- მე და ჩემთა ლმერთმა ჭკვიანი კაცია!



დანიელ. (განაგრძობს). მერრა სეფიაშვილი და დავით ყვითელაშვილი ჯერ კიდევ, უკაცრავად პასუხია, ლაწი-რაკები არიან...

૬૪૮

- ქმარა! შეაწყვეტინეთ!
— დღმავოგიაა!
— თუაშე შეიგავოთნ!

დარღვეულის, გამოყენებისა და მომსახურების, განვითარებისა და განვითარების მიზანისთვის.

დანიელ. ეხლა მესამეს და ბოლოს მოგაბსენებო. მერე იანგარიშოს ამ ხალხმა, ვის უფრო კარგი უნდა და ვინ მართალია. ლენინი როცა ცოცხალი იყო — ნეპი ვაძოვიონა. რას ნიშნავს ნეპ? „ნა ევრეი პროდაგია!“ ესე იგი ლენინმა ებრაელებს მისცა ვაჭრობის ნება, რადგან ჩვენი ხელობა ეს არის. ეხლა თქვენა, ასე ვგონიათ, ჩვენს ქვეყანაში ძალი არ არის და უჯოხოთ შეგიძლიათ ვალი. ასე არაა. ჩვენც ხალხი ვართ. ჩვენც გვესმის. თუ ჩვენთვის კარგი გინდათ, მიწაზე მუშაობით კი ნუ ვეიპირობთ დახოცეას. გაგვიხსენით ვაჭრობის საქმე, ნალოგებს ნულარ შეგვაწერთ, სალოცავში ჩვენთვის დაგვაყენეთ და მაშინ გვეცოდინება, რომ საბჭოთა ხელისუფლებამ ჩვენი ისრაელობისთვისაც კარგიდ იანგარიშა. (ტაში მდიდრებისა და ზებოს ამაღლას მხრით).

፭፻፭፯

- აი ეს იყო ვაჟეკაცური სიტყვა!
 - ძალიან მაგრად უთხრა!
 - სუსკელაფერი ტყუჩილი სოქეა.
 - დანიელ შათარაშვილს უნდა ისევ ა ვალახვეული გვარონიოს.
 - გათავდა ის დრო, ძმებო!
 - დღეს შონბერგი აღარ არის!
 - კველამ თავის ჭკუით უნდა იაროს.



მეირ. თქვენ მოისმინდოთ ლარიბო ებრაელებო, რაც იღებით პარაკა დანიელ შათარაშვილმა. ეინ არის დანიელ შათარაშვილი? დანიელ შათარაშვილი მდიდარია, ჩეენი კლასობრივი მტრების და კულაკების აგენტი. მაგას არ უნდა თავისი მრპუალებიდან ხელი გაგიშვათ. თქვენი შეგნება—ეს მისი სამარეა. თქვენი დამოუკიდებლად მუშაობა—ეს მისი დალუპვაა. დანიელ შათარაშვილი—ანგარიშის კაცია. ის ყველაფერს თავისი ჭრიული ანგარიშობს, ხედავს რომ კოლექტივის დაარსებით მის ბატონობას საბოლოოდ ერწყვა საფრენელები და ამიტომ გამოდის აქ ათასგვარი პროცესუაციული განცხადებით. მაგრამ მშრომელი ებრაელობა არ წამოევება მაგის გადმოვდებულ ანკესზე. მშრომელმა ებრაელობამ უკვი დასახა თავისი გზა და ძლევამოსილი ნაბიჯებით იყლის წინ ამ გზით საუკეთესო მომავლის შესაქმნელად.

ვართამ. მე დამრჩენია დაუმატო ამხანავი მეირის სიტყვებს, რომ დანიელ შათარაშვილი დღეს უკვი ველარ ანგარიშობს ისე, როგორც საჭიროა. ლარიბ ებრაელობაში გარდატეხა დაიწყო და ათას შათარაშვილს იღარ შეუძლია ისტორიის ბორბლის უკან დაბრუნება.

მიხა. ჩეენ ვაფრთხილებთ დანიელ შათარაშვილს და ყველა მისებურად მოაზროვნებს, რომ ჩეენ არ დავინდობთ არა კაცს, რომელიც კი შეუყდება წინააღმდეგობა გაგვიშიოს ჩეენი დიდი საკოლმეურნეო მშენებლობის დროს. დღეს ჩეენს დიდ საბჭოთა კავშირში სწარმოებს გაათორებული კლასობრივი ბრძოლა. ჩეენი ქვეყნის კაპიტალისტურ ნაშთებს მოაქვთ უკანასკნელი, გამშარებული იერიწები ჩეენს წინააღმდეგ, მაგრამ უკელგან იღებენ საკადრის სასველს. მათი წესი ისეთია. საცა კი არ უნდა დავიწყოთ მუშაობა, ყველგან სოკოებივით ამოჰყოფენ თავს. დღეს



ჩეენშიაც ამომყვეს თავი, მაგრამ ლარიბ-ლატაკი ებრძელოს-ეს
ბა ირავითარ შემთხვევაში არ გაჰყება მათ.

ხმები.

- ირც გაეყვებით!
- გვიყოფა ამდენი მოთმინება!
- ჩამწერე!
- ჩამწერე!
- მეც ჩამწერე: აბრამია მქეია. (ლამდება).

ხარისხონ. (დანიელს). ცუდათაა საქმე.

დანიელ. (ჩუმად იშაის). იშაი, რას დამდგარხარ შტე-
რივით? ხო ხედავ მალე შაბათი შემოვა. სადაური შამაში
ხარ? აბა ჩქარა აიღე სიტყვა და გამოაცხადე, რომ ეხლა-
ლოცვის დრო არისთქო. (პაუზა). არ გესმის რო გელა-
პარაკები? (იშაი არ ინძრევა).

ვარლამ. წინადადება შემომაქვს კოლმეურნეობას ეუწო-
დოთ „მშრომელი ებრაელი“. ვინ ირის მომხრე? ასწიეთ
ხელი მხოლოდ ჩაწერილებმა. მიღებულია ერთხმად.

შიხა. პარტიული ორგანოების დადგენილებით კოლმე-
ურნეობის სათავეში კ.ი. თავმჯდომარის თანამდებობაზე
უნდა დაწინაურებული იქნეს ებრაელთა წრიდან ენერ-
გიული და ექტიური ახალგაზრდა. ასეთად ჩვენ მიგვაჩინია
ამხანაგი მეირ სეფიაშეილი. ვინ არის მომხრე? (ტაშისცე-
ბა). მიღებულია ერთხმად.

ხმები.

- ეხლა აგიშენდათ ქოხი.
- მეჯლანე სეფიაშვილი რო უფროსად დაგაჯდებათ,
მაშინ გაკეთდა ისრაელობის საქმე.
- ღმერთსაც კი გაეცინება ამ ამბავზე.
- ეს იყო სულ? ამისთვის შეგვეყარეს?
- ერიქაა....



වාර්ලාඩ. තිබුණුවෙන් ප්‍රාථමික මූල්‍ය වැනි අරිත් කිහිපය මෙන්ම මෙහෙයුම් වේ?
නායුම්‍ය. තිබුණු!

‘සෙකින්යෝලු. තීමෙ ප්‍රාග්‍රෑම රාස ජ්‍යෙෂ්ඨී?
දායාත්‍ය. යොහාල දෙපාර්තමේන්තු! ජේන ගි, මාමානිංහ, නුලාරු
කුඩාත්‍යාම්, ජ්‍යාරා. (සෙකින්යෝලු දායා ගැස්ඡේඩුලුවේ).

දානියෙලු. (ඒමාට්). මේ රා ගිත්තාරි, ජේ දේඛේරින ඩාලුලු,
වුරු ගාගුණ්‍ය? අධිලාංශු ගාම්පාගියුරු ජුවුලාපුයුරු මෙන්ම මාන්දාන.
තිශාරා ගාම්පාප්‍රාදායු, තිශාරා තාල්කි දානියෙලුවා.

ඒමාට්. (අලුවුවෙදින). ග්‍රෑන්ඩ්. (වාර්ලාඩ්). තුෂු ජැක්සලුව් යා
සිංහ්‍යෙන් නොදා.

වාර්ලාඩ. මින්නුව ගියුණුවනිත මෙයාලු අදි ඒමාට්! (පුළුරාද
ලෙසා).

ඒමාට්. තිබුණු!

მოწმოდება მისამი

ებრაელთა უბანი. მიკიბულ მოქიბული სახლები, გეტ-ტოს ტიპისა. ზოგან გამოუენილია სიცელები. სახლები ყავრითაა დახურული. ყველგან შემაძრებულებელი სილარიბე. ერთი სახლი განირჩევა თავისი მოყვანილობით და სიმდიდრით: დანიელ შათარაშვილის ბინა. ცოტა მოშორებით ერთსართულიანი სახლი წარწერით: „კოლმეურნეობა „მშრომელი ებრაელის“ ქლუბი“. მოჩანს ქუჩის პირი.

1

დანიელ შათარაშვილის ბინაზე. იოხაბედი ფეხშოკეცილი ზის ტაბტზე და ჰქონდეს. მირიამი სარეცხს რეცხს. მირიამი ძალზე გამოცელილია. იოხაბედი თვალყურს ადევნებს მირიამის მუშაობას.

იოხაბედ. მეც დავიქადებ, რძალი მყავსთქო... მის მეტი რა უთხრა შენს გასამწარებელ დედა ნაყომის. იმის წელებიდან პატიოსანი სული არ გამოვიდოდა! (პაუზა). მეგონა, სიბერის დროს, რძალი მასიამოვნებს, მანუგე-შებსთქო!... არც ერთ ისრაელის ოჯახს არ ეღირსა შენისთანა უწმინდეული და კუდიანი გოგო. (მირიამი სტირის). დაიწყო... ერთი მითხარი, ზენ არ მოიყარე ჩემხელა, რა გატირებს? ცუდი დედამთილი ვარ? მე დღეში ერთხელ

შემოგერავ, მაგრამ სხვა დედამთილი რო გუავდეს, დღეში
სამჯერ გაგისწორებდა ანგარიშს. (პაუზა). ჩაუგდია ენა
მუცელში და ხმას არ იღებს... არ ამოგაღებინოს აკოდოშ-
ბარუხებ სიკედილამდე... აბა მითხარი, შენ თუ პატი-
ოსანი სულის პატრონი ხარ, რას დადუმებულხარ სასაფ-
ლაოს ქვასავით? შენ კი დაგადო მალე საფლავის ქვა უ-
ზარიამ თავისი პირვანდელი ცოლებიერით...

მირიამ. (შექროთება) ოჰ...

ოთხაშედ. რა იყო, მოგეწევა? რეცხე, რეცხე, ე მელავები
გაანძრიე, ამდენ ხანს მეორედ უნდა ამოგერეცხა, შე არ
დასაცალებელო. იმუშავე, იმუშავე. ფეხშიშველი და ტან-
შიშველი მოგიყვანეთ. ჩაგაცვით და შეგმოსეთ ოხერ-
ტიელი. შენ კი მუშიობასაც გულს არ უდებ.

მირიამ. (მოკრძალებით). მე ვმუშაობ მთელი დღე და
ლამერ...

ოთხაშედ. ამოილე კი ხმა? თი, შენ არ დაგცალდა არა-
ცერი კარგი... (წამოდგება, მიუახლოვდება, ჩაპერავ, თავ-
ში მუშტრს და გადის მეორე თთახში).

მირიამ. (ჩაჯდება და თავჩალებული სტირის). დედა,
ჩემო დედა... (შემოდის ყაზარია).

ყაზარია. რა გალრიალებს? (მირიამი ჩუპადაა). არ გეს-
მის? ვინა ვარ მე შენი? ქმარი ვარ თუ არა? ბატონი
ვარ შენი თუ არა? იმ წევთში თავი ასწიე ზევით! (მირი-
ამი თავს სწევს). რა მოგიყიდა?

მირიამ. არაუერი.

ყაზარია. აბა რისთვის სტირიდი? ბიჭად არ მოგწონ-
ვარ, თუ მონედაბე მამაშენს მეტი ფული იქვს? მთელი
დღე სტირიხარ და სხვას არაფერს აკეთებ. საწყალი დე-
დაწემი შენს ხელში. შენ უნდა მოინელო მაგ ქალი. რო

გეუბნება გააკეთე, ამდენ ხანს სარეცხი არ უნდა გქონდეს მოთავებული? საჭმელი როდისღა უნდა გააკეთო?

მირიამ. ბევრი სარეცხი იყო.

უაზარია. კიდევ თავის გამართლებაზე ლაპარაკობს. მე შენ გეკითხები-საჭმელის გაკეთებას როდის აპირობ?

მირიამ. მეტი მუშაობა აღარ შემიძლია. მოვკედი.

უაზარია. ჯერ არ მომკვდარხარ, მაგრამ მალე შენი რიგიც მოვა. კირმა კი წაგიყვანა. მე რაში მინდებხარ, არაფრის მაქნისი. შენ არა ხარ. (ჩამორავს და ჭალის).

მირიამ. (დაეშვება სკამზე). მეტი აღარ შემიძლია. მეტი აღარ შემიძლია. აღარ...

დანიელ. (შემოდის და მიაჭრერდება). მამაშენი მოეთრა?

მირიამ. ჯერ არა.

დანიელ. სადა გდია ამდენხანს? (მირიამი მხრებს სწერს). საჭმელი გააკეთე?

მირიამ. არა.

დანიელ. რისთვის ეერ მოასწარი?

მირიამ. ბევრი სარეცხი მქონდა, მარტო ეერ აუცელი.

დანიელ. ეხლა დამხმარე მოინდომე? დედამთილი ხო არ გნებავს? თუ ამდენხანს ეერ გაიგე რას ნიშნავს პატარძალი?

მირიამ. გავიგე.

დანიელ. ხმა ჩაიკმინდე. მუშაობა გააგრძელე. (მირიამი მუშაობას აგრძელებს, დანიელი კი დასეირნობს). შენ ალბად ეხლა გსურს სეირნობდე გარეთ და იმ შენ ვადაქრისტიანებულ ხარაშს გვერდში უდგე. რასაც გვიშვება ის ყველაფერი შენი გულისთვის. შენი ძმაც ამოულგა კულში საქმე გართულივით და დლედალამე იმაზე ჰფიქრობენ თუ როგორ მაწყენიონ მე, ქვეყანაზე სახელგანთქმულს დანიელ შათარა-შვილს! მაგრამ ვერა... ლმერთი არ გაახარებს ჩემს მტრებს.

ჯერ ადამიანის შეიღს არ უჯობნია ჩემთვის. როგორ უნდა მაჯობონ გუშინდელმა დაბადებულმა ბლარტებმა? მე იმათ ვანანებ, ვანანებ, მწარედ ვანანებ. (შემოდის იე-ხისკიელი).

იეხისკიელ. საღამო მშეიღობისა, ბატონო დანიელ.

დანიელ. სად ეგდე ამდენხანს?

იეხისკიელ. არ იცი უსაქმური კაცის ამბავი? სად უნდა ეყოფილიყავი, დავეხეტებოდი ქუჩა ქუჩა.

დანიელ. რა ვაიგე?

იეხისკიელ. რის შესახებ?

დანიელ. კოლექტივის შესახებ. შენმა თავის გახეთქამ, თითქოს არ იცი რას გეკითხები.

იეხისკიელ. უკვი ორმოცი ოჯახი ჩაწერილა. თურმე ძალიან კარგად უმუშავნიათ. მთელი რაიონი იძახის: ყოჩალებრაელებო.

დანიელ. (ბრაზით). პავას არ გეკითხები.

იეხისკიელ. აბა, რას მეკითხები?

დანიელ. ცუდი მითხარი რამე, თუ რამე ვაიგე ცუდი იმათ შესახებ.

იეხისკიელ. ცუდი ჯერ არავის რამე უთქვია.

დანიელ. იქნებ შენც აპირობ ბებერო კოლექტივში შესვლას?

იეხისკიელ. ის დღე არ მოესწროს იეხისკიელს.

დანიელ. ხომ იცი. ჟეკით ბებერო, თორემ შენი სული ჩემს ხელშია. (გადის).

იეხისკიელ. ვაიმე, ჩემთვი შეიღო, რა დღეში ხარ. ეს ურჯულობი ასე პირუტყვიფით რო ვამუშავებენ, თავის სიმდიდრეს ვის უნახევენ?

მირიამ. ორც შენა ხარ მამაჩემო, უკეთეს დღეში.

იეხისეკიელ. მართალია შევილო, მაგრამ რა ექნა. ჩემის-
თანა უბედური კაცი-მეორე აღარ დაიარება ამ ყოლამ-
ზე. ცოლი ჩაეწერა კოლექტივში და გამშობდა. ბავშე-
ბიც კი არ დამიტოვა. დავიდი ხო იმ დღის შემდეგ — მეც
რო არ ჩავეწერე-აღარ მექარება. შენი შემხედვარე კიდევ
გული მისკდება... .

მირიამ. ამათთან რაღას დაიარები?

იეხისეკიელ. ამა სადღა წავიდე? ხელში ჩამიგდეს ჩემო
მირიამ. სამიცლოდ გადმომიგდებენ ძვალს. კვირაში ხუთი
მანეთის წვრიმალს დავათრევ აქა იქ და თუ რამე მოვიგე,
გჭამ რამეს, თუ არა და — მშიერი ისედაც ვიყავი და ეხლა
ხო უფრო ვარ... .

მირიამ. ე ქალამანი რო დაგხევია, ვეღარ გააკეთები-
ნე?

იეხისეკიელ. მანეთი მოხოვეს მაგის გასაკეთებელი.
სადა მაქა შეილო,

მირიამ. ნუ თუ სხვაგან არ შეგიძლია იშოვო რაიმე
საჭმე?

იეხისეკიელ. სხვაგან წასვლა ამიქრძალეს შენმა ქმარ-მა-
მამთილმა. ხო გაიგონე, რო თქვა: შენი სული ჩემს ხელშიაო.

მირიამ. რატომ გითხრა მამაჩემო?

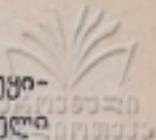
იეხისეკიელ. მომატყუეს. ვექსილი არ დაუხევიათ.

მირიამ. (ყელზე მოეხვევა). საბრალო მამაჩემო!

იეხისეკიელ. ჩემო მირიამ!

მირიამ. ჩაეწერე კოლექტივში.

იეხისეკიელ. მირიამ! ჩემო საყვარელო მირიამ! შენ ამბობ
ამას? შენი იმედი და შეონდა. მეგონა, შენ მაინც მიგანინდი
მართლად, როცა არ ჩავეწერე იმ ურჯულოებში. ეხლა
შენც? ვაიმე, შეილო.



მირიაშ. ისინი თურმე კარგად მუშაობენ. ცხენები უფრ-
დიათ. ბოსელი აუშენებიათ. ეხლა საერთო საცხოვრებელი
დაუწყიათ.

იეხისეკიელ. ვიცი შეილო, მაგრამ არ შემიძლია. ორი
ვალი მაქას: ღმერთისა და დანიელისა. ვერ გავიძლია
ვერც ერთს.

მირიაშ. იქ დედა მუშაობს. იქ დავიდი მუშაობს. იქ...
იეხისეკიელ. ვიცი შეილო, მაგრამ არ შემიძლია.
მირიაშ. იქ ახალი ცხოვრებაა, აქ ძეელი. იქ სამართლი-
ანობაა. აქ-უსამართლობა.

იეხისეკიელ. ვიცი შეილო. არ შემიძლია.

მირიაშ. იქ მუშაობენ თავისთვის, აქ კი სხვებისთვის,
იქ ტებილი ცხოვრებაა, აქ კი ჯოჯოხეთია.

იეხისეკიელ. მართალია, ჯოჯოხეთია. მაგრამ განა ასე
ადვილია ჯოჯოხეთიდან თავის დაღწევა, ჩემო საყვარე-
ლო ქალიშვილო! (ეხვევა ყილზე და სტირის).

2

კოლმეურნეობა „შშრომელი ემრაელის“ კლუბი. გრძელი ფიცრული სკამები. მაგიდაზე გაზეთები „კოლეჯტივიზაცია“ და სხვ. კედელზე — ქალინინის სურათი კნობქებით მიკრული. კოლმეურნენი ჯგუფ ჯგუფად დგანან და ლაპარაკობენ. მათ შორის ნაყოში, დავიდი, იშაი.

კოლმეურნეთა მასა.

- დაიგვიანეს.
- არა უშავს. ცოტას კიდევ დაუცდით.
- იშაის მაინც რა ეჩქარება. სიცოცხლე კი არ მობეჭრებია.
- დღეს ამოიყრის იშაი დანიელ შათარაშვილის ჯავრს.
- იშაი. აბა რა ეგონა, სახლიდან რო გამომავლო, შერჩებოდა?

კოლმეურნენი.

- ე ძმაო, ზღვა ვერ დაიტევს დანიელ შათარაშვილის ბოროტებას.
- რაო, კიდევ ხო არაფერია ახალი?
- როგორ არაა ახალი, აფრცელებს ჩენს თავმჯდომარეზე ჭორებს: იმისათვის მდევნის სეფიაშვილი - ესაო და პირადი ინტერესები აქვსო.
- რა პირადი ინტერესებიო?
- თითქოს, მირიამი რო ყაზარიას მიათხოვეს, მას უკან გადამეტებიდა: ეგ ჩემი საყვარელი იყოო...

ნაყომი. ო მეხი კი დავუყარე მაგის მომეონს. ნეტავი
მართლაც ჰქონილა ჩემს ქალიშვილს ჭერა, თავის გამო
ტეინებულ შამისათვის არ დაეჯერებინა და მართლა გაპ-
ყოლოდა მეირას, რა მიშავდა მაშინ. ჩემისთანა ბეღნიერი
ქალი არც ერთ ქვეყანაში არ იქნებოდა.

კოლმეურნენი.

— მართალია, ნაყომი. ნეტავი შეილები დამეზრდე-
ბოდეს მეირისთანა ჭევიანი და ყოჩალი.

— რა ახალგაზრდა გამოდგა! დღედალამე შუშაობს!

— თავში ჩენი კოლექტივის მეტი არაფერი ახსოეს.

— კიდეც კარგად წაიყვანა საქმე.

— მტრების გულის გასახეთქად.

(შემოდიან მეირი და ვარლომი).

ვარლამ. მეირ. ამხანაგებს გაუმარჯოს!

კოლმეურნენი. ჩენს ამხანაგ ვარლაშვაც. ჩენს
თავმჯდომარესაც.

მეირ. აბა ამხანაგებო! ტყუილა ლაყბობაში დროს გაც-
დენა დანაშაულია. ვიწყებ კრებას. ყეელანი თავთავის ად-
გილებზე. (ჩამოსხდებიან). პირველი საკითხი: ბოსელი. რო-
გორაა შაულ საქმე?

კოლმეურნე. ამ სალამოს მოთავდა.

მეირ. კარგია. ეხლა მეორე-საქათმე. რას იტყვი, იშაი?
იშაი. საქათმე მზადაა. ქათმები არსად არის.

მეირ. ნუ დარდობ იშაი. რაიონი შევეპირდა. მალე
მიეილებთ 300 ქათამს და 40 ინდაურს. (ტაში).

იშაი. გრძნაცვალე თავმჯდომარე. რა კარგად მიგყავს
წინ ჩენი თავი.

დავიდ. აბა რა გ [redacted] იშაი, კოლექტივშიაც ისე უსა-
მართლოდ მოგექცევა.

მეორ. კერძო ლაპარაკს თავი დაანგებეთ. მესამე სა-
კითხი: სიმანტობის საქმე. ყმაშვილო, სიმულიანტობას რომ
მოკიდე ამ ბოლო დროს ხელი...

იშაი. სიმულიანტობა რა არის?

ვარლამ. აუხსენი, მეირ, გასაგები ენით.

მეორ. მართალი ხართ, ამხანაგებო. სიმანტობშა ამ
ბოლო დროს დაიწყო სიზარმაცე. სამუშაო საათებს აცდენს,
ივონებს ხან ავადმყოფობას, ხან ლოცვას და ხან ეშმაქ-
მა იცის რას. ეს ამბავი არ მომწონს. ეს ამბავი დასაგ-
მობია. სიმანტობი სახელს უტეს ებრაელთა კოლმეურ-
ნეობას. მაგისი მოქმედებით ჩვენს კლასობრივ მტრებს
საზუალება ეძლევათ ვაავრცელონ ათასგვარი პროცეკა-
ციული ხმები ჩვენი მუშაობის შესახებ.

დავით. გაერიცხოთ კოლექტივიდან. ვისაც კოლექტი-
ვის მნიშვნელობა არ ესმის, იმას აღვილი არ უნდა ჰქონ-
დეს ჩვენს რიგებში.

ხმები. — ისედაც ბევრ პროცეკაციას აქვს აღვილი!

— მტერი არ უნდა გავახაროთ!

— დანიელ შათარაშვილი კოლმეურნეებში აგიტაციას
ეწევა: მე და თქვენ თავმჯდომარეს პირადი ინტერესები
გვაქვსო.

— არც ხარისტონ აბზიანიძე იქმინება ნაკლებს.

— ქმნას აწი უყურე იმათგან!

— ზებო დავითაშვილი იმუქრებოდა.

— ხახამ შიმყონი იწყევლებოდა.

მეორ. კმარა. საკითხს ნუ გადაუხვით. ვის სურს ილა-
პარაკოს სიმანტობის მოქმედების შესახებ?

ხმები. — ჯერ თვითონ შეეკითხეთ...

— რამდენჯერ უნდა შეეკითხოთ, ხო ხედავთ განუ-
მებულია. თავის დანაშაულს აღმად თვითონაც ჰგრძნობს.

— ჩეენში საერთო უნდა იყოს ყველაფერი. პირიც, ენაც
და მკლავებიც. მაგან თუ ასე ცუდათ იმუშავა, მერე მაგის-
მაგალითს სხვებიც მიჰყვებიან და მთლად დაგვინგრევა
კოლექტივი.

— გაერიცხოთ!

აპრაშია. ცოდვაა, წერილი ცოლშეიღის პატრონია!
ჯერ საყვედური გამოუცხადოთ ან უკანასკნელად გავა-
ფრთხილოთ.

ვარლამ. მეც მგონია, რომ ასე აჯობებს.

შეირ. მაშ ამხანაგებო, წინადადებაა შემოსული, სიმან-
ტობს გამოეკხადოს საყვედური უკანასკნელი გაფრთხი-
ლებით. ეინა ხირთ წინააღმდეგი? თავი ვინ შეიკავა? არა-
ვინ. მიღებულია ერთხმად. შემდეგი საკითხი — მოსავლის
აქრეფის დაწყების დრო. უნდა იკოდეთ ამხანაგებო, რომ
მოსავლის აკრეფა-ეს ჩვენთვის უდიდესი პოლიტიკური ფაქ-
ტია. განა უბრალო საქმეა-პირველი კოლექტიური მოსა-
ვალი? ამისთანა ამბავი ჩვენს მამაპაპას არ მოსწრებია.
გაათეს ეცნული ენერგიით უნდა ციმუშაოთ, რომ პარტი-
ისა და ხელისუფლების მიერ მოცემული დირექტივების
თანახმად — დროზე დავისრულოთ მოსავლის აქრეფა.

ხშები. — მოსავლის აკრეფა დავიწყოთ ზეგ!

— ვიმუშოთ მთელი დღეობით!

— ვიმუშაოთ დამკურელურად!

— ვიმუშაოთ შაბათობით!

აპრაშია. შაბათს როგორ შეიძლება? შაბათი... შაბათი,
ვაი!

დავიდ. ნუ აყეფდით ბებრებო. რატომაც არ შეიძლე-
ბა. რამდენი შაბათი არ გიმუშავნიათ თქვენს სიცოცხლე-
ში, ის დღეები სუსველა დაკარგულია. შენ რას იტყვი,
იშაგი?

იში. თანახმა ვარ. ვიმუშაოთ. ლმერთს არ აწყენს
ჩვენი მუშაობა.

ხმები. ყოჩალ. (ტაში).

შეირ. წინადადებაა: - მუშაობა დავიწყოთ ზეგ. ზეგ სწო-
რედ შაბათია. ვინ არის მომხრე? (ხელს სწევენ ჯერ
ახალგაზრდები, შემდეგ მოხუცები ნელნელა, ყველაზე ვვი-
ან აბრამია, რომელიც უსიამოვნოდ თავისთვის ბურტყუ-
ნობს რაღაცას). ყველანი. შემდეგი საკითხები.

ხმები.

- ხარიტონის ეზო კარმიდამოს შესახებ!
- დანიელ შათარაშვილის სახლის შესახებ!
- დროობით საქათმეში ვამგეობის კანტორის მოწ-
ყობის შესახებ.
- ხაზინადარის არჩევა!
- თავმჯდომარის მოადგილის არჩევა.

შეირ. მოიცათ ამხანაგებო, ყველაფერი ერთად არ შე-
იძლება. დავიწყოთ ბოლო საკითხიდან. გთხოვთ დაასახე-
ლოთ კანდიდატები თავმჯდომარის მოადგილის თანამდე-
ბობაზე.

ხმები. დავიდ ყვითელაშვილი. დავიდ ყვითელაშვილი,
დავიდ ყვითელაშვილი.

შეირ. ვინც ტაშს არ დაუკრაეს, ის წინააღმდეგია! (ერთ-
ხმად ტაში და სიცილი). ეზლა — ხაზინადარი.

ხმები.

- შაულ კრიხიელი!
- ელიაუ როკეთლიშვილი!
- იშაი მამისთვალი!

ვარლამ. ამხანაგებო! ჩემის აზრითაც ხაზინადრობა შექ-
დერის იშაის. ეს შედარებით უფრო იოლი საქმეა, რაც
მისი ხნოვანებისათვის საძნელო არ იქნება.



ხმები. — სწორია!

- მივიღოთ ერთხმად!
- ხეალ სწორედ ფული გვერგება!
- აბა იშაი, დღესვე მოემზადე რაიონში გასამგზავრებლად! (სიცილი. ტაში).

მეირ. ესეც მოჩია. ეხლა ამხანაგებო, წინადადებაა შემოსული, რომ ვინაიდან ჩვენი კლუბი კოლექტივიდან კარგა მოშორებითაა, ამავე დროს ჩვენს საქათმეში საკმაოდაა ოთახები, დროებით გამგეობის კანტორა და ანგარიშები გადავიტანოთ იქვე, რომ კოლმეურნებს არ გაუცდეთ დრო ზედმეტი სიარულისათვის. ვფიქრობ, არც ეს საკითხი გამოიწვევს წინააღმდეგობას, ვინაიდან ეს საერთო სურვილია. (ტაში). ელიაუ! დღესვე მოელი ანგარიშება და საქმიანობა-გადატანილი იქნეს.

კოლმეურნე. მესმის.

მეირ. უკანასკნელი საკითხი, რომელიც ჩვენ ყველას ერთნაირად გვაინტერესებს — ეს არის ჩვენი გადაწყვიტილება დანიელ შათარაშვილისათვის დიდი სახლის ჩამორთმევის შესახებ — საერთო საცხოვრებლად გამოყენების მიზნით და იგრეოვე ვინაიდან შეგვემატენ ახალი კოლმეურნენი — მათთვის მიწების გამონახვა. ჩვენ მართალია გადაწყვიტეთ აბზიანიძისათვის ეზო კარმიდამოს ჩამორთმევა, მაგრამ ყველა ეს საკითხები — როგორც აბზიანიძისა, აგრეოვე შათარაშვილისა — უნდა დამტკიცებული და შეთანხმებული. იქნეს რაიონში. ამისათვის საჭიროა ჩვენი ორი წარმომადგენლის გაგზავნა.

ხმები. მეირ სეფიაშვილი და დავიდ ყვითელაშვილი.

დავიდ. აი ამას ჰქეიია — ნამდევილი ტემპების კრება. „მშრომელი ებრაელი“ გაიმარჯვებს. (ტაში).

3.

ქუჩა, საღამოს პირი. ანთებენ ფარნებს.

მირიამს მხარჩე შემდგარი აქვს წყლით სავსე დიდი დოქი და ბრუნდება შინისაკენ. მოულოდნელად წინ შეეჩება მეირს. უნებურად შეჩერდება. აქა იქ, ფანჯრებში მოჩანან. თავშალ მოსხმული დედაქაცების თავები.

მერ. მირიამ!

მირიამ. ოჲ.

მერ, ნუ თუ ასე გეწყინა ჩემი შეხვედრა? რამდენი ხანია არ მინავხიხარ? (ეხმარება დოქის ჩამოხსნაში). რა გაუკირდათ ასეთი შათარაშვილებს, რომ ასე გამუშავებენ? მირიამ. ნულარ მკითხავ.

მერ, საბრალო მირიამ! როგორ გაყვითლებულხარ? სად არის შენი სიცოცხლით სავსე თვალები?

მირიამ. წავალ. ვინმე შემხედავს. მოიგონებენ ჭორებს.

მერ. საბრალო მირიამ... ნუ თუ კაცთან დალაპარაკებისაც გეშინია?

მირიამ. სიცოცხლეს გამიმუშარებენ.

მერ. მერე როდემდის მირიამ? ნუ თუ ჯერ კიდევ არ დადგა დრო, რომ ხმა ამოიღო? შენი ძმა კოლიქტივშია, ჩეენ ეხლავე მიელივართ რაიონში. იგი დააწინაურეს ჩემს მოადგილედ. გარდა ამისა ნუ თუ არ გენატრება მშობელი დედის ნახევა? როგორი კარგია შათი ცქერა, როცა ისინი მუშაობენ მინდორში?


მირიამ. ვიცი. ისინი ბელნიერები არიან. მე კი უბერიანობა
დური.

მეირ. მირიამ! ჯერ კიდევ გვიან არაა...

მირიამ. ჯერ არ დამდგარა დრო. მაგრამ მოვა. იყავ
ყოჩალად. მშვიდობით. (მიღის).

მეარ. (დგას თავჩალებული, ვიღრე დავიდი და იშაი
არ შემოვლენ და არ გამოარკვევენ ფიქრებიდან).

დავიდ. იშაი. რა მოვივიდა მეირ?

მეირ. ჩამატვიქრა იმ გარემოებამ, რომ ჯერ კიდევ არა
ვარ ბელნიერი. ეს იქნება მხოლოდ მაშინ...

დავიდ. როდის?

მეირ. როცა მუნჯები ალაპარაკდებიან.

იშაი. როდის იქნება ეს? ნუ თუ კოლექტივის წევ-
რებს შევეიძლია მუნჯებიც ივალეპარაკოთ?

მეირ. ეჲ იშაი, შენ კარგი მოხუცი ხარ. მაგრამ დრო
გვაა, ვიღრე ამას აგხისნიდე. (პაუზა). მზად ხართ ამხანა-
გებო? მიეღიართ. (გადიან).

(თავშალმოსხმული ქალები გამოდიან სცენაზე).

— რიბჟა, ხო დაინახე?

— ნეტავი დამბრმავებოდა ეს თვალები და არ დამენახა.

— რა იყო ქალებო, რა მოხდა?

— ებლა იდგნენ აქ ორივენი, ერთად.

— ვინ?

— თავმჯდომარე და მირიამ.

— იოხაბედს დაუდგა შავბნელი წელიწადი. რას აქე-
თებს თუ თავის რძალსაც ვერ ჰყარაულობს ხეირიანად?

(შემოდის თავმოხრილი და მოქუტული იეხისეკიელი.
შეუმჩნევლად ეფარება ფარნის ბოძს. ყურს უგდებს წყა-
როსთან შეგროვილ ქალების ლაპარაკს).



- გაიგეთ ქალებო, ახალი ამბები?
- რა?
- კოლეხტივში დღეს კრება პქონიათ. ბევრი რამე დაუდგენიათ.
- მაინც რა დაუდგენიათ, თქვი ბარემ.
- ასე უთქვიათ, მდიდარი და ლარიბი აღარ უნდა იყოსო. ყველა უნდა გავათანასწოროთო. ვისაც მეტი აქცს, მაკრატლით უნდა ჩამოვჭრათო.
- ასე ადვილი გვონია შენ ეს.
- პირდაპირ გადაუწყვეტიათ დანიელ შათარაშვილს უნდა ჩამოერთებას თავისი დიდი სახლით და შიგ ლარიბები უნდა ჩაეცასხლოთო. ხარიტონ აბზიანიძეს კიდევ მოწებიო. ამ საქმეზე თურმე დელელაცია გაუგზავნიათ ჩაიონის უფროსთან. ეს წუთია ჩიიარეს მეირმა, დავიდმა და იშაიმ.
- ეს ბებერი იშაი ძალიან საქმეებშია.
- თურმე ფულების საქმე მაგისთვის ჩაუბარებიათ. ჩემმა ქმარმა სთქვა, ხვალ ფულებს ჩამოიტანს იშაიო.
- ხედავთ, ისრაელის ქალებო, დროება როგორ გამოიცვალა?
- გამოიცვალა აბა რაა, შენი ჭირიმე, ვინც თავი კაცი იყო, ის დღეს ბოლოში მოექცა. ვინც უკანასკნელი იყო—ის თავში დაჯდა.
- ჩენი ნაყოშიც რო გადასხვაოურდა.
- ასე ამბობენ, მაშაკაცებს სჯობნის მუშაობაშიო.
- კიდევ რაღაც გავიგე.
- რა? რა? რა?
- რა და აწი შაბათი უნდა მოისპოსო.
- ეგ როგორ შეიძლება!
- ღმერთი როგორ მოითმენს ამდენ დაძალულობას?



- ამდენი მოუთმენია, ამასაც მოითმენს.
- როგორ მოითმენს, დავინახავთ. ზეგ რა დღეა, ქა-
ლებო?
- შაბათი.
- პო და-ზეგ ოწყებენ მოსავლის აკრეფას.
- ვინც პარტიაში ჩაეჭრა და გადაქრისტიანდა-ისინი
იმუშავებენ. ჩვენი ქმრები მაგათ არ აჰყებიან.
- რას იტყვის ხახამ შიმყონი? უი ყურებს, უი თვა-
ლებს...
- ძალათი რო ამუშავონ?
- ძალათი როგორ იქნება. ქვეყანა ჩალით კი არ არის
დახურული.
- ჩემი ქმარი იქავე გამოეჭერება კოლეხტივიდან.
- ჩემიც.
- მოიცა, გაათენეთ ქალებო, მომავალი შაბათი. შე-
იძლება ტყუილი გამოდგეს.
- აბა მე ტყუილი მოეიგონე?
- რა ვიცი...
- ეხლა თქეენც ერთი. რაც იქნება-იქნება. ლამე მშეი-
დობისათ, ქალებო!
- ლამე მშეიძობისათ!
- მშეიდობა არ დაგელიათ...
- (დაიშლებიან. გამოდის იეზისკიელი. პაუზა).

— იეზისკიელ. მომილოცავს, იეზისკიელ ყვითელაშვილი.
ამალამ ვახშამი გეკუთვნის. ამალამ მოიგე ვახშამი. აფსუს,
იეზისკიელ, როგორ დაეცი. ვაი შენ, ჩემო თავო!.. რა-
ლას ვდგივარ? წავიდე, მოუყვე ზედლაფერი. მაშინ მაჭმე-
ვენ. ორი დღეა აღარ მივამია. მშია. ფეხები აღარ მივე-
რიან... ამ საქმეში ჩემი სისხლი და ხორცია... ჩემი დაეი-



დი... და ჩემი... მაგრამ ის ჩემი აღარაა... ჩემი ცოლი კო-
ლექტივისაა... მირიამი მეუბნება კოლექტივში შევიდე...
ო, არა... იქნისკიელ ყვითელაშვილო, არ მოტყუფდე... წა-
დი ისევ შენი გზით... გიცდიან შათარაშვილები... უა-
ბე, რაც აქ გაიგონე ქალებიდან... შემდეგ მიიღე ძელე-
ბი... მათი ნაერაშმი... ეს ხომ შენი ჯამავირია... სისხლის
ლალატისათვის... ეს ხომ ჯაშეშობაა... ვაჲ შენ, ჩემი უბე-
დურო თავი!

ნაყოში. (მოდის გზათ). რას დაეხეტები ამ ლამეში აქ?
იქნისკიელ. ნაყოში, შენ?

ნაყოში. ცელარ იცანი შენი ცოლი?

იქნისკიელ. ჩემი ცოლი? როგორა სთქვი: ჩემი ცოლი?
განა მე ეხლა კიდევა მყავს ცოლი?

ნაყოში. შე უბედურო, რაებს ლაპარაკობ?

იქნისკიელ. შე აღარ ცლაპარაკობ. ენა ლაპარაკობს
თავისთვის.

ნაყოში. როგორ არის ჩემი მირიამი? იმას მოუკედეს
ჩემი თავი. ი ყაჩალების გულისთვის ჩემი ქალიშვილის ნახ-
ვაც არ შემიძლია. (პაუზა). რას გაჩერდი, მიპასუხე რო-
გორ არის? როგორ ცხოვრობს შენი გათხოვილი, უბედუ-
რი მირიამი? რამდენი ხნის სიცოცხლე იქნა კიდევ? რო-
დის უნდა წავიდე სასაფლაოზე?

იქნისკიელ. გაწერდი დედაკაცო, ნუ გამიხეოჭე გული.

ნაყოში. მითხარი, შე ურჯულო, როდის უნდა დავი-
ტირო ჩემი ნუგეში, ჩემი საყვარელი მირიამი?

იქნისკიელ. დედაკაცო! ხმა ჩაიგდე მუცელში...

ნაყოში. შენ ეი, გამოფხიზლდი! ვის ელაპარაკები. მაგ-
ნაირად. იცი, ვინა ვარ ეხლა? მე კოლექტივის წევრი ვარ
და ჩემი შვილი დავიდი კიდევ — დღეს აირჩიეს თავმჯდო-
მარის მოადგილედ.



იეხისკიელ. დავიდი ხომ ჩემი შეილიცაა?

ნაყოში. შენი შეილი ყაზარია შათარაშეილია.

იეხისკიელ. დედაქაცო...

ნაყოში. რა მამაქაცო?

იეხისკიელ. შეერიგდეთ.

ნაყოში. ჩვენი მირიამი იტანჯებოდეს შენი უჭიუობისათვის. სამიწე იოხაბედი იმას ყოველდღე სცემდეს. ყოველ წუთში კანკალი გამიღიოდეს, რომ სამუდამოდ გამოვესალმე ჩემს ქალიშეილს და ამ დროს კი შენ გიცქირო — მაგ კაცისმევლელის სახეში... არა, იეხისკიელ! არ მოესწრები შენ ამას... (მიღის).

იეხისკიელ. ნაყოში, ნაყოში... წავიდა... გათავდა.... მე ალარც ქმარი ვარ და ალარც მამა... დანიელ შათარა-შეილის მონა, ლაქია, ჯაშუში... (შემოდის ხარიტონი).

ხარიტონ. იქ გამწარებული გელის დანიელ შათარა-შეილი. შენ აქ დასეირნობ და ვარსკვლავებს ელაპარაკები. (პაუზა). რას გამოშტერდი ურია, მოდიხარ თუ არა?

იეხისკიელ. მოედიაერ დალოცვილო ქრისტიანო. (გალიან).

4

დანიელ შათარაშვილის თახახი.

წრეში მომწყველეულ იქნისკიელს თავს დასდგომიან დანიელი, ხარიტონი, ყაზარია და ზებო.

დანიელ. სთქვი, ილაპარაკე, შშიერთ ძალლო.

ხარიტონ. ჩქარა მოგვახსნენ, წითელო თავადიშვილო.

იქნისკიელ. ღლეს ქრება ჰქონიათ. დაუდგენიათ დანიელ შათარაშვილს ჩამოერთოას՝ დიდი სახლიო, ხოლო ხარიტონ აბზიანიძეს ეჭო კარ-მიდომოთ.

ყაზარია. ამაზე ლაპარაკობდენ ამდენი ხანი?

იქნისკიელ. არა. ღლეს აღარ ხუმრობდენ. რაიონში დელეგატები გაუგზავნიათ, ქალალდები უნდა ჩამოიტანონ ხვალე და საჩქაროდ მოიყვანონ სისრულეში თავისი გადაწყვეტილება.

დანიელ. შეცდავ, ხარიტონ, რა დრო დადგა?

ხარიტონ. ეს ამბავი მარტო ჩემს ყურებს ესმის, თუ შენს ყურებსაც?

დანიელ. (იქნისკიელს). დელეგატებად ვინ გაუგზავნიათ?

იქნისკიელ. მეირა და... ჩემი შეილი.

დანიელ. უ, ძალლები, ვანანებთ...

ზებო. ნამდეილად იცი, რომ ხვალე უნდა დაბრუნდენ?

იქნისკიელ. დიახ. ასე მოგახსენეს ზეგ მოსავლის აკრეფას უდგებიანო.

დანიელ. ზეგ ხომ შაბათია?



იეხისეკიელ. აწი შაბათობით უნდა ვიმუშაოთო.

დანიელ. კარგი. ეს ძალიან კარგი. ილაპარაკე. განაგრძე, რა გაიგე კიდევ....

იეხისეკიელ. ჩენი შაბაზათ ნამყოფი იშაი ხაზინადრად აურჩევიათ და ისიც იმათთან ჭასულა. ხვალ ფულები უნდა ჩამოიტანოსო.

ხარიტონ. ძალიან ამბებია, დანიელ.

ჰებო. აზრები მოლის თავში, ძებო...

ყაზარია. სსს... ამაზე მერე ვილაპარაკოთ. (იეხისეკიელს). შენ კი, ნუ გაჩერდი, ილაპარაკე, სხვა რა გაიგე?

იეხისეკიელ. კანტორია, ანგარიშის ქალალდები და საქმები ელიაუს ამ სალამოს კლუბიდან საქათმეში გადაუტანია.

დანიელ. იანგარიშეთ ბიჭებო, ესეც ძალიან ამბავია. სხვა?

იეხისეკიელ. არა ქმარა? სხვა არაფერი ვიცი.

დანიელ. ხომ არაფერს გვიშალავ?

იეხისეკიელ. არა.

დანიელ. წაეთრიე ეხლა სასაღილოში, იოხაბედი გაჭმეს რამეს. (იეხისეკიელი გადის). აბა, ეხლა დავსხდეთ. (შემოსხდებიან მჭიდროთ). გაიგონეთ ძებო? კიდევ შეიძლება გულშე ხელდაკრუფილი ყოფნა? აღარ გვინდობენ. ჩეენს ქონებას აღარ გვანებებენ. მოსპობას გვიპირობენ. რა უნდა ვქნათ?

ხარიტონ. დედა უნდა უტიროთ ყველას.

ჰებო. ბრძოლა უნდა დავიწყოთ.

ყაზარია. რითი? რა ჩეენი საქმეა ბრძოლა?

დანიელ. რას ლაპარაკობ, შვილო. სირცხვილია, დანიელ შათარაშვილის სისხლი არ გიდგია ძარღვებში თუ როგორაა შენი საქმე? რა სწერია თორაში: „კბილი კბი-



ლის მაგიერად, თვალი თვალის მაგიერად". მე იმათ ერთ ერთ ებილში იც კეილს დავეძრობ და ერთი თვალის დახხრისათვის ას თვალს ავატირებ.

ხარიტონ. ხელი მომეცი, დანიელ, ვაჟაცი იმრაელი ხარ.

ზებო. თქვენ როცა გხედავთ მასეთ გუნებაზე-ჩემი სიკოცხლე მაშინაა. მომეცით საქმე, მეც თქვენთან აგიყვნესოთ მაგ გლახაკები.

ყაზარია. ჩუმად ილაპარაკეთ. მეორე ოთახში მირიამი ზის.

დანიელ. მერე რისი გეშინია? განა ის შენი ცოლი არაა? თუნდაც გაიგონოს, როგორ ჰფიქრობ, მირიამ შათარაშვილი გაბედავს რამე აწყეინოს შათარაშვილების სახელოვან ოჯახს?

ხარიტონ. სიფრთხილეს მაინც თავი არ სტკიდა. შირიამიც წითელი თავადიშვილების მოღვაწისაა. ლატაკების ნდობა არ იქნება.

ყაზარია. შეუდევთ საქმეს. რა ვქნათ? (ლაპარაკობენ უფრო ხმა დაწევით).

ხარიტონ. ხვალ თავს უნდა დავიცეთ.

ზებო. მეც ეგ ვიფიქრე.

დანიელ. მე().

ყაზარია. ვეგმა? რისთვის? სად? როგორ? ვინ?

დანიელ. იშაის ფული მოაქეს. იშაი უნდა მოჰქლათ. მეირი და დავიდი. კი ცოცხლად უნდა გამოიტაცოთ და შებოს ბნელ ოთახში გადავმალოთ.

ყაზარია. მოტაცება რაღა საჭიროა?

დანიელ. არის საჭირო. იანგარიშე, ყაზარია. ჯერ ერთი, იშაის მოკელა და ფულების გატაცება იმათ დაბრალდებათ. მერე მეორე-ისინი რო ხელში გვეყოლებიან, რასაც გვინდა გავაკეთებთ. გესმით?



ყაზარია. მესმის. მაგრამ ვინ იზამს ამას?

ზებო. შენ ნუ სწუხარ. შენ არ დაგვირდება შარა
გზაზე დგომა. მე და ხარიტონი ვიზამთ ამას. თუ საჭირო
იქნება ერთ ერთ ჩემს სანდო ბიჭსაც წავიყვან თან.

დანიელ. (გადაეხვევათ). იანგარიშეთ, ხილხო. თქვენის-
თანა ყმაწევილები ქვეყნად არ არის. თქვენი დახმარებით
კოლექტივს აი ასე მივჰქმებავთ. (ხელში რაღაცა ქილალდა
კუმუჭნის). ზეგ შაბათია. დამწარდებათ მუშაობა. (ნელნელა
ჩადიან დაბლა. შემოდის შუა კარებიდან მირიამი, რომე-
ლიც თვალს გააყოლებს დაბლა ჩამსელელებს).

მირიამ. (იმეორებს დანიელის ბოლო სიტყვებს). „ზეგ
შაბათია. დამწარდებათ მუშაობა. დამწარდებათ მუშაობა“.
(უკბად შეჰქიცელებს). არა! არა! მირიამ ყვითელაშეილო,
დადგა დრო, ამოიღე ხმა!

5

შარა გზა. შოჩანს ტყე. დიდი ალვის ხე. ჩრდილები. ნელნელა ჩრდილები ისხავენ ცოცხალი აღაშიანების მოხაზულობას.

სკენაზე სიფრთხილით, ფეხაკრეფით გამოდის ერთი კაცი, ნილაბ აფარებული, ნაბაღვახვეული, შეიარაღებული. იცქირება მოუსვენრად წინ. უკან ამოჰყვება-მეორე, ისე-თივე ჩაცმულობისა. ლაპარაკობენ გამოცვლილი ხმით.

ხარიტონ. რას შედავ, ზებო?

ზებო. არაფერია ჯერ.

ხარიტონ. მალე დალამდება.

ზებო. ვაი თუ სულ არ დაბრუნდენ დლეს.

ხარიტონ. მაშინ ჯავრის ხისკოზე ამოვიყრი.

ზებო. ხისკოზე ჯავრი რას გიშვეულის. მიწებს მაინც წაგარმევენ.

ხარიტონ. ვანინებ ურიებს.

ზებო. ურიებს რას ერჩი. მეც ხომ ურია ვარ?

ხარიტონ. შენ იბრაელი ხარ. ურია-არა.... სსს... (ნაბიჯები). ე ბიჭო, მგონი მოდიან.

ზებო. (იცქირება შორს). მართალია, მოლიან. მაგრამ იცი, ორნი არიან.

ხარიტონ. ვერ არჩევ ვინ არიან?

ზებო. მოიცა, მოიცა. ერთი იშაია, თხასავით რო აქნევს წვერებს. მეორე-დავიდია. მეირა არ არის.

ხარიტონ. უ, იმის დედმამის სული... რაღა ვქანათ
ეხლა?

ზბერ. არაფერია. ჯერ ვინც არიან იმათ გაუსწორდეთ.
მე და ჩემი კაცი გავიტაცებთ დაეკიდს და გავიქცევით.
შენ ხომ გაუსწორდები მარტო იშაის? შენ ყოველთვის
პიფუშავ საქმეებს, ეხლა მაინც ლმერთი არ გაგიწყრეს,
ყბედობა არ დაუწყო იშაის.

ხარიტონ. მასხარად მიგდებ, თუ როგორაა შენი საქმე?
ზებო. მაშ ასე. შენ იმას წაიყეან ტყეში. ჯერ მთელ
ფულებს ამოაცლი, მერე მოჰქლავ. (ნელა ფშტვენს. გა-
მოდის მესამე). მზად იყავი. მოდიან. (იმალებიან ბუქებში.
ლოდინი. გახშირებული ნაბიჯები. შემოდიან იშაი და
დავიდი. ხელში-კომბლები. მოდიან ნელა. იშაის წელზე
თოკი აქვს შემოჭირებული).

იშაი. შეგვაგვიანდა. მალე დალამდება.

დავიდ. ერთი საათის გზა დაგვრჩა კიდევ.

(ხმები: „ხელები მაღლა!“. სამი შეიარალებულნი გარ-
შემოერტყმიან იშაის და დავიდს. დაბნეულობა. შიში. ზე-
ბო და მისი კაცი იტაცებენ დავიდს, პირზე წამოაცმევენ
ტომარას და მიდიან, ხარიტონს ხელი აქვს წაკერილი
იშაისათვის და მიათრევს ტყისაკენ).

იშაი. ვაიმე, დავიდ, სად წახვედი? გიშველეთ...

ხარიტონ. ხმა ჩაიქმინდე, ბებერო ძალლო, თორებ
ეხლავე გამოგასალმე წუთისოფელს. (ადებს რევოლვერს
საფეოქელზე).

იშაი. ვაიმე, კაცო, რა ვინდა ჩემგან?

ხარიტონ. ჩქარა ფულები, ჩამოდი.

იშაი. რა ფულები კაცო, ვინა ხარ? როდის რამე
მომაბარე?

ხარიტონ. მოეიდა ცხელი ტყვია მუცელში. (უმიზნებს).
მუწვევები ალაპარაკდენ

იშაი. ვაი, ვაი, ვაი... არ მომკლა. წაიღე ყველაფერი... რას მერჩი. (ძალებს ფულს. ხარიტონი ითვლის. შემდეგ უძებნის ჯიბულებს. იშაი დაეშვება მიწაზე და სტირის).

ხარიტონ. რა გატირებს, ბებერო?

იშაი. მომკლაფენ, არ დამიჯერებენ. დასდე პატივი ჩემს მოხუცებულობას, მომეცი რამე ნიშანი.

ხარიტონ. ვექსილი ხომ არ გნებავს? (პაუზა). გესვრი.

იშაი. მე არა. აი ამ ჩემს ჩოხას.

ხარიტონ. კარგი. ჩეარა გიხადე. (იშაი იძრობს ჩოხას და ჰეიდებს ხეზე). ჩამოდექი ბებერო. ტყვია ორივეს გეყოფათ, შენც და შენს ჩოხასაც. ერთი... (ისერის). ორი... (ისერის). სამი... (ისერის). ოთხი... არ გავარდა.

იშაი. ერთი კიდევ, შენი ჭირიმე.

ხარიტონ. (უძინებს იშაის). ოთხი... არ გავარდა... რაშია საქმე? შენი ილბალი, ძალლო, ტყვია გამომლევია....

იშაი. ტყუილია, ბატონი, ერთი კიდევ გექნება. ერთი კიდევ ქსროლე მაგ სამიწე ჩოხას.

ხარიტონ. მეტი ტყვია აღარ არის.

იშაი. იქნება.

ხარიტონ. არ გესმის რო გეუბნები? აი, ვერა პხელავ...

იშაი. (ნელა და შიშით უახლოვდება). აღარ არიო? ალარ არიო? (მოულოდნელად წაუქერს ყელში). ჩემი ფულები, ჩემი ფულები, აბა უკან. (გამოჰგლეჯს რევოლუცის, ისერის უფსკრულში, პეტენს ხელზე და წააქცევს). არმად შეგრებებოდა ჩენი კოლექტივის ქონებ - ცხოვრება.

ხარიტონ. უ... ძალ—ლო... მე შენ....

იშაი. ნუ ბურტყუნობ. ფულები, ჩემი ფულები. (იშაი ნაბდიდან ამიართმევს ფულებს, შემდეგ წელებიდან შემოიხსნის თოქს და მიაბამს ხეზე). იწერი აქ, ყაჩალო! საკა შენი სთქვა, იქ იშაიც ახსენე. (ილებს თავის კომბალს და საჩქაროდ გარბის).

მოძღვანელი მითი

1

კოლმეურნეობა „მშრომელი ებრაელის“ მინდვრები.
 შაბათი დღე. პურის აკრეფის პროცესი. კოლმეურნეთა
 შუშაობის სხვადასხვა მომენტები. სცენაზე: ერთი დაუმ-
 თავერებელი ზეინა. მოშორებით; საქათმე, ბოსელი. ფარ-
 დის ახდის დროს რიტმიული მუშაობა. მოისმის სიმღერა:

„არშინი ჩვენ გადავაგდეთ
 და მდიდრების გულისწყობას
 ვამჯობინეთ შევდგომოდით
 საკუთარი ოფლით შრომას.

დაგვცინოდენ და ამბობდენ:
 სადაური ხართ გლეხები
 თქვენ ვერაფერს ვერ დათესავთ
 არ გივარვათ არც ხელი და არც ფეხები.

ჩვენმა დღეის მუშაობამ
 კულაკები გააკეირა:
 კოლექტივში ალარ არის
 არც შაბათი და არც კვირა.

არც იციან ეს ქვეყანა
 ცხადია თუ სიზმარია
 და პეტრიაშვილი — ადონაიძე
 ჩვენი თავი გადარია.



პეტ ბიჭო, სიმანტობო,
გაანძრიე ხელი მაგრად —
კოლექტივის ჩირქის მომცხებს
თავში უნდა მწარედ დავკრით.

ვკრეფოთ ჩქარა, ვკრეფოთ ჩქარა,
გავაშიშველოთ ჩეენ ეს ყანა;
უველას უნდა გახსოვდეთ რომ
ტემპებსა გვთხოვს დღეს ქვეყანა".

კოლმეურნეთა მასა.

- ელიშაყ, მაგრად მოუსვი!
- შაბათი მაინც გაეტეხეთ და სულ ერთია. ხომ გა-
გიგონიათ ნემსის ქურდი და აქლემის ქურდი — ქურდიაო.
- მოჰყა თავის ანდაზებს. იმუშავე ცოცხლად! ვის
რაში უნდა ანდაზა და შაბათი დღე?
- მართალია, ელიაუ, ახლა მოსავალი გვინდა. ვე-
ნაცვალე მიწას. დახეთ ბიჭებო, რა ლამაზად მრწყინივს.
- ესეც ჩეენი პირველი კოლექტიური მოსავალი.
- შენ რას იტყვი, ნაყოში?

ნაყოში. მე რა უნდა ვთქვა, ჩემო რიბეა? სულ კარ-
გი მაქვს სათქმელი. დღედალამ ვფიქრობ მხოლოდ ჩეენს
კოლექტივზე. როგორი დროზე მოვეისწრო, თორემ შიმ-
შილით სული ამოგვეხდებოდა.

კოლმეურნეთა მასა.

- იმუშავეთ ქალებო, ყოჩალად. არ შეირცხეინოთ
მარჯვენა!
- ვიღაცი შენ ჩამოგრჩეს — მარჯვენაც შეუჩხვეს
და ცხეირიც!
- ასე, ასე.

— რაც შეეხება შაბათს, ნუ იდარდებთ. დღეს მართალია ხახაშიმყონი ლოცულობს და გეწყველის, მაგრამ მისი წყველა კურთხევათ შეგვეცვლება. მოსავლის განაწილების დროს, ვინც მიფერექაშებს ნაწილს თავის მოსავლიდან, იმის ცოდვებს მე ვიყისჩებ საიქიოს.

— ხა, ხა, ხა!

— რა პევიანი ხარ, იეუდა. ვინ არ იცის, რომ საიქიოს ერთი კვერცხი სჯობია საიქიოს ინდაურს.

— ეხლა ლაპარაკი შეამცირეთ.

— უსწრაფეთ!

— ცოცხლად!

— ელექტრონის მანქანასაეით!

(შრომის პროცესების ჩვენება).

ვარლამი. (შემორბის). მეირი არ დაბრუნებული?

აბრამია. ჯერ არა. (ვარლამი ჩატიქტებული იადის წინ და უკან).

კოლმეურნენი.

— ბიქებო, ეს საქმე არ მომწონს.

— რა?

— რაზე იგვიანებს თაემჯდომარე?

— არც მოადგილეა.

— არც ხაზინადარი.

— არც ფულები.

— გუშინ სალამოს უნდა ჩამოსულიყენ.

— პირდაპირ საოცარია. ხომ იცოდენ, რომ დღეს უნდა დაწყებულიყო მუშაობა და ყოველ მიზეზ ვარეშე უნდა აქ ყოფილიყენ.

— მეირს არ უყვარს დაგვიანება.

— იშაიმ თუ ვერ იარა.

— სხვები რალა იქნენ?



— მშებო, ეს სახუმარო საქმე არაა.

— გუშინ თუ ვერ მოასწრეს წამოსულა, ამ დილითაც რომ წამოსულიყვენ, ეხლა უპი აკ უნდა იყვენ მოსული.

— თუ რაიონში ვერ შეუთანხმეს — ერთერთი მაინც უნდა წამოსულიყო.

— იშის მაინც რაღა მოუვიდა?

— ალბად ფულები ვერ მიიღო.

— ბებერია. ვინ იცის, მიიღო კიდევაც და დაპქარება.

— გაჩუმდი, შენ. ენამ არ გიყიფლოს ცუდად. უფრო და დაერჩებით.

— არაფერია, მალე ვინმე გაჩნდება.

— მუშაობა გააგრძელეთ!

— ყოჩაღად!

— ტემპებით, ბიჭებო!

— აი, ვეონებ კიდევ მოდის ერთ ერთი მათგანი.

— ვინ არის?

— არა, ეს ჩეენი კოლმეურნეა.

(კოლმეურნე საქართოდ შემოდის).

კოლმეურნე. თქვენ არაფერი იცით?

კოლმეურნენი. (ალელებით). რა მოხდა, რა ამბავია?

კოლმეურნე. უპნაური ხმები დაჟყარეს დაბაში. არც არაენ იცის - ვინ მოიტანა ეს აბები. თუ ეს მართალია - საშინელი ამბებია.

კოლმეურნენი. გვითხარი ბარემ, სული ნუ ამოვეძრე. (მუშაობა წყდება).

კოლმეურნე. დავიდი გაუტაცნიათ ყაჩალებს. იში მოუკლავთ. ფულიც გაუტაცნიათ. ამბობენ თითქოს მეი-რამ მოაწყო ცველაფერით.

ნაყომი. (თავში შემოიკრავს და წაიქცევა). ვაიმე შეი-ლო, დავიდ! (ქალები აბრუნებენ).



კოლმეურნენი. (დაბნევით). — საწყალი იშაი!

— ესეც შენი კარგი თავმჯდომარე!

— ვაი, საცოდვი დავიდი!

— გაფრინდა ჩეენი ფული.

— იმუშავე კოლექტივში. ესეც მისი ხეირი.

აბრამია. თქვენ ყველანი უპკუოები ხართ. ღმერთი

გვხის. შაბათ დღეს მუშაობა ვის შერჩენია?

კოლმეურნენი. — მე აღარ ვიმუშავებ!

— არც მე!

— არც მე!

— არც მე!

— არც მე!

(გადააგდებენ იარაღს).

ნაყომი. ვაიმე შეილო!

ვარლამ. (ნაყომის). დაწყნარდი, დედიჯან. გატაცება მოკვლა ხო არაა. მერე ამ ხმებს კიდევ გამოძიება უნდა. ვინ იცის, ჩვენმა კლასობრივება მტრებმაც დაპყარეს ეს ხმები — ჩვენში არევდარევის შესატანად. (კოლმეურნებს). თქვენ კი რა მოგივიდათ? როგორ შეიძლება ასეთი სულ-მდაბლობა? ჯერ ნამდვილად არ ვიცით რა მოხდა, თქვენ კი უკვე ჰყრით იარაღს.

ნაყომი. სად არის ჩემი შეილი? ვაიმე!

კოლმეურნენი. — ჩვენი თავმჯდომარე არ არის ურიგო ახალგაზრდა!

— იგი ამას არ იზამდა!

— როგორ არ იზამდა? შათარაშეილების რძალს თუ დასდევდა, ამისთანა საქმეზედაც უარს არ იტყოდა.

— ეგ ცილისწამებაა.

— არაფერი ცილისწამებაც არ არის. ჩემს ცოლს უნახავს ისინი ერთად.

— კორია!

— ეხლა მაგ ჩხებს თავი დაანებეთ. თქვენ ესა
სთქეით, რა ვქნათ?

— ზომები უნდა მივიღოთ საჩქაროდ!
— რა ზომები?

— ამხანაგო ვარლამ! არ შეიძლება ტელეფონით გამოი-
ძხოთ ამხანაგი მიხა და იმან ალბად იცის: როდის წამო-
ვიდენ, სად, როგორ, რა მოხდა...

ვარლამ. დაწყნარდით ამხანაგებო. ჩვენთან ვიღოც
მორბის. (შემორბის იშაი).

შველანი. (გაკეირვებით). იშაი! ცოცხალი ხარ? რა
ამბავია?

იშაი. სული მომათქმევინეთ თქვე უსვინდისოებო. ეხლა-
ვი გეტავით კველაუერს. თქვენი თავი დამენანა, თვარა
ალბად მოვედროდი. გუშინ საღამოს წამოვედით. უკვე
ლამდებოდა, შეგვაგვიანდა. გზაზე დაგვეცა სამი ყაჩალი.
ორმა დაეიდი თან წილუანეს...

ნაყოში. ვაიმე შეიღო!

ვარლამ. მოიცადე ქალო, გაეიგოთ სიქმე. ნუ გეშინია.
დავიდის მოტაცებას არავის შევარჩენთ. იშაი! ილაპარაკე.

იშაი. ერთი — მე მომეარდა და ჩემი მოქელა უნდოდა.
ფულები წამართვა, მერე — მგონი მეც მიპირობდა მოკვ-
ლას. მე ვიხმარე ჭკუა და ტირილით თავი შევაცოდე:
კოლექტივი არ დამიჯერებს, რამე ნიშანი მომეცითქო.
კატა რო თავს დაიკერს და ჯერ აწვალებს სიკედილა-
მდე, ისე უნდოდა ჩემთვისაც ყყო. მეც გაეიხადე ჩოხა.
ტყვიები იმაზე გამოლია, მერე ვეტაე ყელში და წავაქ-
ციე. გამოვართვი უქან ფული, (იღებს უბიდან ფულს),
ის ყაჩალი თოვით მივაბი ხესთან და მე კი გამოვიქცეცი.

შველანი. ყოჩალ, იშაი. მერე, მერე.

იშაი. გზაზე გლეხები შემხედენ და მოუყვევი ეს ამბავი...
დავბრუნდით იმ აღგილას, სადაც მიყაბი, მაგრამ აღარ
დაგვხვდა. ალბად აიხსნა და გიქცა.

გარლამ. სახეზე კერ იცანი?

იშაი. (შემოიკრის თავხე). ვაი, შე ბებერო იშაი! ისე
ჩეკარა მოხდა ყველაფერი, რომ სულ დამავიწყდა იმის
სახეზე ნილაბი ჩაძომებულიჯა... მერე ვიარე მთელი ლამე,
გზა ამერია და ულრან ტუში გავათივ ლამე. ამ დილაზე
ძლივს გავიკვლიე გზა და როგორი იქნა, მოვაწიე.

ნაყოში. ვაიმე, შეილო დავიდ!

კოლმეურნენი.

— რა ბიჭი გაუზიაცნიათ!

— რაში უნდოდათ საწყალი დავიდი?

— ეს კულაკების საქმეა.

გარლამ. მეირი რაღა იქნა?

იშაი. მეირი დასტოვა აღმისკომის თაემჯდომარემ - ამ-
ხანაგმა მიხამ. ისინი ორივე ერთად ამ დილით გამოემგ-
ზავრებოდენ და საკაა მალე აქ უნდა გაჩინდენ. ჩვენი-
ოქმები კი სუკელაფერი დაამტკიცეს.

გარლამ. ჰეხდავთ, ამხანაგებო, როგორ პროექტიაციას
ჰქონდა ადგილი? ეს საქმე იმის ჩადენილია, ვინც ეს ხმა-
გავიკრელა. (შემორბის სახე გაფითრებული იქნისკიელი).

იყსისკიელ. თქვენ ეი, კოლექტივო, სად არის ჩემი
შეილი?... თქვენ, ხალხო, ჯამათო, დღეს ხომ შაბათია?—
რაზე სჩადიხართ ამ საქმეს?... ლმერთი როგორ მოგით-
მენთ.... ჩემი შეილი თქვენი წერა გახდა... ჩემი შეილი
თქვენ დაპლუპეთ... რა უნდოდათ ოხერტიელ ყაჩალებს
ჩემს უბელურ, ლარიბ დაეიდთან... შენ კი, ჩემო ცოლო,
დედაკაცო, ხო დაინახე, რა არი კოლექტივი... შენ ანებე-
ბდი იმას კოლექტივში შესვლას... მე ეს არ მინდოდა... დე-

დაგეაცს ვინ მისცა კეუა.... მე მაბროლიდი + მირიამი და-
მიღუპეო.... ეხლა მე შენ გაბრალი — დავიდი დამიღუპე...
მომეცით ჩემი დავიდი... იმას ენაცვალოს მისი მამა...
ვაიმე შეილო... ვაიმე ამოწყვეტილო... (ჭაიქცევა).

ნაყოში. ვაიმე შეილო... (შემორჩიან მიხა და მეირი).

შეინ. რა ტირილია აქ? დაწყნარდით ამხანაგებო. ჩეკ
ვიცით ყველაფერი, რაც მოხდა.

მიხა. დღეს საღამომდე მთელი რაიონი ფეხშე იქნება
დაყუნებული. ჩეკი კოლმეურნის გატაცება - ძვირიად და-
უჯდებათ ჩეკს მტრებს!

შეირ. (იშაის). ფული გადაარჩინე?

იშაი. დიახ.

შეირ. ფული ჩააბარე რომელიმეს. შენ კი წამოდი ჩეკ-
თან. ყველანი თავთავის აღვილზე. ამართეთ ბიქებო გა-
მარჯვების ზეინები. იმუშავეთ, ჩეკულებრივად. არ დაე-
ცეთ სულით. მიხა, იშაი, ვარლამ, მივდივართ. თუ ამა-
ღამამდე არ გაჩნდა ცოცხალი და სრულიად უვნები დავი-
დი — მაშინ კი იანგარიშეთ ყველა რჯულის შათარაშეი-
ლებო და აბზიანიძეებო, თუ რას ნიშნავს მშრომელთა
ბელისუფლება!

(საჩქაროდ გადიან მიხა, ვარლამი, შეირი, იშაი. იეხის-
კიელი უძრავიდ რჩება. მუშაობა გრძელდება. ნელი სიმ-
ღერა).

„ვერეფოთ ჩქარა, ვერეფოთ ჩქარა,
გავაშიშვლოთ ჩეკ ეს ყანა —
ყველას უნდა გახსოვდეთ რომ
რემპებსა გვთხოვს დღეს ქვეყანა“.

2

დანიელ შათარაშვილის ბინაზე. სცენაზე მარტო და-
 ნიელია, რომელიც ზის საფარისელში ღრმა ფიქრებში
 გართული. ხელში ჩეულებრივად უჭირავს კრიალოსანი,
 რომელსაც მეტად ნერვიულად ათამაშებს. იგი ლაპარა-
 კობს წყნარად.

დანიელ. რაბი შიმუონშა სოჭვა: მაშიახის მოსელის
 ნიშვნებიათ. თორაში ასე სწერია: „როცა მაშიახი დააპი-
 რებს მოსელის — ქვეყანა უნდა აირიოსო. დაეიშვდება პა-
 ტიოსნება, უფროსობა, სიმღიდრე. მერე მაშიახი მოვა და
 ყველაფერს გაასწორებსო“. (პაუზა). მაგრამ საღამდე უნდა
 უცალო მე, დანიელ შათარაშვილმა მაშიახის მოსელის?..
 იანგარიშე ღმერთო, ბალშევიკები უკვე მერვე წელიწადია
 ბატონობენ. რაც დრო მიდის, ისინი უფრო მტკიცდებიან.
 ისინი მტკიცდებიან, ხოლო ჩეენ გვავიწროებენ. ყველაფერს
 იკონებენ იმისათვის, რომ დანიელ შათარაშვილს სიკოცხ-
 ლე გაუმწარონ! სახლის ჩამორთმევა გადაუწყვეტიათ,
 დაუმტკიცებიათ და ხეოლ ალბად გადამიყვანებენ ჩემს პა-
 ტიარა სახლში... ამ სახლში კი შემოვლენ ის ხარისი და
 დანიარჩენი უპერანგოები... დანიელ შათარაშვილო, შეგიძ-
 ლია მოითმინო ეს ამბავი? (პაუზა). მერე რა უნდა ჰქნა
 შენ, რომელსაც თითქმის უკვე ჩაგეფუშა ჰეგმა? (პტიქ-
 რიობს. შემოდის იოხაბედი). მოდი აქ ჩემო ცოლო, დაჯექი
 ჩემს გვერდით. ვინ იყის ამ დივანზე დღეს უკანასკნელად
 ზიხარ.

იოხაბედ. დაწყნარდი ჩემო კაცო, ლმერთი არ აპა-
ტივებს იმ ურჯულოებს.

დანიელ. ლმერთმა პირი იბრუნა ჩვენგან. ლმერთი
ჯერ იმ ურჯულოების მხარეზეა.

იოხაბედ. ლმერთმა უცბად იცის ანგარიშების გას-
წორება.

დანიელ. დავკარგე მოთმინება. დავკარგე იმედი. და-
კარგე რწმენა.

იოხაბედ. ნუ მომქალი ჩემო კაცო ტირილი!

დანიელ. როცა დაიწყეს კოლექტივი — ასე მეგონა
ბავშები ხუხულას თამაშობენ-თქო. ეელოდა ქარს. მოეკ-
და ქარი. ამ ქარმა კი დაიანგრია ჩემი მყუდროები და ჩე-
მი სახლი. ეს ქარი იმათია. ჩემი ქარი კი ჯერ არ მოდის.

იოხაბედ. მოვა.

დანიელ. ოდესმე მაშიახიც მოვა. (პაუზა. შემოდის
ყაზარია).

ყაზარია. დღეს ვეღარ ვიცანი ჩემი ცოლი. სახეზე
სიწითლე აქვს ანთებული ლამპარივით. ამლო მიკარება
არ შეიძლება. თეალებიდან ცეცხლსა ჰყრის.

დანიელ. ალბად გაიგო თავისი ძის მოტაცება.

იოხაბედ. ხელები მომტკეხოდა, იმ დღეს მისთვის სა-
რეკუხი არ მიმეცა. მუშაობდა ჩქარა, ჩქარა. მეგონა ცეც-
ხლი მოეკიდა-თქო. დავხედე სირეცხს და ნახევარზე მე-
ტი დაეგლიჯა.

დანიელ. სისხლი მაინც ლატაკისა აქვს. არასოდეს არ
გახდება ეგ ქალი შათარაშვილი.

ყაზარია. ხომ გითხარი, მამაჩემო.

დანიელ. ეხლი არ არის საყვედლურებისა და შენი ცო-
ლის დრო. ეხლი უფრო დიდი საკითხებია ჩვენს წინაშე.
ბალშევიკებს უნდათ, რომ არ ვიყოთ ქვეყანაზე. ჩვენ კი

კვინდა, რომ ისინი არ იყვენ. დადგა ანგარიშების გასა-
წორების დრო. სად არიან ისინი?

ყაზარია. ვინა?

დანიელ. ვინა? ვიღა გვყავს ჩეენ? ხარიტონი და ზებო.

ყაზარია. მალე მოელიან.

დანიელ. შენი სიმამრი?

ყაზარია. დაეთრეოდა იმ გლახაკებთან მთელი დღე
თავისი შეიღლის ამბის გასაგებად. ვერაფერი ვერ გაიგო
და დაბრუნდა. ეხლა ზის მირიამის თოახში და სტირის.

დანიელ. იტიროს, მაგრამ არ კმარა მარტო მაგან
იტიროს. სხვებიც უნდა ატირდენ. (შემოდიან ხარიტონი
და ზებო).

ზებო. გამბერა ამ კაცმა ტყუილებით. მთელი დღე
მარწმუნებს, რომ ორმოცი წითელარმიელი და ოთხი
ზარბაზანი დამეცა თავსაო, თორემ ის მე ასე აღვილად
არ გამექურდათ. სირცხვილით თავი არა იქცს გამოსა-
ყოფი და ეხლა კიდევ რას ჩეახავს. შეგირცხვა ვაუკაცო-
ბა, ხარიტონ!

ხარიტონ. ვაუკაცობაც შეგირცხვა და ულვაშიც! ვაე-
კაცის სიტყვა თუ არ გესმის, თითონ არ ხარ ვაუკაცი. თქვენ ორი იყავით, ბიძია, ჩამოაფირეთ ტომარა და იქვე
გაიქვეცით. ჩეენ კი — თითო თითოთ ზევხვდით ერთმანეთს.
როცა ფული ამოვაძრე, ამ დროს ჯარი გამოჩნდა. თან
მოპქონდათ ზარბაზნები. ბებერს რა ეკივლა, ხო მომკ-
ლეს იქვევე? მერე, რას იზამდი შენ ყოფილიყვავ ჩემს ად-
გილას?

ზებო. ჩეენს სოფელს ჯარი და ზარბაზნები თავის
სიცოცხლეში არ უნახავს. რა უნდოდათ აქეთ? თუ მარ-
თალი კაცი ხარ, რატომ არ ჩამოიარეს? სად წავიდენ?

ხარიტონ. შენ გინდა ეხლა, ასე უბრალოდ გაიგო ბალშევიკების საქმე. იმათი ასავალ-დასავალი შენ კი არა, მთელმა ქვეყნიერებამ ვერ გაიგო.

დანიელ. ეხლა თქვენ იჩენეთ, ორივე ვაჟკაცები ხართ, კმარა. შენ ეს მითხარი ზებო: დავიდი ხომ კარგად გყავს გადამალული?

ზებო. არის თავისთვის წყნარად—ბნელ ოთახში.

დანიელ. ლმერთი არ გავიწყრეს, არ გაიგოს სად არის ან ვისთანაა.

ზებო. დარდი ნუ გაქვს, დანიელ.

ხარიტონ. ეხლა რა ვქნათ, იმაზე ეილაპარაქოთ. დავიდს ეი ისე მოუღებთ ბოლოს, რომ საიქიოსაც ვერ გაიგებს — რა დაემართა ამ ქვეყნად.

ყაზარია. ხეალ შენს მიწებს წაილებენ, ხარიტონ.

ხარიტონ. თქვენი სახლიც მიაქვთ.

დანიელ. ჩვენი დალუპეით ზებო, შენც გამოგელევა ფულები.

ზებო. რა გინდათ? გაქვთ რამე ახალი გეგმა?

დანიელ. ჯერ არა. ჩემს თავში დომხალია. ერთი გეგმა ჩაგვეუშა. (პაუზა). მეირი გადარჩა. რაც მთავარი იყო ვერ გავიკეთეთ. (პფიქრობს).

ოთხაძედ. ჩემო კაცო, ი მივი რამდენ ხანს უნდა გყავდეთ დაქერილი?

დანიელ. ეს დედაქაცის საქმე არაა. (პფიქრობს. უპბად). მოვიდა აზრი. თქვენ ეს მითხარით, ქოლექტივში მუშაობა გათავებული ეჭნებათ?

ყაზარია. მე რომ აქ შემოვედი, მაშინ ბრუნდებოდენ სამუშაოდან.

დანიელ. კარგია, მაგრამ ამაში შენ არა ხარ საჭირო, ზებო. ამას გავიკეთებს იქნისკიელი.



ცველანი. (გაკვირვებით). იეხისკიელი?

დანიელ. იეხისკიელი. მხოლოდ იეხისკიელი.

ხარიტონ. რა მოგივიდა თავში?

დანიელ. ეხლავე გაიგებთ. თქვენ მხოლოდ თვალუშური ადეკვეტი. ხმა კი არ ამოიღოთ. ყაზარია! შემოიყვანე შენი სიმამრი. (ყაზარია გადის). ანგარიშების საქმეა. კველაფერი ანგარიშია. დაიღოცა ანგარიშის გამჩენი. დავამწარებთ, ჩემო ხარიტონ, შაბათ დღეს მუშაობას.

ხარიტონ. დავამწარებთ.

ზებო. (ხარიტონს). შენ ხომ ებრაელი არა ხარ? შენთვის სულ ერთი არაა, შაბათ დღე იმუშავებენ თუ კეირადღეს?

ხარიტონ. სულ ერთი როგორაა. მაგათ თავიანთი შაბათი რო არ გაეტეხათ, ჩემი მიწის ხსენებას როგორ გაპჰელავდენ? (პაუზა). დანიელ, გენაცვალე მაგ წევერებში, მოიგონე რამე ისეთი დიდი გეგმა, რომ იმაში სისხლის საბანაო იყოს და მე და შენ შიგ ვიცუროთ. სისხლი მწყურია, ვერ მომისცენია. საჭმელს ალარ ვეკარები. ლამე ალარ მძინავს.

დანიელ. მეც შენთან ვიწვი მაგ ტაფაზე. ბოლშა მახრიბს. ბრაზი მაწევება ყელში და სულს მიხუთავს. (სვამი რამოდენიმე კიქა ციც წყალს). მე ჯერ ვერ დავისვენებ, ვისურე არ ვნახავ, რომ კოლექტივი თავისი ხელით პეტაზდეს თავის თავმჯდომარეს. ხოლო ეს მოხდება მაშინ, როცა დანიელ შათარაშვილო, შენი გეგმა შესრულდება. შენ კი ჩემო თავო, იანგარიშე შენებურად! სსს... მოდის... არავისი ხმა არ გავიგონო. (შემოდიან ყაზარია და იეხისკიელი. იეხისკიელს ნამტირალევი თვალები აქვს. აბიჯებს მძიმედ). დაჯექი. იქნისკიელ. (იეხისკიელი ნელა ჯდება).

და თავს ჩაიღებს). იღონაიმ არ მოგცა კარგი სიმერქე
შენ ეხლა უბედური მამა ხარ.

იეხისკიელ. ვაიმე შვილო დავიდ, ვინ იცის ეხლა
ცოცხალია თუ საძმე ძალლები სჭიბენ მის ხორცის...

დანიელ. რა ჰქნა კოლექტივშა, ეერ მონახა?

იეხისკიელ. კოლექტივშა დაპლუპა და ისინი რას მო-
ნახავენ?

დანიელ. რას მისცემდი შვილის გადასარჩენს?

იეხისკიელ. ჩემს საქუთარ თავს ვანაცვალებდი.

დანიელ. მომწონს. შენში ნამდვილი მშობლის სისხ-
ლი სდელს. (პაუზა). იეხისკიელ, ერთი ამბავი უნდა
გითხრა საიდუმლოდ, მხოლოდ ვაი შენი ბრალი, თუ კა-
ცის შვილს გაუგია. ჩენ შემთხვევით გაეიგეთ, თუ სად
გაუტაცებიათ შენი შვილი.

იეხისკიელ. (წამოვარდება). ცოცხალია?

დანიელ. ჯერ ცოცხალია. ხოლო სიკედილი მოელის
თუ ჩვენ არ გადავარჩენთ.

იეხისკიელ. ღმერთის გულისთვის, თორის გულისთვის,
მიშველე იეხისკიელს, უბედურს, ამოწყვეტილს. გადა-
მირჩინე ჩემი დავიდი.

დანიელ. მე გადავარჩენ შენს შვილს. ხოლო აქ ანგა-
რიშის საქმეა. პირობა უნდა დაგიდო.

იეხისკიელ. რაც კი შეუძლიათ ჩემს გამხმარ ბებერ
ძვლებს — ყველაფერზე თანახმა ვარ.

დანიელ. შენ უნდა გადაარჩინო ჩვენი რჯულის სახე-
ლი. ხო ვენი თვალით დაინახე, რომ იმ ურჯულოებშა
გასტეხს წმინდა შაბათის დღე და დღეს უინაზე მუშაობენ.

იეხისკიელ. ნეტავი არ მოსწრებოდა ჩემი თვალები
ამას.

დანიელ. შენ უნდა დააფასო ღმერთის სახელი. და-
ვიდის გატაცებისათვის, შაბათის შეურაცხყოფისათვის,
ჩვენი რჯულის გაბიაბურებისათვის — შენ უნდა გადაუხა-
ლო იმათ სამაგიერო.

იეჲისკიელ. ბრძანე, რა უნდა ვქნა.

დანიელ. ეხლა საუკეთესო დროა. კოლექტივში ერ-
თი კაცი არაა. მუშაობა გათავებულია. ეხლა შეიძლება
ანგარიშების გასწორება. ეხლა შეიძლება ერთბაშათ ჯავ-
რის ამოკრა.

იეჲისკიელ. რა უნდა ვქნა?

დანიელ. ცეცხლი. ცეცხლი. ცეცხლი. გესმის? წაიღე
ერთი ბოთლი ნავთი და მოასხი მთელ მინდვრებს. მოას-
ხი საქაომებს. მოასხი ბოსელს. ერთ და იმავე წუთში ას
ადგილის უნდა იყენობოს ცეცხლმა, რომ უცბად განად-
გურდეს ყველაფერი: მოსავალიც და შენობებიც. საქაო-
მეში — კანტორა მოუწყვიათ. იქ ფულია, იქ ანგარიშის
წიგნებია. ყველაფერი უნდა ცეცხლში შთაინთქას. შენ
კი იქ ახლოს უნდა იტრიალია, დაგიქრენ და იტყვი, რომ
ეს დაგავალა მეირამ. გესმის? ჯერ ყველაფერი უნდა გა-
დასწვა და მერე უნდა დაბრალდეს მეირას. ყველა ასე
იტყვის, ფულები გაფლანგა, ანგარიშები აურია და ბო-
როტმოქმედების კვალის დასათარავად — ცეცხლი გაა-
ჩინაო. (ყველანი გულის ფანცექალით შესცემერიან იქნის-
კიელს, რომელსაც შუბლიდან სდის სიმწრის წვეთები).

იეჲისკიელ. დღეს ხომ შაბათია. ცეცხლის გაჩენა არ
შეიძლება.

დანიელ. სულელო, ღმერთის სახელისათვის ყველაფე-
რი შეიძლება. (პაუზა). შენ კი ნუ გეშინია, ციხიდან მა-
ლე გამოგიშვებენ, სამაგიეროდ შვილი დაგიბრუნდება,

კოლექტივი კი დაინგრევა. მე ვექსილებს დაგიხევ და
მაშინ დიდ საქმეს მოგცემთ — ორივეს. რას იტუკი?
იყხისკიელ. (მძიმელ). თანახმა ეარ.

დანიელ. (გადმოილებს ძეელ დამტევერილ დიდ თალ-
მულს). შემომფიცე ამაზე, რო არ მიღალატებ.

იყხისკიელ. ვფიცავ ამ წმინდა თორის, რო არ გიღა-
ლატებ. ებლა შენც შემომფიცე, რომ დავიდს არაფერი
დაუშავდება.

დანიელ. ვფიცავ. (პაუზა). გაფრთხილებ, არ ვადარ-
ჩეს არც ერთი ანგარიშის საბუთი, არც ერთი ყავარი,
არც ერთი პურის მარცვალი.

იყხისკიელ. მიეცივარ. მშეიღობით.

დანიელ. მშეიღობით. ლშერთმა გაგიმარჯოს. გახ-
სოვდეს, თუ ერთი საათის შემდეგ ამ ფანჯრებიდან არ
დავინახეთ დიდი ხანძარი, მაშინ შენს დავიდს ყაჩაღები
მოჰკვლავენ. (იყხისკიელი გადის. პაუზა). შემდეგ როცა
შისწყდება მიმავალის ნაბიჯები, სცენაზე მყოფთაგან
ისმის ერთი საერთო სიხარულის ხმა, უფრო — ველური
პირუტყვის ღრიალისებური).

მირიამ. (გამოჩნდება შუაგულ ჭარებში. დგას უძრა-
ვად). სად არის მამაჩემი?

დანიელ. რა შენი საქმეა?

მირიამ. სად არის მამაჩემი?

დანიელ. საქმეზე წაეიდა. მალე მოვა.

მირიამ. სად წაეიდა მამაჩემი?

დანიელ. არ ვიცი.

მირიამ. (ხმის უწევეს). მე თქვენ გეკითხებით: სად
გაგზავნეთ მამაჩემი?

დანიელ. აქ შემოსვლის უფლება შენ არ გქონდა. ამ
წუთში დაბრუნდი შენს ოთახში.


შირიამ. (შემოდის შუაგულ სცენაზე). სად არის ჩემი
ძმა? სად არის მამაჩემი?

დანიელე. დაგწყველა ღმერთია, რამ გაგაგიუა ქალო.

ყაზარია, ძლიეს არ ამოილო ამ მუნჯმა ხმა.

მირიამ. ეს იყო მაშინ, როცა არაუერი მესმოდა.
მისი ოქროს სიტყვები კი სამუდამოდ შევინახე: „ჩვენ
ყველანი გაგვაგიუეს. გესმის, ჩემო მირიამ! ვისაც დღემდე
ხმა არ ამოულია — ყველანი ვიუები ვართ. მუნჯები
ვართ — ამიტომაც გიუები ვართ. განა მარტო მამაშენია
ყურმოვრილი მონა დანიელ შათარაშვილისა? ჩვენ ყვე-
ლანი ვართ მისი ყურმოვრილი მონები“. (პაუზა).

დანიელ. მირიამ შათარაშვილი, შენ მართლა გავი-
უბრულხარ.

მირიამ. არა. მე შათარაშვილი არ ვყოფილვარ არც
ერთი წუთით. მე გამათხოვეს ძალათი, ჩემი ნების გარე-
შე. მე მიყიდეს შათარაშვილებმა უბრალო თიხის კურპე-
ლივით.

დანიელ. რა გნებავს დედაკაცო?

მირიამ. მე მინდა ენახო ამ წუთში მამაჩემი.

დანიელ. დაწყნარდი, ქალო.

მირიამ. ჩემი დაწყნარების დრო გათავდა. მომეცით
ეხლავ მამაჩემი!

დანიელ. სიღაან მოვართვათ?

მირიამ. არ გინდათ მითხრათ სად წავიდა? არ გე-
ყოფათ, რაც მსხვერპლი შეიწირეთ? ჩემი თავი თქვენ
დაპლუპეთ, ჩემი ძმის დაკარვვაც ალბად თქვენი საჭმეა
და ეხლა მამაჩემიც გინდათ მოინელოთ? ქმარა, შათარა-
შვილებო, მსხვერპლი! გულო ჩვენი სისხლი, თქვე გაუ-
მაძლირებო!

ხარიტონ. ზებო. დაწყნარდი, მირიამ!



ყაზარია. ჩემო ცოლო, რა მოვიციდა?

თოხაბედ. მე ხომ თავშიერე შეგატყე, რომ კუდიანი იყავი.

დანიელ. არა უშავს, მირიამ. დაწყნარდი. დაედი ალბად გამოჩნდება. გასაგებია. ძმის უბედურებამ იმოქმედა შენზე ასე ძლიერ. წადი ეხლა შენს ოთახში. მოისვენე. მალე ალბად გავიგებთ რამეს.

მირიამ. ხმა არ მინდა გაეიგონო თქვენი. მეჯავრებით, მეზიზლებით. მდიდრები ყოფილხართ წურბელები, სისხლის მწოვები, ტყის მხეცები.

დანიელ. ნუ ყვირიხარ, მირიამ. ქვეყანა შეიტყობს.

მირიამ. მეც ეს მინდა. დე შეიტყოს ქვეყანამ. მე ვიყვირებ, რაც დრო გავა უფრო და უფრო. თქვენ არ გინდათ მითხრათ, სად არის მამაჩემი? ნუ იტყვით. მე ჩემით მოვნახავ. (აპირობს გასლელას).

დანიელ. (გადაელობება. სხეებიც წამოხტებიან). ბალშევიების ჯავარს შენზე მაინც ამოვიყრი. (წაუჭერს ყელში და სურს მოახრინს, მაგრამ ამ დროს მირიამი გაუსხლტება ხელიდან და მაგიდიდან აიტაცებს დიდ, შეიღსანთლიან შანდალს).

მირიამ. ეინც ახლოს მოშეკარება, თავს გავუხეთქავ ამ შანდალით. (თმა აწეშილია, სიგიერის პირსაა). გამიშეით თქვე მხეცებო. მე ალარ მინდა ვიყო თქვენს ოჯახში. მე იქ წავალ, სადაც დედაჩემია, სადაც ჩემი ძმა იყო, სადაც თქვენთვის საშინელი მეირია თავმჯდომარედ... ჩემი გზაც იმ ღატაკებთანაა. მე არათერი არ მაქვს თქვენთან საერთო. (ისტრის შანდალს). აი თქვენი ტანსაცმელი, აი თქვენი ნივთები (იგლუჯს ტანისამოსს, ისერის საყურეებს, ბეჭდებს, გადააბრუნებს მაგიდას და გავარდება ფანჯრიდან ცეკვირილით). მხეცებო, მხეცებო...

3

პირველი სურათის სცენა. ამართულია რამოდენიმე ზეინა. მინდორშე არავინ არის. ჩამავალი მზის სხვების ბრწყინვალება ისახება პურის თავთავებზე. ფეხაქრეფით შემოიპარება იქნისკიელი, იცქირება აქეთ იქით, შემდეგ ისევნებს, ჩოხით ოფლს იწმენდს, ხელში უჭირავს ანთებული ჭრაქი და ბოთლი ნავთი. ისმის მისი გახშირებული სუნთქვა.

იქნისკიელ. აი ეს, სადაც მე ფეხი მიდგამს — არის კოლექტივი. ეხლა არის, ერთ საათში კი აღარაფერი არ იქნება... ოი, რიბონო შელ ყოლამ, რა ხდება ქვეყნიტრებაზე — თავი ჯარისავით ტრიალებს და აღარაფერი არ მესმის... მე შევსვი ამ ცხოვრების სიმწრის ფიალა ბოლომდე და არავინ, არავინ, არავინ არ შემხევდრია მთელი სიცოცხლის მანძილზე, რომ ერთი წუთით მაინც ტკიფლები დაეამოს... საით წავიდე... სადა ხარ შენ ღმერთო აბრაამისა, ისხავისა და იაყაობისა, ღმერთო იქნისკიელ ყვითელაშეილისავ, ღმერთო ღარიბებისა და ჩემისთანა ღატაკებისავ, სად არის შენი ტახტი სიმართლისა, რატომ არ გესმის უსამართლობის ხმა, რატომ არ შემსუსრავ ცოდეილ მსოფლიოს? ოი, ყველამ მოიცალეთ ჩემთვის, ყველანი მე ჩამციებიხართ, ყველანი მე მახრჩობთ, დიდი და პატარა, ცოლი და შვილი, მდიდარი და ღარიბი, ზეცა და დედამიწა, ღმერთი და აღამიანი... ო, იყავით წყუელი

და ათასჯელ კრული ცველა შეგბნელო ძალებო, ვინაიდან
ჩემთვის ყოველივე შავგბნელია. მისმინეთ: გწყველი შენ, და-
ნიელ შათარაშეილო, რომელიც ზიხირ ფუფუნებაში და
იხრჩობი სიმდიდრეში, როგორც სიბინძურის წუმპეში, გწყვე-
ლი შენ ჩემო ცოლშეილო, რომელიც მომეცლინე დასრუ-
ლებული ტანჯვა წამებისათვის, გწყველი შენ ქვეყნიერებავ-
რომელიც მატარებ შენს ზურგზე, როგორც საცოდა ჭიან-
ჭველას, რომლის გასრესა შეუძლია ყოველ მასზე კი-
დევ უფრო პატარა სულდვმულს და ქვემძრობს და გწყვე-
ლი შენ... ღმერთო ადონაივ, რომელსაც აღარი გაქვს
ძალა გაუწიო ბატონობა დედამიწას. მაგრამ არა, არა,
არა! ეს რა ესთქვი, მომიტევე ადონაი, არ ვიცი, რისთვის
მემართება, რომ მუდამ ენა ლაპარაკობს ჩემს მაგისტრად.
ადონაი! ჩამაგდე საკირეში, ჩამაგდე გეინამის გავარვარე-
ბულ ცეცხლში, მომიკიდე ქველებში და ხორცში, დასწეი
ჩემი სისხლი და ჩემი სუნთქვა, ამოაგდე ძირიანად ჩემი
მოდგმა, რადგან მეტის ატანა აღარ შეიძლება, აღარ
შეიძლება, აღარ შეიძლება... (დაცემა მიწაზე. დიდი პა-
უხა. შემდევ ნელნელა დგება). იმისათვის, რომ ჩემი და-
ვიდი დაპლუტეს, იმისათვის რო ჩემი ცოლი გადამიჩიეს,
იმისათვის რომ ისრაელის რჯულს წიხლი ჰქონდა კერძეს, იმისა-
თვის რომ აამსუბუქეს წმინდა შაბათის დღე — ყოველი-
ვე ამისათვის... ადონაი, ღმერთო, მაპატივე შაბათ დღეს
ცეცხლის გაჩინა. შენი სახელის გათელებას ვერ შევარჩენ
ადამიანის შვილებს. (ასხამს გარშემონავთს). ეხლა ერთი
შენთება და დაიწყება. უცბად... უცბად გადაიწვის კვე-
ლაცერი, როგორც დანიელ შათარაშეილს პსურს... იმას
ეშინია ანგარიშის ქაღალდები არ გადარჩეს... ნუ სწუხარ...
აი მზე ჩადის... ვინ იცის ჩემი დავიდის შეცე ჩივიდა და
ეხლა ჩემი რიგი დადგა. მაშ შეიძლება მეც დაეიწვა აშ

ცეცხლში? ასე აჯობებს. მაშინ აღარ დამტკრდება ტურილ-
უბრალოდ მეირას ხელი დავადო... ლმერთო, აღონაიგ! მისმინე,
არ გადამარჩინო! (უახლოვებს კანკალით ქრიქს
ნავთდასხმულ ადგილებს. უკანასკნელ წუთს შემოვარდება
მირიამი, წაავლებს კისერში ხელს, წამოაყენებს და
შეპყვირებს).

შირიამ. მამა! რას აქეთებ აქ?

იეხისკიელ. ჩემი ცოდვით, ვასველებ მიწას. ცოდვილ
ქვეყანას ცეცხლს ვუჩენ.

შირიამ. (ხელიდან გამოსტაცებს ქრიქს და სანათს. აქ-
რობს). შე საბრალო მამაჩემო, ნეოთ კიდეც გაგაგიეს?

იეხისკიელ. რას შეები შეილო! ჩქარა მომეცი, აღარ
შეიძლება არც ერთი წუთის დაყოვნება. თუ ეხლავი ციც-
ხლი არ გაჩნდა — ისინი დავიდს მოჰკლავენ.

შირიამ. (შეპყვირებს). მოჰკლან.

იეხისკიელ. რას ამბობ შეილო? დაერთი უნდა მოჰკ-
ლან?

შირიამ. ჰო, მოჰკლან. კიდევ ერთი მსხვერპლი და გა-
თავდება ამით. შე უბედურო მამაჩემო, ნე თუ ისე დაპ-
კარე ჭკუა, რომ შენ, პატიოსანი ლარიბი, დასთანხმდი
ამისთანა საზიზლარ და საშინელ საქმეზე? შენ იცი, უბე-
დურო, რას შვები? რაც ლარიბი ისრაელებია, ყველანი
კოლექტივის წევრები არიან. შენ გინდა ამოსწყვირტო ამ-
დენი ხალხი, შენ გინდა გადასწვა მათი სისხლით და
ოფლით შენაძენი მოსავალი, შენ გინდა ცეცხლს მისცე
მათი წვალებით აშენებული შენობები, შენ გინდა დაან-
გრიო ის დიდი საქმე, რომელსაც მსხვერპლად ეწირება
ჩეენი ძეირფასი დავიდი. ამის შემდეგ — რა გეთქმის? სად
არის შენი გზა? ამ საცოდავ ლარიბებთან, რომლებმაც
დაამსხრიეს დანიელ შათარაშეილის მონობის ულელი, თუ

იმ სისხლის მწოდებთან, რომელმაც ჩვენ ყველანი მიგვიყვანეს ამ დღემდე?

იეხისკიელ. კოლექტივმა ღმერთი დაპქარგა.

მირიამ. ტყუილია, მამაჩემო. რაც არ ჰქონიათ, არა უნდა დაეკარგათ.

იეხისკიელ. ვაიმე შეილო, ალარც შენა გჭამს ღმერთი?

მირიამ. ღმერთი თუ არის, მაშინ რაზე ითმენს ქვეყნად ამდენ უსამართლობას? რაზე გადაგაქცია იმ ღმერთმა, შენ-პატიოსანი კაცი-უპატიოსანი კაცის ყურმოვრილ მონად, საზიზღარი საქმის შემსრულებლად, ჩვენი ლარიბი ისრაელობის ამომწუკეტად?

იეხისკიელ. კმარა შეილო. ალარ შემიძლია ეისმინო შენი სიტყვები.

მირიამ. იმიტომ, რომ შენ პატიოსანი კაცი ხარ და სინიდისი გქეჯნის. მოეშვი ამ საზიზღარ საქმეს. წამოდი ჩემთან.

იეხისკიელ. არა, არ შემიძლია. მე შევფიც.

მირიამ. ვის?

იეხისკიელ. დანიელ შათარაშეილს.

მირიამ. შენი ფიცი-ეს იყო იძულება და ძალდატანება. წამოდი მამაჩემო.

იეხისკიელ. არ შემიძლია. მე ჩემს თავს არ ეჩიცი. მე დე ამ ცეცხლში დავიწვა. მხოლოდ დავიდი-კი გადავაჩინო.

მირიამ. მამაჩემო! უკანასკნელად გეუბნები: წამომ-ციცი.

იეხისკიელ. არა. ხელს ნუ მიშლი. დრო მიღის. მომეცი აქ. (ეძგერება და სურს გამოსტაცოს ვრაქი და ასანთი, მაგრამ მირიამი იბრძეის გააფთრებით და არ ანებებს).

მირიამ. (პუფირის). შეჩერდი, მამაჩემო! არ დაგანტბებდი კოლე ცოცხალი ვარ, შენ ამას არ იზამ. ეი, ვინა ხართ მანდ, ვაიგონეთ ჩემი ყეირილი, ვაიგონეთ ჩემი ძახილი. მო-ლით, მო-მეშ-ვე-ლეთ! მშრომელო ებრაელებო! სად ხართ? თქვენს ნაშრომს და ნაოფლს უპირობენ ვანადგურებას დაბრმავებული ადამიანის ხელით. ეი, დედაჩემო, ნაყომი, ქალებო, კაცებო, დიდებო, პატარებო, მეირ, მეირ, მეირ, კოლმეურნებო, ხალხო, ქვეყნიერებავ—ყური მიგდეთ—ვაიგონეთ—უბედური მირიამის სუსტი სმა: მოლით, მოლით, მომეშველეთ! (გაჩერებული შემორბიან კოლმეურნენი, მათში ნაყომი, იშაი, მეირი. შემოეხევიან სკუნაზე მყოფთ. აღელვება და მოუსევნრობა ყველას სახეზე).

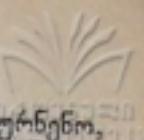
მეირ. მირიამ, შენ? რა ამბავია? რაღა მოხდა?

მირიამ. მოვიდა დრო და ხმა ამოვილე. წინედ მამაჩემი ლაპარაკობდა ჩემს მაგივრად. ეხლა მე ვლაპარაკობ მის მაგივრად. ჭხედავთ მამაჩემს? იგი მოვიდა თქვენთან და თავის ცოლთან. იგი ითხოვს პატივებას წარსული ურჩობისათვის. თქვენს წინაშე მას მიუძლვის ბევრი დანაშაული. იგი მუხლმოდრექით გვევედრებათ ყველას—აპატივოთ მას ყველატექი და მიიღოთ კოლმეურნეობაში. გემის, ამხანაგო თავმჯდომარევ, იქნისკიელ ყვითელაშვილი თავისი ქალიშვილი მირიამით ამიერიდან შემოდიან კოლმეურნეობაში.

კოლმეურნენი. ვაშა მირიამს!

იშაი. (იქნისკიელს). იქნისკიელ, ჩემს გვერდით. მოდი დამიმშვენე მოხუცი მხრები. ნაყომი, შენც ნუ გრცხენია, ქალო, მოუახლოოდი შენს ქმარს. ეხლავე ჩვენი თავმჯდომარე გვაჩვენებს სასიამოენო ამბებს.

მეირ. დღევანდელი დღე—ეს ჩვენი შრომის და ბრძოლის დაგვირგვინებაა. გამარჯვება—გამარჯვებაზე. ამა



თქვენ, ყვითელაშვილების ოჯახო და ყველა კოლმეურნენო, გახედეთ ამ სურათს. დაუკვირდით კარგად. სურათი პირ-ველი: ჩვენი კლასობრივი მტრები დანიელი, ყაზარია, ხარისტონი, ზებო — მიღიან თავიანთი გზით — გამასწორებელი სახლისაკენ. (კინო. წითელ-არმიელებს მიჰყავთ სა-თითოოდ ჩამოთვლილი პირები). სურათი მეორე: რაიალ-ბასკომის თავმჯდომარეს ამხანაგ მიხის და ჩვენთვის მეორე არა ნაკლებ ძვირფას ამხანაგ ვარლამს მოჰყავთ ჩვენი ძვირფასი კოლმეურნე-დავიდი. (ტაში. აღნიშნულ პირებს მოჰყავთ დავიდი. მშობლები, კოლმეურნენი, ამხანაგები, მირიამი, მეირი — ყველანი ენევეიან).

იესისკიდლ. დავიდ... ჩემი დავიდი... მირიამ... ნაყომი... იშაი...

მირიამ. მესამე სურათს კი მე გიჩვენებთ. აი, ამხანაგო თავმჯდომარევ ჩემი ხელი. დე გახმეს იგი, თუ უკანასკნელ ამოსუნთქეამდე მან შენთან ერთად არ იბრძო-ლოს მშრომელთა ხელისუფლების განმტკიცებისა და ძვიუნად კოლექტიური ცხოვრების დამყარებისათვის.

ვ ა ჩ დ ა

დასასრული

ტფილისი, ოქტომბერი, 1931 წ.



გერცელ ბაბზოვის ლიტერატურული შრომები:

გამოცემულია:

1. გ ა ლ ო ბ ა თ ა გ ა ლ ო ბ ა — თარგმანი ებრა-
ულიდან 1927 წ.
2. დ ი ლ ლ ე ა მ ა რ — მისტერია 4 მოქ., გამოცემა
სახელგამის 1929 წ.
3. გ ე ლ ა თ ი ს ქ უ ჩ ი ს დ ა ს ა ს რ უ ლ ი — მოთხ-
რობა, გამოცემა სახელგამის 1931 წ.
4. შ ე მ ა რ ი ა ს უ კ ა ნ ა ს კ ნ ე ლ ი ს ი ტ ყ ვ ა
მოთხრობა, გამოცემა სახელგამის 1931 წ.
5. **Последнее слово Шемарии**
издание Грузозета 1932 г.
6. მ უ ნ ჯ ე ბ ი ა ლ ა პ ა რ ა კ დ ე ნ — დრაմა 4 მოქ.,
გამოცემა ფ ე დ ე რ ა ც ი ს 1933 წ.

მ ჰ ა დ დ ე ბ ა :

7. ა ხ ა ლ ი ქ ბ რ ა ე ლ ე ბ ი . . . ნარკვევების ქრებული
(ევტორები: გ. ბააზოეთი და ბ. ქლენტი)
 8. მ ო მ ა ქ ვ დ ა ვ ი თ ა თ ბ ა . . . ნოველების ქრებული
 9. ხ ა გ ა ი ტრალედია 4 მოქ.
 10. ფ ე თ ხ ა ი ნ ი რომანი. წიგნი პირველი.
-



საქართველოს ცენტრალური ბიბლიოთეკა



K 24.845/2